

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

ENGELLİ BİREYLERİN TOPLUMSAL HAYATA KATILIMLARININ GÜÇLENDİRİLMESİ, KARŞILAŞTIKLARI SORUNLARIN TESPİT EDİLMESİ VE BU SORUNLARA KALICI ÇÖZÜMLER ÜRETİLMESİ AMACIYLA KURULAN

MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU

(10/434, 2104, 2716, 2717, 2718, 2719)

TUTANAK DERGİSİ

**7'nci Toplantı
4 Kasım 2025 Salı**

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi 'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve turnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

- 1.- Komisyon Başkanı Mehmet Muharrem Kasapoğlu'nun, Komisyonun şimdiye kadar yaptığı çalışmalara ve bugünkü sunum içerikleriyle ilgili talebine ilişkin açıklaması
- 2.- Komisyon Başkanı Mehmet Muharrem Kasapoğlu'nun, Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun yaptığı açıklamasında geçen bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 3.- Oturum Başkanı Fatma Öncü'nün, toplantıya ara verme ve milletvekillerinin salondan çıkma nedenine ilişkin açıklaması

III.- AÇIKLAMALAR

- 1.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Komisyonun Trabzon'da yaptığı çalışma ziyaretine ilişkin açıklaması
- 2.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Komisyonun Trabzon'a yaptığı çalışma ziyaretine ve Profesör Doktor Yılmaz Büyükerşen'in de Komisyonda dinlenilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

IV.- SUNUMLAR

- 1.- Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Mesleki Hizmetler Genel Müdürü Banu Aslan'ın imar mevzuatı ve diğer mevzuatlarda engelliler için yapılan düzenlemeler hakkında sunumu
- 2.- Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Belediyeler ve Birlikler Daire Başkanı Selim Solmaz'ın, engellilere yönelik seyahat destekleri hakkında sunumu
- 3.- Erzurum Büyükşehir Belediyesi Genel Sekreteri Zafer Aynalı'nın, Erzurum Büyükşehir Belediyesi olarak engellilere yönelik yaptıkları hizmetler, projeler ve öneriler hakkında sunumu
- 4.- İstanbul Büyükşehir Belediyesi Genel Sekreter Yardımcısı Oktay Özel'in, İstanbul Büyükşehir Belediyesi olarak engellilere yönelik İstanbul'daki süreçler, verdikleri hizmetler, tespit ettikleri aksayan konular ve öneriler hakkında sunumu
- 5.- İzmir Büyükşehir Belediyesi Genel Sekreteri Zeki Yıldırım'ın, İzmir Büyükşehir Belediyesi olarak engellilere yönelik yaptıkları hizmetler, çalışmalar ve projeler hakkında sunumu
- 6.- Ankara Büyükşehir Belediyesi Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Dairesi Başkanı Mesut Halıcı'nın, Ankara Büyükşehir Belediyesi olarak engellilere yönelik yaptıkları hizmetler, çalışmalar ve projeler hakkında sunumu
- 7.- Konya Büyükşehir Belediyesi Genel Sekreteri Ercan Uslu'nun, Konya Büyükşehir Belediyesi olarak engellilere yönelik yaptıkları uygulamalar ve sunum planı hakkında sunumu
- 8.- Konya Büyükşehir Belediyesi Şehir Estetiği Şube Müdürü Hüseyin Avni Gezgin'in, Konya Büyükşehir Belediyesinin Erişebilir Şehir Master Planı ve engellilere yönelik yaptıkları uygulamalar hakkında sunumu
- 9.- Konya Büyükşehir Belediyesi Engelli ve Toplum Hizmetleri Şube Müdürü Ahmet Yalçın'ın, Konya Büyükşehir Belediyesi olarak engellilere yönelik yaptıkları diğer uygulamalar, yapacakları çalışmalar, öneriler ve talepleri hakkında sunumu

V.- MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONLARI

A) Görüşmeler

- 1.- Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının, Erzurum, İstanbul, İzmir, Ankara ve Konya Büyükşehir Belediye Başkanlıkları temsilcilerinin yaptıkları sunumlara ilişkin görüşme

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
ENGELLİ BİREYLERİN TOPLUMSAL HAYATA KATILIMLARININ GÜÇLENDİRİLMESİ, KARŞILAŞTIKLARI
SORUNLARIN TESPİT EDİLMESİ VE BU SORUNLARA KALICI ÇÖZÜMLER ÜRETİLMESİ AMACIYLA KURULAN
MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU
(10/434, 2104, 2716, 2717, 2718, 2719)

-----0-----
7'nci Toplantı
4 Kasım 2025 Salı
-----0-----

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Engelli Bireylerin Toplumsal Hayata Katılımlarının Güçlendirilmesi, Karşılaştıkları Sorunların Tespit Edilmesi ve Bu Sorunlara Kalıcı Çözümler Üretilmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu saat 15.37'de açıldı.

Komisyon Başkanı Mehmet Muharrem Kasapoğlu,
Komisyonun şimdiye kadar yaptığı çalışmalara ve bugünkü sunum içerikleriyle ilgili taleplerine,
Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun yaptığı açıklamasında geçen bazı ifadelerine,
İlişkin açıklama yaptı.

Oturum Başkanı Fatma Öncü, toplantıya ara verme ve milletvekillerinin salondan çıkma nedenine ilişkin açıklama yaptı.

Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu, Komisyonun Trabzon'da yaptığı çalışma ziyaretine,
Uşak Milletvekili Ali Karaoba, Komisyonun Trabzon'a yaptığı çalışma ziyaretine ve Profesör Doktor Yılmaz Büyükerşen'in
de Komisyonda dinlenilmesi gerektiğine,
İlişkin açıklama yaptı.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Mesleki Hizmetler Genel Müdürü Banu Aslan tarafından, imar mevzuatı ve diğer mevzuatlarda engelliler için yapılan düzenlemeler,

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Belediyeler ve Birlikler Daire Başkanı Selim Solmaz tarafından, engellilere yönelik seyahat destekleri,

Erzurum Büyükşehir Belediyesi Genel Sekreteri Zafer Aynalı tarafından, Erzurum Büyükşehir Belediyesi olarak engellilere yönelik yaptıkları hizmetler, projeler ve öneriler,

İstanbul Büyükşehir Belediyesi Genel Sekreter Yardımcısı Oktay Özel tarafından, İstanbul Büyükşehir Belediyesi olarak engellilere yönelik İstanbul'daki süreçler, verdikleri hizmetler, tespit ettikleri aksayan konular ve öneriler,

İzmir Büyükşehir Belediyesi Genel Sekreteri Zeki Yıldırım tarafından, İzmir Büyükşehir Belediyesi olarak engellilere yönelik yaptıkları hizmetler, çalışmalar ve projeler,

Ankara Büyükşehir Belediyesi Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Dairesi Başkanı Mesut Halıcı tarafından, Ankara Büyükşehir Belediyesi olarak engellilere yönelik yaptıkları hizmetler, çalışmalar ve projeler,

Konya Büyükşehir Belediyesi Genel Sekreteri Ercan Uslu tarafından, Konya Büyükşehir Belediyesi olarak engellilere yönelik yaptıkları uygulamalar ve sunum planı,

Konya Büyükşehir Belediyesi Şehir Estetiği Şube Müdürü Hüseyin Avni Gezgin tarafından, Konya Büyükşehir Belediyesi 2023 yılında yapılan Erişebilir Şehir Master Planı ve engellilere yönelik yaptıkları uygulamalar,

Konya Büyükşehir Belediyesi Engelli ve Toplum Hizmetleri Şube Müdürü Ahmet Yalçın tarafından, Konya Büyükşehir Belediyesi olarak engellilere yönelik yaptıkları diğer uygulamalar, yapacakları çalışmalar, öneriler ve talepleri,

Hakkında sunum yapıldı.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının, Erzurum, İstanbul, İzmir, Ankara ve Konya Büyükşehir Belediyesi Başkanlıklarının temsilcilerinin yaptıkları sunumlara ilişkin görüşme yapıldı.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından 6 Kasım 2025 Perşembe günü saat 14.30'da toplanmak üzere saat 19.58'de toplantıya son verildi.

4 Kasım 2025 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.37

BAŞKAN: Mehmet Muharrem KASAPOĞLU (İzmir)

BAŞKAN VEKİLİ: Jülide SARİEROĞLU (Ankara)

SÖZCÜ: Fatma ÖNCÜ (Erzurum)

KÂTİP: Fevzi ZIRHLIOĞLU (Bursa)

----- 0 -----

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Çok kıymetli Komisyon üyelerimiz, değerli milletvekillerimiz, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığımızın değerli Genel Müdürü ve değerli yöneticileri; İstanbul, Ankara, İzmir, Konya ve Erzurum Büyükşehir Belediyelerimizin değerli Genel Sekreterleri, değerli uzman arkadaşlarımız, kıymetli basın mensupları, değerli misafirler; sizleri saygıyla sevgiyle selamlıyoruz.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mehmet Muharrem Kasapoğlu'nun, Komisyonun şimdiye kadar yaptığı çalışmalara ve bugünkü sunum içerikleriyle ilgili talebine ilişkin açıklaması

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Malumunuz, Komisyon toplantılarımız Parlamentomuzda yoğun bir şekilde devam ediyor. Bununla birlikte geçtiğimiz cuma günü Trabzon'da Karadeniz Bölge İstişare Toplantımızı gerçekleştirdik, yoğun bir katılım ve heyecan içerisinde. Hem kamu kurumlarımızı hem sivil toplumumuzu dinleme, birlikte konuşma, istişare etme fırsatı bulduk ve iyi örnekleri, sıkıntıları, sorunları kayda geçirdik. İfade ettiğimiz gibi, Komisyon olarak güçlü önerilerin masa başında değil hayatın içinden, vatandaşla bire bir temasla üretilebileceğine inanan bir Komisyonuz. Yereli önceleyen, yerel odaklı bir anlayışla çalışıyoruz ve o yüzden bugünkü toplantımızı da çok kıymetli buluyoruz. Tabii, Komisyon toplantılarımız her bir toplantıyla daha da derinleşiyor, sahadan daha da güçlü beslenerek yoluna devam ediyor.

Bugünkü toplantımızda odağımızda özellikle erişilebilirlik var, kapsayıcılık var ve bu ekseninde şehirlerimizin ve yerel yönetimlerimizin rolü var. Öncelikle Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığımızın sunumu, sonrasında 5 büyük şehrimiz; İstanbul, Ankara, İzmir, Konya ve Erzurum'un "belediyecilik hizmetleri" başlığındaki sunumları özellikle hem merkezî idarenin çerçevesini gösterecek bizlere hem de bu çerçevenin yereldeki uygulama örneği olarak pratiğini görme açısından da belediyelerimizi dinleyeceğiz. Yine, aynı şekilde, erişilebilirliği odağa alacağız çünkü erişilebilirlik bir konfor alanı değil, bir vatandaşlık hakkı, temel bir hak. Bir kişinin evinden çıkıp istediği yere en rahat şekilde ulaşması, erişilebilirlik, bunu sağlamamız gerekiyor ve fark ettiğimiz, özellikle dikkatinizi çekmek istediğimiz bir konu var. Bazen sunumlarda sıklıkla duyuyoruz; engelsiz park, engelsiz bina, engelsiz kültür merkezi, engelsiz spor salonu, bu tür tanımlamalar var. Bu tür tanımlamalarda engelsiz ifadesi özellikle kullanılıyor. Açıkçası, bu ifadeye çok sıcak bakmadığımızı ifade etmek istiyorum. Biz tüm alanların engelsiz olmasından yanayız, tüm yapılan hizmetlerin engelsiz olmasından yanayız. Biz, bir tesise özellikle engelsiz tanımlaması yapıyorsak diğer tesisin engelli bir hizmet sunduğunu bize gösteriyor. O yüzden bu algıyı hep birlikte değiştirmemiz gerekiyor. Esas olan, kamusal yapıların baştan itibaren engelli-engelsiz ayırmadan, toplumun tüm fertlerini kuşatacak, kucaklayacak şekilde tasarlanması. İşte, kapsayıcı şehircilik, kapsayıcı yöneticilik, kapsayıcı belediyecilik anlayışının bu olduğuna inanıyoruz. Parkta, kaldırımda, otobüste, durakta, metro istasyonunda, kültür merkezinde, spor tesisinde, statta herkes için doğru tasarlanmış bir standarttan yanayız. Bunun için teknik imkânlarımız var, bilgi birikimimiz var, mevzuat altyapımız buna elverecek düzeyde, uygun ve pek çok başlıkta da Avrupa'nın ötesindeyiz. O yüzden, varsa hatalı uygulamalar bunları birlikte tespit edeceğiz, varsa eksikler bunları hep birlikte gidereceğiz ve bu süreçleri birlikte daha iyi noktaya taşıyacağız, buna mecburuz. Eski yapılar -elbette bu bir gerçek- dünyanın her yerinde var, ülkemizde de var ve biz, özellikle bundan sonra yeni yapılacak çalışmalarda bunun yeni bir zihniyetle ele alınmasından yana olduğumuzu ifade etmek istiyorum.

Ben, bugün, değerli misafirlerimizden, Komisyona yapılacak sunumlar içerisinde sadece bugüne kadar yapılanları değil, bundan sonra atılacak adımların çerçevesini de duymak istediğimizi ifade ediyorum. Ve tabii, belediyeler bu anlamda yerelde erişilebilirlik konusunu pratik olarak ortaya koyan kurumlarımız ve onların bu anlamdaki motivasyonunu çok önemsiyoruz. Yaptığımız saha ziyaretleri, sivil toplum görüşmelerimiz, bireylerle, ailelerle görüşmelerimiz ve bunların pek çoğunda belediye hizmetlerinin önemini bir kez daha en güçlü şekilde hissediyoruz. Çalışmayan bir metro asansörü, toplu taşıma hizmeti veren otobüsün çalışmayan merdiven asansörü, aylarca onarılmayan bir yerel yönetime bağlı yürüyen merdiven, bozuk, dar ya da işgal edilmiş bir kaldırım, engelli bireye ayrılan park yerinin engelli birey değil de bir başkası tarafından kullanılması ve bunun etkin denetlenememesi, kamu binalarının engelliye uygun olmaması; tüm bunlar belki kâğıt üzerinde küçük detaylar gibi görünse de vatandaşlarımızın hayat akışını, konforunu, mutluluğunu etkileyen çok kritik unsurlar. Bunları hep birlikte masaya yatırıp bunların hep birlikte üstüne gitmemiz lazım ve elbette mevzuat olarak, planlama olarak güçlü bir altyapımız var ama bununla ilgili de yeni gereksinimler elbette doğuyor, bunları da birlikte sizlerin rehberliğiyle, her zaman ifade ettiğimiz katılımcı, ortak akıl anlayışıyla ne yapacağız? Daha yüksek seviyelere taşıyacağız, daha kapsayıcı hâle getireceğiz.

Tabii, bir bireyin yaşadığı kolaylık da zorluk da hepimiz için önemli bir gösterge çünkü biz tüm bireylerimizin refahı ve huzuru için çalışıyoruz. O yüzden, hem iyi örnekler bizim için çok kıymetli, bugün sizlerden bunları duymak istiyoruz hem de yaşadığınız sıkıntılar, zorluklar, bunları da duyup bunlarla hep birlikte mücadele etmeyi istiyoruz. Bugün Bakanlığımızdan, özellikle planlama, ruhsat, denetim ve standartlar açısından erişilebilirliğin hangi noktada olduğunu ve bu çerçevede bir analizi, güçlü yanlar, eksik yanlar, avantajlar, dezavantajlar noktasında bir analizi duymak istiyoruz. Ve belediyelerimizden ise özellikle üç talebimiz var. Birincisi, şehirlerindeki tablo, özet yani birtakım, çok detay rakamlar, istatistikler değil, mevcut fotoğraf, güçlü yönler, yine eksik yönler. İkincisi, erişilebilirlik konusunda geliştirilen iyi uygulama örnekleri, diğer belediyeler için de örnek olabilecek, yaygınlaştırılabilecek

şekilde. Üçüncüsü ise önümüzdeki sürece ait somut, takvime bağlanmış hedefler ve bunla ilgili mekanizmalar. Bunların her biri bizler için çok kıymetli çünkü bu Komisyon sadece dinleyen bir Komisyon değil, sadece rapora odaklı bir Komisyon değil, aynı zamanda takip eden, hızlandıran ve köprü olan bir yapı olarak kendini misyon algılamış bir Komisyon. O yüzden, burada sunacağınız her bir veri, her bir proje, her bir taahhüt hem raporda yer bulacak hem de bunların her biri Parlamento olarak, Meclis olarak, kamuoyu olarak -özellikle bunu da ifade etmek istiyorum- bu konuların her biri bundan sonra mercek altında olacak. Özellikle, ben, bugün burada ağırladığımız değerli misafirlerimize, bu sürece katkı verecek değerli kurumlarımıza, belediyelerimize teşekkür ediyorum. Bu toplantımızın şehirlerimize daha erişilebilir, hizmetlerini daha kapsayıcı sunan, hayatı herkes için daha kolay kılacak adımlara vesile olacak bir anlayışla katkı sağlamasını diliyorum.

Sizleri saygıyla selamlıyorum.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Sayın Başkan, başlamadan önce kısa bir konuşmak isterim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Buyurun.

III.- AÇIKLAMALAR

1.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Komisyonun Trabzon'da yaptığı çalışma ziyaretine ilişkin açıklaması

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Öncelikle, lüzumlu gördüğüm için bu konuda bir şeyler söylemek istiyorum çünkü değerli bürokratlarımız burada Bakanlıktan ve belediyelerimizden. Ancak bizim bir şeyi vurgulamamız lazım. Şimdi, bu Komisyon yani engellileri yeni keşfetmedi. Bu Komisyon, engelliler için bir şeyler yapılırken yapılamayanları, yapılması gerekenleri konuşmak için kuruldu ve bunun için çalışmalar yapıyor. Tüm arkadaşlarımızla önemli bir çalışma yürütüyoruz. Bu çerçevede de geçtiğimiz gün Trabzon'a gittik. Ben öncelikle, Sayın Başkana ve Komisyonumuzun tüm değerli bürokratlarına, yetkililerine teşekkür ederim, önemli bir çalışma yaptılar ve Trabzon seyahatimizi gerçekleştirdik. Karadeniz Bölgesi'nde birçok ilin yetkilisiyle konuştuk. Fakat burada ben, dinlediğimiz il bürokratlarının maalesef, konularına iyi çalışmadıklarını, yetersiz sunumlar yaptıklarını ve maalesef, bir ciddiyet olmadığını gördüm. Bu çok üzücü çünkü yani Meclisin Ankara'dan bir Komisyonu geliyor, Karadeniz Bölgesi'ni dinlemek istiyor ama yetersiz bir hazırlık var; bu olmamalı, bunu gidermeliyiz. Zaten bu Komisyon, bu tür bürokratik sıkıntıları gidermek için var. Onun yanı sıra şunu gördük: Aslında engelliler ve sivil toplum gayet de iyiydi, çok iyilerdi, Allah için hepimiz de bunu gördük. Şimdi, demek ki millet devletten önde açıkçası. Yani, bunu görüp eleştirmemiz ve düzeltmemiz gerekiyor Sayın Başkanım; yerli bürokratlarımız da bunu bilsin, biz bunları takip ederken bu tür değerlendirmeler de yapıyoruz tabii ki. Şu anda bize sadece yani yapılan işleri anlatmayın, biz yapılabileceği hâlde yapılamayan neler var engelliler için bunu görmek istiyoruz. Yoksa, herkes tabii, bir şekilde bir şeyler yapıyor ama yapılabileceği hâlde yapılamayan bazı şeyler var, bunları görmemiz lazım. Engellilerin bu Komisyondan büyük beklentileri var. Yani Meclis, var olan bir hizmeti daha iyi nasıl yapabiliriz diye bir Komisyon kurdu. O yüzden yani öz eleştirel bir şekilde de bakmak lazım ve gerçekçi konuşmak lazım.

Bunu söylemek istedim Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Umarım ki diğer ziyaretlerimizde bu sıkıntılar olmaz, bürokratlarımız daha iyi hazırlanır, uyarırsınız ve yani yapılan masrafa, emeğe, hepsine değer.

Teşekkür ederim.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

2.- Komisyon Başkanı Mehmet Muharrem Kasapoğlu'nun, Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun yaptığı açıklamasında geçen bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Evet, tabii, Komisyon çalışmalarında bölge toplantıları bizler için çok kıymetli ve bu noktada sonrası yorumlar da önemli. Ben burada, özellikle Komisyon üyelerimizin, sizin gibi, o seyahat sonrası gözlemlerini hem böyle direkt hem de yazılı olarak bire bir alabilirsek ondan da mutlu oluruz. Zira, tabii, bizi bu anlamda çok tatmin eden sunumlar olduğu gibi eksik gördüğümüz sunumlar da mutlaka vardı. Sivil toplumun bu anlamda teveccühünü gördük, onu da ifade etmek lazım ama tabii, hem kamu kurumlarından özellikle eksik gördüğümüz noktaları, bu anlamdaki sıkıntıları biz de hem ilgili bakanlıklarla paylaşacağız, resmî olarak da bunları takip edeceğiz. Bu noktada yeterli katılım sağlayamayanları, bu noktada hakikaten bu sürecin hızına, motivasyonuna uyum sağlayamayanları, tespit ettiklerimizi biz de mutlaka takip edeceğiz hep birlikte. Bahsettiğimiz gibi, sürekli zikrediyoruz. Biz, burada rapor hazırlayan değil çözüm odaklı, sorunları çözme amacıyla bir araya gelmiş bir ekibiz ve bu noktada da iyi niyetle, en güçlü şekilde bir sinerjiyle yola devam edeceğiz. O yüzden, Komisyon üyelerimizin gözlemleri il il... Çünkü orada il il dinledik, birim birim dinledik, sizlerin varsa raporlarınız onları da sizlerden istihdam etmekten mutluluk duyacağız.

Teşekkür ediyorum.

ALİ KARAOBA (Uşak) - Başlamadan ben de bir söz...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Evet, buyurun.

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

2.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Komisyonun Trabzon'a yaptığı çalışma ziyaretine ve Profesör Doktor Yılmaz Büyükerşen'in de Komisyonda dinlenilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

ALİ KARAOBA (Uşak) - Öncelikle, ben de Karadeniz gezisinde bürokratların misafirperverliği için teşekkür ediyorum. Belediyenin yaptığı, Ortahisar Belediyesinin yaptığı şeyler çok güzeldi hatta Türkiye'ye pilot proje olarak yansıtılabilir.

Sayın Vekilimin de söylediği gibi toplantıda birazcık iletişim eksikliğine bağlı... Orada vali yardımcılarının da ifade ettiği "Geç bildirildi." gibi bir ifade kullanıldı, onun için istatistiklere çok hâkimiyet yoktu, o doğru ama genel olarak ben kendi adıma, şahsım adına o geziden çok memnun olduğumu belirtmek istiyorum. Sizin sorularınız da çok yerindeydi.

Bugünkü programa şunu eklemek istiyorum: 5 tane büyükşehir belediye başkanımızı uygulamalarıyla ilgili fikir almak için çağırımız ama tutanaklara geçmesi açısından söylüyorum, kendi kızı da engelli bir birey olan ve 1970 yıllarında, akademisyenliğinden bu yana Eskişehir'i engelli dostu bir kent hâline getiren, Anadolu Üniversitesini engelli öğrencilerimizin merkezi hâline getiren Profesör Doktor Yılmaz Büyükerşen'i ya dinlememiz gerekiyor ya da bir Eskişehir gezisini mutlaka planımız içine almamız gerekiyor. Bakın "İÇEM" diye bir şey kurmuştu ülkede ilk defa, "İşitme Kayıplı Çocukların Eğitiminde Sözlü İletişim ve Becerilerinin Gelişimi" diye... İlk kuruluş yapan yerlerden bir tanesi. Gerçekten Eskişehir bu konuda çok ciddi...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Yılmaz Hocayı çağıralım.

ALİ KARAOBA (Uşak) - Olabilir. Ya oraya gidip Eskişehir'de yapılan uygulamaları görebiliriz ya da gerçekten kendisinin deneyimlerinden yararlanmamız gerektiğini düşünüyorum. Kısaca bu kayda geçsin istedim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Teşekkür ediyorum.

ALİ KARAOBA (Uşak) - Ben teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Mutlaka, eğer fırsat olursa gideriz, olmadı buraya davet ederiz.

Evet, buyurun Sayın Genel Müdürüm.

IV.- SUNUMLAR

1.- Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Mesleki Hizmetler Genel Müdürü Banu Aslan'ın, imar mevzuatı ve diğer mevzuatlarda engelliler için yapılan düzenlemeler hakkında sunumu

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MESLEKİ HİZMETLER GENEL MÜDÜRÜ BANU ASLAN - Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, sayın genel müdürler, sayın milletvekilleri, saygıdeğer hazırun; sizleri Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Mesleki Hizmetler Genel Müdürlüğü adına saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkanım, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Mesleki Hizmetler Genel Müdürlüğü olarak Bakanlığımızın birçok birimiyle koordineli şekilde mevzuat düzenlemeleri üzerinde çalışmalar yapıyoruz. Bugünkü gündem dâhilinde imar mevzuatımızda ve diğer mevzuatlarda engelliler için yapılan düzenlemelerden bahsetmek istiyorum. Bu yapılan tüm düzenlemelerde, ben bir yıldır buradayım, bir gelenek olduğunu gördüm, bu geleneği de yaşatmaya da devam ediyoruz. Bütün kurumlarla, kuruluşlarla, STK'lerle, bu işe gönül vermiş, bireysel olarak çabalayan ve "Benim bir önerim var." diyen herkesle koordinasyon içerisinde çalışmalar yapıyoruz, tüm önerileri de dikkatle ve titizlikle değerlendiriyoruz. Öncelikle, bunu arz etmek istiyorum.

Genel Müdürlüğümüzce yapılaşmalarla ilgili kuralları düzenleyen mevzuatı geliştirme faaliyeti yürütülmekte ve bu kapsamda uygulamalara rehberlik edilmektedir. 3194 sayılı İmar Kanunu, 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanunu, buna bağlı Planlı Alanlar Yönetmeliği, Plansız Alanlar Yönetmeliği, Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik, Otopark Yönetmeliği ve Bisiklet Yolları Yönetmeliği de yine çalıştığımız konularda. Engelli standartlarına uyulması yasal bir zorunluluktur.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Şimdi, bu kanunları falan özetleyerek yürütürüz, mevzuata boğmayalım işi.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MESLEKİ HİZMETLER GENEL MÜDÜRÜ BANU ASLAN - Evet, 1997 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'yle engellilerin fiziksel çevrede ulaşılabilir, yaşanabilir kılınması için gerekli düzenlemelerin yapılması ve Türk Standartları Enstitüsünde ilgili standartlara çalışılması zorunluluğu vardır bilindiği üzere. Bizler de bu doğrultuda "Proje müellifleri, yapı denetçileri, yapı ruhsatı veren idareler engellilerle ilgili düzenlemeleri temin etmekle yükümlüdür." maddesine tabiyiz. 3194 sayılı İmar Kanunu'nun birçok maddesinde... Bunları sizin talimatınız üzerine daha hızlı geçeceğim Sayın Bakanım, maddeler bilinen mevcut maddeler, yeni yaptıklarımızı daha teferruatlı anlatmak istiyorum.

3194 sayılı İmar Kanunu'nun 28'inci ve 38'inci maddeleriyle proje müelliflerinin tasarımda mevzuata uygun olarak yapma zorunluluğu vardır. Yine, aynı kanunun 5'inci, 21'inci ve 22'nci maddelerinde de ruhsat veren ilgili idarelerin bu projeleri o standartlar çerçevesinde denetlemesi ve tatbikinin sağlaması zorunluluğu vardır. Yine, 42'nci maddede -2005 yılında eklenen bir maddedir- engellilerin yaşamı için zorunluluk göstermesi hâlinde proje tadilatı yapılabileceği, mevcut yapılarda da Kat Mülkiyeti Kanunu'na dayanılarak belli yoğunluğu sağlamak şartıyla yeni düzenlemelerin yapılacağı hüküm altına alınmıştır. Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği'nde, yapı ruhsatı talep edilen projelerde, ayrıca erişilebilirlik konularında da yapıya ilişkin tüm mevzuatlara uyulması zorunludur. Bu noktada, 2025 yılının Ağustos ayında yeni getirdiğimiz, yeni yayınlanan bir maddemiz var. Bu maddede "engelli" ifadesinin yanına "yaşlı" ifadesini de ekledik Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımızın da beklentisiyle, talebiyle. Hem engelliler hem de yaşlılar için bütün tedbirlerin alınmasının zorunlu olduğunu, bütün yapı tasarımlarında ve uygulamasında ruhsata tabi olduğunu da belirtmek isterim.

Yine, her müstakil konutta en az bir...

JÜLİDE SARİEROĞLU (Ankara) - Ne zaman oldu? Yeni mi oldu?

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MESLEKİ HİZMETLER GENEL MÜDÜRÜ BANU ASLAN - Evet efendim, 13 Ağustos 2025 tarihinde yayınlandı. Birleşmiş Milletlerin de benzer tanımlamaları gelmişti 2025 yılının başında, o tanımlamalara da uygun olarak düzenlemelerimizi gerçekleştirdik.

Yine, 2018 yılında eklenen maddemiz vardı; tek bağımsız bölümlü konutlar hariç, 3 kat ve üzeri olan tüm yapılarda engelli asansörü kullanılması gerektiği, engellilerin de kullanabileceği bir asansörün bulunması gerektiği... Yine, 2025'in Ağustosunda aynı o payı revizyon paketinde getirdiğimiz bir madde de hem engelli hem yaşlı vatandaşlarımıza destek olacak şekilde düzenlenmiştir. Bir bina içerisinde toplam bağımsız bölüm sayısının yüzde 20'sinden fazla olmamak üzere "1+0" diye bilinen, teknik tabiriyle dar kenarı 2,5 metreden ve alanı 9 metrekareden az olmamak üzere bir oturma odası, bir yatak odası, bir mutfak ve yemek pişirme yeri, banyo yıkanma yeri bulunan alanların yapılabileceği hükme bağlanmıştır. Buradaki temel amaç şudur: Maddeyi çıkartırken ki gerekçe raporumuzda da bunu belirtmiştik. Hayata yeni başlayan gençlerimiz, aileleriyle yakın yaşamak isteyen, ailelerinin gözetiminde ama bireysel hayatlarına devam etmek isteyen yaşlılarımız ve aynı şekilde engelli vatandaşlarımız için 3+1, 4+1 evlerin yanı sıra 1+0, 1+1, 2+1 evlerin aynı binada iç içe olması değerlendirilerek bu madde çalışılmıştır.

Parsel bahçelerinde engelli hareketini kolaylaştıracak birtakım düzenlemeler yapılmıştır. Tesviyelerde erişilebilirlik standartlarına uygun hâle getirilmesi, belli teknik zorunlulukların gerçekleştirilmesi üzere. Çok önemsedikimiz, çok sevdiğimiz bir madde 11 Mart 2025 tarihinde yayımlandı saygıdeğer hazırun. Bu da sizin konuşmanızın başında belirttiğiniz engelsiz park "Bir kısmı engelliydi, bu da engelsiz mi?" kavramına tam da yakışan bir düzenleme olduğunu düşünüyoruz Sayın Bakanım. İki husus var: Biri, bütün bahçelerde, parklarda, 2.500 metrekarenin üstü tüm alanlarda WC uygulamalarında, tuvalet uygulamalarında engelli tuvaletlerinin de göz önüne alınarak tasarımı yapılması zorunlu hâle geldi. İkincisi, her ilde 2.500 metrekare ve üzeri olan her bir parkın alanının en az yüzde 4'ünün engelli çocuklarla yani daha doğrusu tüm çocukların bir arada oynayabileceği şekilde tasarlanmış oyuncaklardan oluşturulması zorunluluğudur. Yine, engelsiz erişilebilir şekilde tasarlanması ama kritik kavram burada şu: Engelli çocuklar için park değil engelli-engelsiz tüm çocukların bir arada oynaması için özel tasarlanmış parklar olmasıdır.

Binalarda asansör yapılamayan durumlar için bir madde eklendi, 2018 yılının maddesi bu. Eğer engelli erişimini sağlayacak bir asansör yapılamıyorsa mevcut binaların içerisinde, engelli asansörü olarak kullanılacak şekilde binanın dışından panoramik asansör yapılmasına muvafakat alınmak koşuluyla izin verilebilir duruma getirildi.

Yine, idarelerin tasarrufu altındaki yol, meydan, otopark ve yaya bölgesi, kaldırım gibi yerlerde her türlü altyapının yapımı ve kullanımı, bakımı, onarımı sırasında yaya sirkülasyonunun engellenmemesi, engellilerin ve yaşlıların erişiminin, can ve mal güvenliğinin sağlanması zorunluluğu da Ağustos 2025 revizyon paketimizde Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği'mizle zorunlu hâle gelmiştir.

Bina giriş ve rampalarını yaşlı ve engellilerin rahat kullanımına yönelik maddeler 2005 yılından itibaren yürürlüktedir saygıdeğer hazırun. TS 9111 standartlarına uygun olarak yapılması gerekmektedir.

Yine, teknik özellikleri ekranda yansıyan 30'uncu maddenin 12 ve 13'üncü fıkraları da uzun süredir uygulamada olan ve ruhsat verilirken aranan maddelerimizdendir. Bina içi merdivenlerin yapısal özelliklerinin engelli ve yaşlı kullanımına uygun hâle getirilmesi de düzenlemeyle zorunlu hâle getirilmiştir. Merdivenin her iki tarafında da engellilerle ilgili TSE erişilebilirlik standardına uygun korkuluk ve küpeşte yapılması, ayrıca sahanlık, merdiven ve döşemelerin kaplamalarının da standartlara uygun olması zorunluluğu bulunmaktadır. 3 kattan fazla olan yapılar için asansör alanı bırakılması zorunluluğu yine bulunmaktadır 2019 yılında yapılan düzenlemeyle. 2021 yılından itibaren asansörlere engelsiz erişimin sağlanması, asansörlerin iskân edilen tüm katlarda hizmet vermesinin temin edilmesi üzerine düzenlemeler hayata geçirilmiştir. Yapı piyes ve ölçülerinin engellilere uygun olarak tasarlanması, yine Ağustos 2025 paketimizle konut ve holdeki genişliklerinin belli teknik standartların altına düşmemesi öngörülmüştür. Yapı yüksekliği 2 katı geçmemek koşuluyla istasyonların bünyelerinde kullanıcıların asgari ihtiyaçlarını karşılayacak otomarket, çay ocağı, tuvalet, mescit, büfe, oto elektrik, lastikçi, yıkama, yağlama fonksiyonları olan birimlerin de erişilebilir olması zorunluluğu getirilmiştir. Burada bir ilave de şunu eklemek isterim efendim: Dinlenme tesislerinde, belli mesafelerdeki istasyonlarda, benzinliklerde, 50 kişi ve üzeri personel çalışan alanlarda biliyorsunuz ki mescit yapma zorunluluğu vardı. Şimdi artık bu mescitlerin engelli erişimine uygun olması, her an temizliğinin, bakımının sağlanmış olması zorunluluğu getirildi. Bunun da denetimi ilgili idaresine, valilik koordinasyonunda ilgili idaresine ve Diyanet İşleri Başkanlığımıza verildi. Bu da son yapılan düzenlemeyle gelen yeniliklerdendir efendim.

Engelli erişimine aykırı mimari estetik kararların alınamayacağı...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Peki, bu camilerin erişimini Diyanet mi denetliyor, siz mi denetliyorsunuz, belediyeler mi denetliyor?

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MESLEKİ HİZMETLER GENEL MÜDÜRÜ BANU ASLAN - Camilerin bu dinlenme tesislerinden bir farkı var efendim. O, eskiden beri yani İmar Kanunu 1982, o günden beri bütün camilerin ruhsat alabilmesi için, iskân alabilmesi için yani yapı kullanma izin belgesi alabilmesi için yürürlükteki mevzuatlara uygun olarak tasarlanması ve yapılması esastır. Bu noktada da erişilebilirlik kuralları geçerlidir. O bizim çıkarttığımız maddeden camiler çok çok daha öncesinden itibaren bu yönetmeliklere tabiydi.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Örneğin, geçtiğimiz günlerde Ankara'da bir camide -yeni bir cami- bir rampa yapmışlar, yaklaşık 70-80 derece, anlatabiliyor muyum? Yani bu kimin denetiminde? Ben açıkçası düşündüm kiminle konuşsam diye, sizi görünce belki daha net bir soru sormuş olduk.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MESLEKİ HİZMETLER GENEL MÜDÜRÜ BANU ASLAN - Yapı sahibinin yani camiyi kimin yaptırdığı, kimin denetlediğiyle alakalı efendim. Eğer Diyanet İşleri Başkanlığı yaptırıyor ve kendisi denetliyorsa oradaki kontrolör arkadaşların dikkat etmesi gereken hususlardandır. Hiçbir projede yüzde 70-80 belirttiğiniz gibi bir projenin ruhsat almaması gerekir ve uygulamada da hayata geçmemesi gerekir çünkü mevzuatta yüzde 5'in üstünde olmaması gerekiyor engelli erişiminin sağlanabilmesi için. Eğer özel yapılmış ya da birtakım bağışlarla yapılmış bir camimizse, ruhsatı ilgili idareden aldıysa yine oradaki imar bölümündeki ruhsat veren arkadaşların projeye hassasiyet göstermesi, yapı denetim kuruluşlarının buna dikkat etmesi, eğer il özel idaresinin denetimindeyse onların dikkat etmesi yani ruhsatı veren, yapı kontrolörlüğünü yapan, yapı kullanma iznini veren, bu süreç içerisindeki görevi bulunan tüm yetkililerin dikkat etmesi gereken düzenlemelerdendir.

Konut içinde engelli ve yaşlılar için risk arz edecek hususların düzenlemeleri de yapıldı. Yaşlılar için bina girişinden itibaren ayırt edici malzeme, renk, desen farklılıklarıyla belirginleştirme, kapılarda eşik yapılmaması ve bu maddenin devamında da yangın çıkışları ve benzeri eylemleri engellemeyecek tedbirlerin alınması geliyor. Bir de şu var: Bina içlerinde her dairede banyo kısmında 1 tane tutamaç yapılması zorunluluğu da geldi; hem engelliler hem yaşlılar, hastalar için zorunlu hâle getirdik bu uygulamayı da.

Yine, ticari yapılar, iş hanı, çarşı ve pasajlarda yaşlı ve engellilerin yaya hareketi kolaylaştırılmıştır. 2019'dan itibaren bunlar peyderpey hayatımıza giren maddeler. Sosyal alanlarda ihtiyaca binaen umumi tuvalet miktarıyla ilgili düzenleme, 2005'ten itibaren hayatımızda olan bir uygulama.

İmar planı bulunmayan alanlar yani plansız alanlarda da birtakım düzenlemeler yaptık. 2021 yılında son düzenleme, buradaki esas kritik konu da bu yönetmelikte yer almayan hususlarda lüzum ve ihtiyaca göre ve civarın karakterine göre belediye ve

mücvir alan sınırları içerisinde il özel idaresi ve belediyeler tarafından yetki verilmesi, gerekli tedbirlerin alınması. Özellikle biliyorsunuz ki deprem bölgelerinde konteyner kentler ya da toplanma alanları, geçici barınma alanları yapılıyor, bunların da çoğu plansız alanlarda yapılıyor mecburen. Bundan dolayı da Plansız Alanlar İmar Yönetmeliği'ne bu mevzuatlar eklenerek engellilerimiz ve yaşlılarımız için hayati kolaylaştırmak üzere çalışmalar yapılmıştır.

Yine, plansız alanlarda yapılan kapalı çarşı ve pasajlarda da planlı alanlarda olduğu gibi, engelli ve yaşlı erişimine uygun hâlde yapılması zorunluluğu getirilmiştir. İmar planı bulunmayan alanlardaki umumi binalarda ihtiyaca binaen tuvalet miktarları da düzenlenmiştir; buna tüm kamu binaları da dâhildir, umuma açık tüm yapılar da dâhildir.

Yaşlı ve engellilerin yangın anında tahliyelerini kolaylaştırıcı düzenlemeler 2007 yılından beri hayatımızdadır Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik'le. Yangın güvenlik hollerinin, kaçış merdivenlerinin engellilerin direkt ulaşabileceği şekilde tasarlanması gerekiyor. Parantez içerisinde şunu ifade etmek istiyorum saygıdeğer hazıruna: Yangın yönetmeliği çalışıyoruz, muhtemelen bir aya kalmadan Resmî Gazete'ye gönderebilecek hazırlıklarımızı tamamlamış olacağız ve burada da yine, engelli ve yaşlıların korunması, kurtarılması esnasında vakit kaybetmemesi ya da orada birtakım olumsuzluklara maruz kalmaması için de yeni düzenlemelerde, yeni taslağımızda var, bunu da ifade etmek isterim; acil durum asansörlerinin kullanılması, yangın uyarı butonlarının bulunması ve bir bekleme alanının tesis edilmesi şeklinde.

Otopark Yönetmeliği... Engelli ve yaşlıların otoparklardan daha rahat faydalanabilmesi için düzenlemeler yapılmıştır, 2020 yılından itibaren de hayatımızdadır bu düzenlemeler. Engellilerin şehir içi ulaşımında akülü araçlarını bisiklet yolunda da...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Şimdi, bu düzenlemeler var da bunların denetiminde sıkıntılar yaşanıyor. Bunlarla ilgili belki adımlar atmamız lazım yani özellikle AVM'lerde.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MESLEKİ HİZMETLER GENEL MÜDÜRÜ BANU ASLAN - Evet efendim, doğru.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Geçen gün Trabzon'da bir vatandaşımız bahsetti, mesela, Ordu'daki hastanenin otoparkındaki engelli park yeriyle ilgili sorundan bahsetti yani bunlarla ilgili spesifik konular geliyor zaman zaman, demek ki bu konu her yerde yaşanan bir konu. Bunun denetimi kimde?

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MESLEKİ HİZMETLER GENEL MÜDÜRÜ BANU ASLAN - "İlgili idare" diye geçiyor. Mesela, AVM'nin bir yönetimi varsa önce sorumluluk yönetimde, onun kullanılabilir, hazır hâlde tutulması için. Zaten o tasarımında, projesinde o yapılmıştır, ruhsatı almıştır.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Yani diyelim ki engelsiz birey park etti oraya, cezasını kim kesiyor, AVM mi kesiyor?

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MESLEKİ HİZMETLER GENEL MÜDÜRÜ BANU ASLAN - Yani ceza olarak bilmiyorum ben Sayın Bakanım ama şöyle...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Yani buradaki boşluğu bence biz hızlıca Komisyon marifetiyle tespit edip...

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MESLEKİ HİZMETLER GENEL MÜDÜRÜ BANU ASLAN - Onu kaldırtma yoluna gidiliyor yani...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - İşte, bir cezası olması lazım, sadece o aracın oradan kaldırılması değil, yapanın da cezasını çekmesi lazım yani.

YÜCEL ARZEN HACIOĞULLARI (İstanbul) - Sayın Bakanım...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Buyurun.

YÜCEL ARZEN HACIOĞULLARI (İstanbul) - Ben mesela kişisel olarak bu noktada mağduriyet yaşıyorum. Neden? Çünkü engelli araçları -her tür engelli aracı- o gösterilen otoparka park edilebiliyor yani adamcağız 97 yaşındaki şeker hastası annesi ya da ninesi için aldığı aracı getirip koyabiliyor. Burada ortopedik engellilerin ayrıştırılması lazım. Aracın engelli aracı olduğu unutulmamalı fakat süren adamın engelli olduğuna ilişkin bir ayrıştırma yapılması gerekiyor. Bunu nasıl mevzuata eklemek lazım? Ayırmak lazım, ayırmak lazım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Kesinlikle, burada mutlaka bir şey yapmamız lazım. Yani burada var olan durumun bazılarınca istismar edildiği, bazılarınca farklı bir şekilde kullanıldığı, mağduriyetler oluşturduğu kesin. O yüzden, buna belki Bakanlığımızın bir şekilde yön vermesi gerekiyor. Diğer kurumları da işin içine katalım ama bu işi çözelim.

ALİ KARAOBA (Uşak) - Geçen toplantıda da konuştuk bunu, vermesek mi, kart mı versek, araç mı...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Evet. İşte, Bakanlık olarak bir çalışma yaparsanız siz...

EROL KELEŞ (Elâzığ) - Sayın Bakanım, yani bence buradaki en önemli nokta şu: Kapalı otoparklarda engelli yerine araç park edildiği zaman cezai işlemi kim yapacak? Hastanede otopark var, hastane idaresinin böyle bir yetkisi var mı?

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - İşte, orada boşluk var.

EROL KELEŞ (Elâzığ) - Ya da bu yetkiyi hastane yönetimine verebilir miyiz, idaresine verebilir miyiz? Aynı şey...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - İşte, ilgili idaredeymiş aslında yetki ama ceza kesemiyor, sadece aracı oradan çekebiliyor.

YÜKSEL TAŞKIN (İzmir) - Yetki var ama denetim yok Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - İşte, orada belki denetim yetkisi de vereceğiz.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MESLEKİ HİZMETLER GENEL MÜDÜRÜ BANU ASLAN - Aslında hani, Kabahatler Kanunu'na dayanılarak ceza da kesilebilir nihayetinde.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - O da cüzi oluyor, o zaman caydırıcı olmuyor.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MESLEKİ HİZMETLER GENEL MÜDÜRÜ BANU ASLAN - Evet ama denetimi...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Yani bunu siz bir Bakanlık olarak ele alırsanız biz de Komisyon olarak destekleriz.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MESLEKİ HİZMETLER GENEL MÜDÜRÜ BANU ASLAN - Çalışım efendim. Biraz da emniyetle de alakalı bir çalışma olması gerekiyor.

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Yine, Sayın Bakanım, birçoğu aslında standarda uygun değil. Yani bunlar kapalı alanda yapıyor, adam nereden kaçacak, yine, onu nereden alacak, bu da sıkıntılı bir durum, buna da bir çözüm bulmak lazım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Anlıyorum.

KONYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ERCAN USLU - Sayın Bakanım...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Buyurun.

KONYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ERCAN USLU - Hayırlı günler diliyorum Sayın Bakanım, kıymetli vekillerimiz. Ben Ercan Uslu, Konya Büyükşehir Belediyesi Genel Sekreteriyim.

Bizim de sunumumuz vardı, siz 3 temel konudan bahsettiniz. Aslında sıramızı bekleyecektik ama yeri gelmişken... Şimdi, bizim büyükşehirlerde benzer çeşitlilik ulaşımında var, bunların koordinasyonu için UKOME var, Ulaşım Koordinasyon Merkezi. Aynı şekilde, altyapıyla ilgili çok farklı kuruluşların çalışmaları olduğu için şehirde bir senkronizasyon, koordinasyon ihtiyacından dolayı 5216 sayılı Yasa'yla birlikte AYKOME Altyapı Koordinasyon Merkezi sürekli bu işi güdüyor, takip ediyor. Bizim de önerilerimiz arasında bir erişilebilirlik koordinasyon merkezi var. Çünkü çok farklı mevzuat geliyor, bunların hepsini kollayıp ilgili kurumları harekete geçirebilecek bir EKOME gibi yasaya küçük bir madde ekleyerek bu yönetmeliklerin hepsini toplayıp ilgili kurumların temsilcilerinden oluşan ve periyodik toplantılarla şehirlerde bu gelişmeleri güdüp ilgili kurumları, trafiği, özel sektörsel AVM'lerin görevlilerini, güvenlikçilerini vesaire harekete geçirip gerektirdiğinde kurumlara ceza kesme yetkisine sahip -Kabahatler Kanunu'na göre de Meclisin belirleme yetkileri var- böyle bir düzenleme önerecektik.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Teşekkür ediyoruz.

Buyurun Genel Müdürüm.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MESLEKİ HİZMETLER GENEL MÜDÜRÜ BANU ASLAN - Sayın Bakanım, şimdi Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının genel olarak görev tanımlarında yapılaşmaya yönelik düzenlemeler, mühendislik, mimarlık hizmetleriyle ilgili düzenlemeler, tasarım aşamasındaki birtakım teknik çalışmalar oluyor ama uygulamada, kullanımda, sosyal noktada Çevre ve Şehircilik Bakanlığının tam olarak görev tanımında olmadığı için yetersiz kalabilir. Ben de Konya Büyükşehir Belediyesi Genel Sekreterimize katılıyorum, genel bir koordinasyonla yönetilmesi... Çünkü orada beşerî durumlar da söz konusu, hani, sadece yapılaşma... Otopark var, standardına da uygun ama uygun kullanılmıyor. Belli bir koordinasyonla gerçekleştirilmesinin ben de sağlıklı olacağını ifade etmek isterim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Biz de bu öneriyi kayda geçiriyoruz.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MESLEKİ HİZMETLER GENEL MÜDÜRÜ BANU ASLAN - Özet olarak Sayın Bakanım, sunumumun devamında, içerisinde geçen kanun maddelerinin metinlerine yer verdim. Sunumum burada bitmiş oluyor. Başta söylediğimi yinelemek istiyorum: Hazırın vereceği talimatlar ya da tüm kurum kuruluşlarla yaptığımız görüşmeler, aldığımız öneriler doğrultusunda hassasiyetle çalışmaya devam ediyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Biz teşekkür ediyoruz.

Tabii, sunum bir başlangıç, bundan sonra sizinle daha yoğun bir şekilde çalışacağız çünkü bize intikal eden konular, bununla birlikte az önce dile gelen çözüm önerileri falan daha yürüyeceğimiz çok yol var.

Ben, bu arada aramızda Karabük Otistik Çocuklar Derneği Başkanı Bekir Karaman, Genel Sekreteri Leyla Hanım, yine Muteber Hanım ve Hülya Hanım var; onlara da hoş geldiniz diyoruz. Katılmak istediğiniz konularda sizlere de söz takdim edeceğiz, tamam mı?

Teşekkürler.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Sayın Başkanım, Genel Müdürümüze bir soru...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Tabii ki, buyurun.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Teşekkür ederim.

Hoş geldiniz.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MESLEKİ HİZMETLER GENEL MÜDÜRÜ BANU ASLAN - Hoş bulduk efendim.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Ya şimdi, Sayın Bakanımızın da sorduğu gibi sahada bu konu çok önemli. Şimdi, bir boşluk var, Bakanlığın mevzuatı var, belediyelerin yaptığı engelli rampaları falan var ama standartlara uymuyor açıkçası; şimdi bunun kontrolünü, takibini nasıl yapacağız? Çok önemli, böyle nahoş görüntüler oluşuyor ve engellileri de engelliyor. Herkes topu birbirine atıyor "Ya, o kontrol etsin." diye ama burada yani bence Sayın Bakanım, bu Komisyon bunu başarmalı yani bu uyumu, bu koordinasyonu başarmalı diye düşünüyorum; bu konuda ne dersiniz? Yani sizin önerileriniz varsa çünkü bizi sadece yani böyle bir teftiş makamı gibi algılamayın, siz de önerilerinizi sunun Sayın Genel Müdürüm. Yani "Şöyle olsa iyi olur." deyin, istifade ederiz, bu Komisyon çünkü bir şey çıkarmaya çalışacak, böyle bir uyumsuzluk var yani bir boşluk var burada.

Teşekkür ederim.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MESLEKİ HİZMETLER GENEL MÜDÜRÜ BANU ASLAN - Efendim, az önce ifade ettiğim gibi bir koordinasyon içerisinde -bunu tek bir kurumun yapabileceği bir şey olarak düşünmüyorum- il bazında belki bir komisyon marifetiyle özellikle umuma açık alanlardan, kamuya açık alanlardan başlamak üzere daha sonra daha detaylandırılıp çalışmalar ilerletilebilir ama kamuya açık alanlardan başlamak üzere komisyon marifetiyle bir çalışmanın gerçekleştirilmesinin yerinde olacağını düşünüyorum.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Bu tıkanıklıklar noktasında az önce Genel Sekreterimizin de ifade ettiği bir öneri, yine Genel Müdürün ifade ettiği bir öneri, bunlarla ilgili yeni öneriler de gelecektir, bunları hep birlikte hem raporumuza dercederiz hem de takip ederiz; bu, önemli bir konu.

SEMRA ÇAĞLAR GÖKALP (Bitlis) - Sayın Başkanım...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Evet, buyurun.

SEMRA ÇAĞLAR GÖKALP (Bitlis) - Teşekkürler Sayın Başkanım.

Öncelikle gelen bütün kurum temsilcilerini, yetkilileri, sayın bürokratları; selamlıyorum.

Açıkgası Başkanım, ben belki yapılan sunumdan bağımsız Meclis binası, Meclisteki yapılara ilişkin de bir engelli vatandaşların Meclis binası içerisinde daha rahat hareket edebileceği bir düzenlemeye gidilmesine ihtiyaç duyulduğunu düşünüyorum çünkü yani en basitinden ben sadece bir örnek vereyim. Tünellerden geçilirken mesela orada hiçbir şey yok, engelli vatandaş yani evet, vekiller geçiyor ama mesela ben bir çocuklu anne olarak söyleyeyim, bebek arabasını mesela geçiremiyorsun oradan, merdivenlerden.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Sayın Vekilim, bir parantez açayım müsaadenizle.

Şimdi, hepimiz Mecliste yaşıyoruz, bu anlamda Meclis hepimizin ortak alanı, o yüzden Meclisle ilgili konuları not ederseniz bizim de bir çalışmamız var, zaten önümüzdeki günlerde hem Komisyon çalışmalarımızla ilgili hem de Mecliste bu çerçevedeki sorunlarla ilgili Meclis Başkanımıza Komisyon olarak bir ziyarette bulunacağız.

SEMRA ÇAĞLAR GÖKALP (Bitlis) - Yani bu düzenlemenin bu Komisyondan bir öneri olarak çıkmasını...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Ben sizden, her birinizden bu konudaki hem gözlemlerinizi hem de önerilerinizi bekliyorum.

SEMRA ÇAĞLAR GÖKALP (Bitlis) - Tamam.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Hem o rapora dercedelim hem de görüşmemizde Başkanımıza aktaralım; tamam mı?

SEMRA ÇAĞLAR GÖKALP (Bitlis) - Teşekkürler.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Sağ olun.

Mesela bizim danışmanımız Esra Hanım var burada, Esra bir rapor hazırladı, onu da orada Başkanımıza sunacağız, değil mi Esra?

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI HALKLA İLİŞKİLER UZMANI ESRA ERSOY - Evet Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Teşekkür ediyoruz rapor için.

Evet, buyurun Hocam.

EROL KELEŞ (Elâzığ) - Sayın Genel Müdürüm, teşekkür ederiz sunum için.

Ben de bir şey öğrenmek istiyorum, belki de sunumunuzda ifade etmişsinizdir, ben kaçırmış da olabilirim. Şimdi, şu anda depremden dolayı 11 ilimizde yaklaşık 304 bin konut teslimatı yapıldı ve bu yıl sonuna kadar da 453 bin konutun teslim edilmesi planlanıyor. Ayrıca, Cumhurbaşkanımız geçenlerde 500 bin sosyal konut projesini paylaştı. Ben şunu merak ediyorum: Bu konutlar yapılırken engellilere dönük -iç mekân dizaynı için söylüyorum- mesela yönlendirmeler olsun ya da tuvalet vesaire bu iş başlamadan önce mi yapılıyor yoksa konutlar bittikten sonra, dağıtım yapıldıktan sonra mı engelliler için böyle bir düzenleme yapılıyor? Bunun hangisinin daha doğru olabileceğini öğrenmek istiyorum?

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MESLEKİ HİZMETLER GENEL MÜDÜRÜ BANU ASLAN - Efendim, bu belirttiğim imar mevzuatları ruhsata esas konulardır. Tasarımından itibaren bu mevzuatların tamamına uygun olarak inşa edilmesi zorunluluğu vardır. Bakanlığımızın yaptığı tüm yapılar da gerek Emlak Konut gerek TOKİ gerekse Yapı İşleri bütün konutlar da imar mevzuatına tabidir. Tasarımından itibaren de mevzuata uygun olarak tasarlanıp imal edilir ki ruhsat ve yapı kullanma izin belgesi alabiliyor.

EROL KELEŞ (Elâzığ) - Bilmiyorum, hangisinin daha doğru olduğunu bilmiyorum gerçekten.

ALİ KARAOBA (Uşak) - Cevap olmadı aslında.

EROL KELEŞ (Elâzığ) - Cevap olmadı yani...

ALİ KARAOBA (Uşak) - Sanki önceden planlanır, engelli başvurusu varsa kurada ona göre bina belirlenir.

EROL KELEŞ (Elâzığ) - Her binada ya da 3-5 binada bir 2 tane engelli konutu, işte görme engelliler için ayrı, işitme engelliler için ayrı...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Şimdi, bunu isterseniz hem TOKİ'yi bu konuyla ilgili davet edelim hem de Emlak Konutu davet edelim, onlarla konuşalım bunu daha spesifik şekilde.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MESLEKİ HİZMETLER GENEL MÜDÜRÜ BANU ASLAN - "Hangisi doğrudur"dan ziyade bu bir zorunluluktur yani mevzuata göre ruhsat alması için.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Şimdi, siz işin o yönüne bakıyorsunuz, uygulama yönüyle ilgili onların mutlaka daha farklı birtakım ifadeleri olabilir, onları da katalım bu işin içine.

Teşekkür ediyoruz.

Evet, buyurun.

FATMA ÖNCÜ (Erzurum) - Teşekkür ederim Sayın Bakanım.

Çok teşekkür ediyorum değerli kurum yöneticilerimizin sunumlarından dolayı.

Sayın Genel Müdürüm, bir konuyu merak ediyorum ben. Şimdi, az önce Sayın Bakanımız camideki erişimle ilgili bir geri bildirim yaptı, biz de malum siyasetçi olduğumuz için hemen hemen her sokağa, her binaya girme durumu söz konusu olabiliyor. Bu rampalar konusunda ben de bir engelli olarak hiçbirinde eşit bir uygulama yok, hiçbir binada yok yani bugün biz sizinle çıkalım beraber, yanı başımızdakileri şöyle bir "check" edelim -kamu kurumu olsun, özel binalar olsun- hiçbirinde eşit bir uygulama yok ne tekerlekli sandalyenin geçiş mesafe eşitliği var ne de rampa eşitliği var. Şimdi, burada -tabii, bu işin uzmanı sizsiniz- ayrıca son

özellikle on beş yıl içerisindeki yapılan değişiklikler konusunda, iyileştirmeler konusunda hakikaten ben size teşekkür ediyorum Çevre ve Şehircilik Bakanlığımıza, birçok alanda çok büyük ilerlemeler de yaptık ama şu standart uygulama konusunda... İşte bir binaya gidiyorsunuz 70 santimlik rampa -onu da ya öyle değerlendiriyoruz- bir binaya gidiyorsunuz 40 santim, 15 santim gibi; şu andaki uygulama konusunda denetim mekanizmasında mı eksiklik var yani arkadaşların mı ihmali var? Bunların böyle kontrollü yapılmasının uygun olacağına inanıyorum ya da hani siz bu konuda ne düşünüyorsunuz, onu bilmek isterim.

Bir diğer konu, sunumunuzda şöyle bir ifade kullandınız: "Biz Aile Bakanlığının önerisi üzerine yaşlılara yönelik de bir dönüşüm maddesi uyguluyoruz." Bildiğim kadarıyla 2005 yılı itibarıyla yaşlı grubu zaten engelli grubu içerisinde sayılıyor, standart uygulamalar mı yoksa bunun dışında ek bir uygulama mı geldi, hani bunu da bilgi açısından edinebilirsek?

Teşekkür ediyorum, sağ olun.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MESLEKİ HİZMETLER GENEL MÜDÜRÜ BANU ASLAN - Efendim, uluslararası uygulamalarda da "engelli ve yaşlı" diye bir tanımlama kullanılmaya başlandı, bundan dolayı hassasiyet gösterilmesi gerektiği belirtilmişti, biz de bu yönde çalışmalarda bulunduk. Yani evet, görme kaybı yok ya da işte yürüme kaybı yok, işitme kaybı yok ama yaşlı olmasından kaynaklı zorluk yaşadığı durumlar, mesela renk ayırmakta zorlanıyor, görüyor ama rengi ayırmakta zorlanıyor ya da asansörde direkt ayakta duramıyor, bir yere dayanma ihtiyacı duyuyor, bu gibi tedbirlerin alınması yeni eklenen tedbirlerden oldu. Yine, bina içerisinde, daha doğrusu konut içerisinde banyolara tutamaç yapılması gibi konular da yeni eklediğimiz, yaşlıları daha çok göz önüne alarak eklenen noktalardan.

Birinci sorunuz da aslında standartlarda ve mevzuatlarda bütün hepsi -ekranda da görüyorsunuz- teker teker, santim santim nereye getirileceği, nereye, nasıl yerleştirileceği ifade edilmiş; bunların tüm standartlarında ve mevzuatlarında hangi malzemelerden yapılacağı detaylarına kadar açıktır ve yine imar mevzuatında bir yapının ruhsat alabilmesi için yani yapımına başlanması için projesinin, tasarımının bu mevzuata uygun olması zorunluluğu, Yapı Kullanma İzin Belgesi alabilmesi için de bu mevzuata uygun olarak imal edilme zorunluluğu vardır ama gündelik hayatta karşılaşıyor muyuz söylediğiniz sorunlarla, evet, karşılaşıyoruz. Bu konuda da Sayın Bakanımızın ifade ettiği gibi yani denetim mekanizmasıyla, bilgilendirme, bilinçlendirme mekanizmasıyla bu çalışmaları yapmak gerektiğini düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Sağ olun.

Hocam, buyurun.

AYLİN YAMAN (Ankara) - Sayın Başkanım, değerli bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sunumunuz için teşekkür ediyorum.

Ben de dört başlıkta sıraladım sorumu: Öncelikle bir saptama aslında, yaşlı ve engellilik bizde, şu anda kamu kurumlarında birlikte değerlendirilmeye başlandı. Aslında bunun doğru bir şey olmadığını söyleyerek başlamak istiyorum çünkü yaşlanan nüfuslarda dünyada şu anda aslında birleştirilmiyor Sayın Genel Müdürüm çünkü engellilik durumunun kendi engellilik düzeyine göre ayrı değerlendirilmesi gerekiyor. Temel hedefin yaşlıların hayatın içinde olacağı şekilde bir engel gözetmeden hayatın içinde olacağı farklı bir kavram üzerinde konuşuluyor. Dolayısıyla aslında yaşlılık ve engelliliği aynı potada değerlendirdiğimiz zaman otomatik olarak yaşlıyı zaten bir engeli var olarak kabul ederek başlıyoruz. Bu kavram üzerinde biraz daha kamu kurumlarının çalışması gerektiğini düşünüyorum. Aile Bakanlığında da aynı şeyi tartışmıştık, sürekli tartışıyoruz onlarla da çünkü gereklilikleri tamamen farklı aslında.

Bakın "yaşlı bakım merkezleri" diyoruz, engelli bakım merkezi; ikisinin gerekliliği tamamen farklı ya da hayatın içinde olma şekilleri tamamen farklı. Uluslararası engellilik sınıflamasında da yaşlılığa ekstra bir şey verilmiyor yani orada tamamen engellilik durumuna göre. Sizin de önemli bir Bakanlık... Engellilik için ve yaşlılar için de özellikle iklim değişikliği kısmı önümüzdeki dönemde çok ciddi tartışmamız gereken konuları içeriyor. O yüzden sizin bu konuyu da masaya yatırmanız gerektiğini düşünüyorum.

İkinci konum, iklim değişikliği kısmında, aslında tüm çalışanlar için geçerli ama engellilerin daha çok önümüzdeki dönemde ihtiyacı olduğunu düşünüyorum, dünyada da bu uygulamalar başladı. Küresel ısınma nedeniyle, daha sıcaklar ve farklı mevsim koşullarında çalışma nedeniyle acaba çalışma saatlerinde yapılacak yeni düzenlemeler üzerinde bir çalışma var mı ve bunun engelliler üzerine yansımaları düşünülüyor mu? Yazın daha sıcak, kışın daha farklı, tabii, bölgesel koşullara göre çalışma saatlerinde farklı bir ayarlama düşünülüyor mu? Sadece sizin Bakanlığınızın konusu olmadığını biliyorum ama iklim değişikliği konusu bir eylem planı gerektiriyor, bu da onlardan bir tanesi.

TOKİ yetkilileri yok sanırım, Sayın Bakanım da söyledi, ama sizin Bakanlığınızın içinde olduğu için ben burada kayda geçmesi açısından özellikle söylüyorum, onlar geldiğinde tekrar konuşuruz. TOKİ konutlarında yüzde 40 ve üzeri engeli olanlara ekstra bir yüzde 5 kontenjan var ama bu kontenjanda herhangi bir indirim yok engellilere yönelik yani bir kontenjan ayrılıyor ama bunu da masaya yatırmamız gerektiğini düşünüyorum Sayın Bakanım çünkü engellilerin çalışma koşulları daha ağır, eğitimleri daha zor. Bu konulardan istifade ederken mutlaka bir indirim oranı da... Hatta bazı sözleşmelerde olduğuna dair rivayetler var diyeceğim ama gördüğümüz somut bir indirim göremedim, eğer sizin bildiğiniz bir şey varsa onu da söylerseniz çok değerli olacak bu. Mutlaka engelliler için toplu konutta kontenjan ayrılmasının ötesinde indirimin de planlanması gerekiyor. Yüzde 5 kontenjan var toplu konutta ama bu yüzde 5 evde engelliye yönelik bir dizayn var mı, o konuda çok emin değilim. Size demin sayın vekilim de sordu yani bunu da netleştirmemiz gerekiyor. Oran belli, yüzde 5 dolayısıyla işte 1.000 konutluk bir ev varsa 50 konutun gerçekten engellilere yönelik -o da tabii, illa ortopedik engelli de olması gerekmiyor ama- bir dizayn var mı, onu da konuşmamız gerekiyor.

Kamu lojmanları kısmı sizde değil, onu biliyorum ama kayda geçmesi açısından... Bir hakkaniyetsizlik var orada. TOKİ'nin devamında olarak konuşuyorum çünkü bazı kamu lojmanları TOKİ tarafından da yapılıyor. Şöyle bir sıkıntı var Sayın Başkanım: Yüzde 40 ve üzeri engelliye kamu lojmanları uygulamasında 40 puan veriliyor. Dolayısıyla sizin yüzde 50 engelli oranı varsa da 40 puan alıyorsunuz, yüzde 99 engelli oranı da varsa ailede yine 40 puan alıyorsunuz. Artı, her geçen yıl için 5 puan alıyorsunuz. Yani işte, on beş yıllık çalışan çok daha avantajlı oluyor burada. Eğer bir eviniz varsa eksi 10 puan alıyorsunuz yani bu çok normal bir şey ama burada mutlaka masaya yatırılması gereken diğer bir konu, burada engellilik oranının mutlaka göz önünde bulundurulması

gerekiyor, çalışma hayatındaki kıdem kadar; yüzde 50 ailede engelli oranı olan ile yüzde 99 engelli oranı olan aynı kefedede değerlendirilmemeli.

Bu şu demek oluyor: Mesela dört yıllık bir çalışan, diğeri on beş yıllık çalışan; on beş yıllık çalışan yüzde 50 engelli oranı olan bir çocuğu var, öte yandan, dört yıllık bir çalışan, yüzde 99 engelli oranı olan bir engellisi var ailede. On beş yıllık çalışan daha avantajlı oluyor, kıdemine bakılıyor yani sadece, oysa bizim engellilik oranını da gözetecek kriterler koymamız gerekiyor; bu da çok önemli. Biliyorum, bu kamu lojmanları sizin görev tanımınızda değil ama hazır toplu konuttan gelmişken onun da kayda geçmesini istedim.

Çok teşekkür ediyorum sunumumuz için tekrar.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MESLEKİ HİZMETLER GENEL MÜDÜRÜ BANU ASLAN - Sayın Vekilim, notlarımı aldım, arz edeceğim ben ilgili birimlerimize.

AYLİN YAMAN (Ankara) - Tamam, çok teşekkürler.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Bu tür konuları hem Komisyonumuza hem Vekilimize yazılı olarak gönderebilirsiniz.

Buyurun.

AYŞE KEŞİR (Düzce) - Öncelikle Sayın Genel Müdüre teşekkür ediyorum. Aslında bir sürü şey için teşekkür edeceğim. Afette çok çalıştık Banu Hanım'la biz, benim bölgem de çok üst üste afetler yaşadı, iki yıl üst üste sel ve bir yıl deprem. Diğer bölgelerdeki afetlerde de... Ona ve ekibine, Sayın Bakanın da şahsında teşekkür ediyorum. Mesai arkadaşı gibi olduk uzunca bir dönem.

Kendisiyle de, Sayın Bakanla da daha önce konuştuğumuz bir konuyu ben burada kayda geçirmek istiyorum. Direkt konusu değil belki Komisyonun yaşlılık konusu ama yaşlılığa bağlı kayıplar yani yaşam kalitesinin düşmesi aslında bir parça, dolaylı olarak da olsa Komisyonumuzun konusuna giriyor.

Şimdi, iki rakam vereceğim: Bir tanesi, TÜİK'in 2024'te yayınladığı bir istatistik var, hane istatistiği, orada genelde zannedilenin aksine bir bilgi var. Tek kişilik hanelerdeki artışı tartışıyoruz işte aile konularını konuştuğumuzda ama tek kişilik hanelerdeki artışta nüfusun yüzde 31'inin tek kişilik hanede olduğu 1'inci il Gümüşhane, 2'nci il Tunceli, 3'üncü il Giresun; peş peşe birer puan farkla gidiyor. Bu şu demek: Yani yaşam tarzına bağlı bir tek kişilik hane değil, yaşlı nüfusun yalnız kalması demek, bu ağırlıklı iç göçe bağlı yaşlıların yalnız kalması ve hanelerde tek başına yaşıyor olmaları demek; nüfusun yüzde 31'i tek kişilik hanelerde yaşıyor. Bir başka veri, yine, 2023 ya da 2024'te yapılan bir istatistik var, TÜİK'in yaptığı bir istatistik yine. Orada soruyorlar. Pardon, araştırma, özür dilerim. Yaşlılara, 65 yaş üstüne soruyorlar: "Yaşlandığınızda nerede yaşamak istersiniz, nasıl yaşamak istersiniz?" Erkeklerde "Huzurevine giderim." diyenlerin oranı -küsurları söylemiyorum- yüzde 6, kadınlarda yüzde 4. Yani yüzde 80'i, 86'sı hatta "Kendi evimde kalmak istiyorum." diyor -üçünün ayrı ayrı rakamları var, detaya girmeyeceğim burada- "Oğlum ya da kızımın yanında kalmak istiyorum." diyor. "Kendi evimde kalmak istiyorum." diyenlerin oranı da yüzde 40 ila 50 arasında değişiyor kadın ve erkeğe göre. Buradan şöyle bir sonuç çıkıyor, bunu pek çoğunuz kişisel de tecrübe etmişsinizdir. Ebeveynlerden biri vefat ettiğinde diğer yalnız kalan ebeveyn, yaşlı ebeveyninden bahsediyorum, hem kendi evinde kalmak istiyor hem de çocuklarına yakın olmak istiyor. Bu da ağırlıklı olarak şöyle bir konut ihtiyacını ortaya çıkarıyor: Büyük metrekareli, genç çiftlerin yani 2, 3 çocuklu çiftin kaldığı evin yanında küçük metrekareli yaşlının da kalabileceği aynı katta farklı metrekarelerde daire ihtiyacı; bu çok sıklıkla dile geliyor yani yaşlı hem kendi evinde kalacak hem çocuğuna yakın olacak fakat bizim konut modelimize baktığımızda bu özel sektörde de böyle, TOKİ'de de ağırlıklı böyle, yeni yeni bir o anlamda farklılık oluşmaya başladı. Genelde binalar ya da katlarda aynı tip konutlar var yani 2+1, 3+1 ya da 4+1. Bu ihtiyacı özellikle ben buradan kayda geçirmek istiyorum yani hem yaşlım yanımda olsun, göz kulak olayım ama onun 4+1'e ihtiyacı yok tek başına yaşayan bir yaşlının, belki onun 1+1'e ya da 2+1'e ihtiyacı var. Bizim böyle bir konut modelini tartışıyor olmamız lazım, bu bir.

İkincisi, diğer yandan, o yaşlı, göz kulak olunacak yaşlı, kendini, hayatını devam ettiriyor ama o yaşlının diğer ihtiyaçları konusu ailenin ekonomik durumuna bakılmaksızın, "bakılmaksızın"ın biraz altını çiziyorum çünkü karı koca çalışıyor ama yan evde yaşlı var, bir yandan da "Çocuk yapın." diyoruz insanlara, o anlamda, bizim destek mekanizmalarını, teşvik mekanizmalarını -bu sizin konunuz değil- artırmamız ve desteklememiz gerekiyor. Biz genelde evde bakım desteklerini özellikle yaşlılara bir geliri yoksa, tek başınaysa veriyoruz hâlbuki çocuğunun yan dairesinde olan yaşlının da işte boya badana ya da temel temizlik ihtiyaçları gibi ihtiyaçların karşılanması konusunda desteklere ihtiyacı var, aksi hâlde özellikle Anadolu şehirleri zaman içinde yaşlı şehirleri olacak; bu görünüyor. Çünkü büyük şehirde o Anadolu'daki hayatın... Çünkü şöyle: Anadolu'da bir mahalle ya da köy kültüründe torunlarıyla, ailesiyle yaşıyor insanlar ama büyük şehire geldiğinizde bambaşka bir konut modeliyle karşılaştığımız ve yerine bir şey koyamadığımız için yaşlılar kendi şehirlerinde kalıyorlar ve artık Anadolu illeri az önce TÜİK'in verdiğim rakamdan da yola çıkarak söylüyorum, yaşlı şehirleri olmaya başlıyor ve yalnızlaşan yaşlılar görüyoruz, özellikle 70 yaş üstü, 80 yaş üstü. Engellilik ve yaşlılık, evet, belki dünyada denmiyor ama böyle de bir gerçeği var ülkemizin. Ortalama yaşam ömrü, biliyorsunuz, kadınlarda 85'e yaklaştı, erkeklerde 79 ve bu, aynı zamanda, evet, işte sağlık hizmetlerimiz iyileşti, yaşam kalitemiz, yaşam ömrümüz arttı diyoruz ama beraberinde böyle handikapları getiriyor. Konut modeli, bunun en başta önemli modelleri olduğunu düşünüyorum. Sadece banyodaki tutamaç değil, pek çok şeyi var bunun. Mesela kendi kişisel tecrübemle söyleyeyim, biz lavaboları on beşer santim alçaltmak zorunda kaldık annem için, bütün evi kırdık, döktük. Çünkü mutfak tezgâhının yüksekliği, banyo lavabosunun yüksekliği... Engelli değil ama yaşa bağlı, kemiğe bağlı olarak küçülme var vücudunda ve o yüksek standartları, 80 santimlik standartları hiçbir yaşlı kullanmıyor.

Tabii ki bütün konutları böyle yapamayız. Vekilimle de az önce konuştuk, belki o ilin yaşlı nüfusuna ya da engelli nüfusuna oranla yapılan konutlarda bir kontenjan yani 100 konut yapılıyorsa bunun yüzde 3'ü, yüzde 5'i gibi iç donanımının o şekilde yapılmasına yönelik bir düzenlemeye belki ihtiyaç var. Yani 100 konut yapılıyorsa bunun en azından 10'unun, yüzde 10'unun engelli için, belki işte yaşlı nüfusuna bağlı olarak da o ilin şu kadarının da iç düzenlemesinin yaşlılar için yapılmasıyla ilgili -çünkü tamamını yapmanız binanın o da kaynak israfı yani binanın tamamını engelliye uygun yapamazsınız bütün daireleri ama- böyle bir ihtiyaç var, böyle bir kontenjan ayrılmasına ihtiyaç var.

Ben o anlamda yani yaşlılık konusunu da mevzuatınıza dercettiğiniz için Bakanlığa özellikle teşekkür etmek istiyorum. Daha diğer belediyelerle de ilgili konuşacağız zaten.

Teşekkür ediyorum tekrar çalışmalarınız için.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Evet, tabii, az önce de bahsettim, bu sizinle olan toplantımız bir başlangıç çünkü çok mesai harcamamız gerekecek hem Bakanlığımızla hem sizin biriminizle ama ben birkaç hususun altını sizin sunum süreci bitmeden çizmek istiyorum. Aslında, mevzuat açısından hakikaten çok güçlü bir mevzuat var, yönetmeliklerle de desteklenmiş bir altyapı var ancak uygulamada sorunlar var. Bizim burada bugün de hep birlikte hemfikir olduğunuz gibi, bu standartların, bu mevzuatın uygulanıp uygulanmadığı noktasındaki denetim süreci yani bunu aydınlatmamız lazım, bununla ilgili boşluklar varsa yasa yapıcı olarak bizlerin bu noktada sorumluluk üstlenmesi lazım. O yüzden, bu anlamda hep birlikte çalışmamız lazım, onun altını çizmem gerekiyor. Ve yine, bu mevzuata aykırı durum tespitinde bu süreçleri, yaptırımlarını kim uyguluyor ve bu yaptırımlar meblağ olarak ne kadar, örneğin kaç tutanak var, ne kadar bu anlamda uygulanan ceza var? Bu önemli. TSE 9111 standardı var, bu da önemli bir standart bence, güzel bir referans fakat bunun uygulama oranını açıkçası merak ettim, bununla ilgili hem yapı ruhsatı ve hem iskân sürecinde TSE uyumu ne kadar denetleniyor? Bunun da bence iyi tespit edilmesi lazım çünkü güzel bir standart konulmuş, bunun takibi çok önemli.

Yine, sunumdan anladığımız kadarıyla erişilebilirlik denetimi valiliklerin ve belediyelerin sorumluluğunda, öyle görünüyor ama bu uygulamada kim tarafından yerine getiriliyor, onu çok ben tespit edemedim. Bunu özel bir denetçi mi takip ediyor, yapı denetim firması mı takip ediyor, belediye teknik ekipleri mi takip ediyor yoksa valilikte bir birim mi var? Bunun denetim zincirini yoksa bununla ilgili bir somut şey biz onunla ilgili de Komisyon olarak fikir beyan etmek isteriz.

Yine, engelsiz parklar ve oyun alanlarıyla ilgili yönetmelikte 2.500 metrekare üzeri her parkın yüzde 4'ü erişilebilir çocuk oyun alanı olarak tanımlanmış. Açıkçası şunu bence tespit etmemiz lazım ve bunu da fors etmemiz lazım. Ülke genelinde bunun uygulanabilirliği, daha doğrusu şu anki fotoğrafı nasıl? Onu da merak ediyorum. Kaç belediye bu maddeye uymuş, büyükşehir, il, ilçe, belde bazında? Bence önemli bir oranı bize gösterir ve teşvik de eder diye düşünüyorum.

Tabii, Plansız Alanlar İmar Yönetmeliği, buradaki erişilebilirlik atfı var ve ben özellikle afet bölgelerinde ve kırsal yerleşimlerde erişilebilirlik standardı nasıl kontrol ediliyor, prefabrik konutlardaki bu süreçlerin uygulanabilirliği; bence bunu da konuşmak lazım. Tabii, yine, güzel bir şey yapılmış, 81 il valiliğine 2021'de bir talimat gönderilmiş "Tüm tehlikeli unsurları kaldırın." diye ve ben özellikle şunu merak ediyorum: Bunun gerçekleşme oranı. Yani bunu biz de valiliklere sorarız gerekirse ama sizde belki bununla ilgili bir oran varsa, şimdi değil illaki, bunu bizimle ivedilikle paylaşırsanız mutlu oluruz. Örneğin kaç ilde tehlike arz eden unsurlar tamamen bertaraf edilmiş ya da bu işin en yüksek şekilde gerçekleştiği iller? Çok ama çok kıymetli.

On Birinci Kalkınma Planı'nda siz güzel bir taslaktan bahsettiniz, Yaya Yolları ve Kaldırımlar Yönetmeliği, bu taslak aşamasında mı hâlen yoksa bu yürürlüğe girdi mi, girmede mi? Onu merak ettim. Tabii, burada çünkü taslak olarak görünüyor.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MESLEKİ HİZMETLER GENEL MÜDÜRÜ BANU ASLAN - Yayınlandı, ona revizyon talepleri oluyor bazı malzemeler için. Beton yollar yapılabilir mi, daha farklı bir...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Ne zaman yayınlandı?

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MESLEKİ HİZMETLER GENEL MÜDÜRÜ BANU ASLAN - 2023.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - O zaman biz bunu bir alalım Mesut Bey, Komisyon üyelerimize de bunu dağıtalım.

Genel olarak açıkçası sunumun başında da ben bahsettim, çok güçlü altyapı var; bizim bunu hep birlikte, farkındalık oluşturarak, denetleyerek desteklememiz gerekiyor ve tabii ki iletişimimizi güçlendirerek hem sizlerle hem Bakanlığımızın diğer kurumlarıyla, TOKİ olsun, Emlak Konut olsun, yerel yönetimler olsun.

Ben teşekkür ediyorum hem şahsım adına hem Komisyon üyelerimiz adına.

ELİF ESEN (İstanbul) - Başkanım, benim de söz talebim vardı ama uzak kaldım herhalde, görmediniz.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Buyurun.

ELİF ESEN (İstanbul) - Aslında pek çok şey söylendi, teşekkür ediyorum. Kusura bakmayın, sizden sonra konuşmuş oluyorum ama mecburen.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Yok, sorun değil.

Buyurun.

ELİF ESEN (İstanbul) - Öncelikle teşekkür ediyorum Sayın Müdürüm.

Dediğim gibi, pek çok şey konuşuldu ama benim özellikle çok hassas olduğum konular var. Bu konuların başında da bir şehrin erişilebilir olması var, özellikle dezavantajlı gruplar tarafından. Dezavantajlı gruplar, şehirdeki yaşama erişimi zor olan, belli fiziksel engelleri ya da yaşam şartları sebebiyle zor olan bireylere dayanıyor. Elimde 2 tane örnek var Sayın Başkanım, bu örnekleri şöyle göstereyim, sizler de muhtemelen göreceksiniz. Bakın, burada görme engelliler için sarı bir yol yapılmış, yolun sonuna bir araç park etmiş. Yine, başka bir örnek, bu daha da çarpıcı, burada iki ayrı konu var. Bakın, görme engelliler için yol geliyor, önünde bir eski dökülen teneke dolap var. Şöyle yapmışlar: Yol gelmiş, orada kapanınca bir zikzak çizmişler yani onu kaldırmaktansa -zaten dökülen bir malzeme- o düşünülmemiş, bu kadar farkındalığı olmayan yani "Böyle zikzak çizip yoluna devam edebilir." denilmiş ve bu şekilde bırakılmış.

Bakın, bunlar, aslında ülkemizdeki kaldırımsızlığı... Ben İstanbul Milletvekiliyim, Elif Esen; özellikle İstanbul artık kaldırımsız bir şehir hâline geldi; bırakın engellinin ya da çocuk arabasıyla yürümek isteyen bireyin ya da görme engelli bireyin yürüebilmesini, normal yayaların yürüyemeyeceği bir şehir hâline geldi. Kadıköy'de yaşıyorum, özellikle Kadıköy bir yandan da kentsel -parantez içinde- rantal dönüşüme girdiği için Kadıköy'ün özellikle Bağdat Caddesi civarı bir inşaatlar bölgesi hâline döndü. O inşaatlar bölgesinde kamyonların trafiği tıkaması, yayaların onlarla mücadelesini bırakın, engellilerin zaten oraya erişimi çok çok zor, normal yayalar bile gitmekte zorlanıyorlar. Şimdi, bizim, öncelikle, belki de kurumların koordinasyonu, bunu çok önemli

buluyorum çünkü en büyük sorunlarımızın başında kurumlar arası koordinasyon eksikliğinin geldiğini düşünüyorum; bir. Kurumlar arası eş güdümlü çalışma olmadığı için doğru kriterler de belirlenemiyor. Aynen şu tenekeye çarpan görme engelli birey gibi, bizim vatandaşımız yanlış uygulamaların getirdiği engellere çarpıyor yani aslında Türkiye'nin temelinde, bütününde neredeyse engelli bir yaşamdan söz etmek mümkün çünkü zihniyet... Bakın, zihniyet en başta yönetimde bile bu sıkıntıyı ortaya çıkarıyor. Koordinasyon ve eş güdümlü eksikliği beraberinde doğru kriterlerin eş güdümlü birbirini denetleyecek, birbirini güçlendirecek, iş birliği yapılabilecek kriterlerin maalesef düzgün bir şekilde koyulamamasına, bu standartlaşmanın oluşamamasına, beraberinde standartların gelmemesini besleyen denetimsizlik... Size soruyoruz: Kim denetimini yapıyor ya da bunun cezai müeyyidesini kim verecek? Siz bile bize bu soruyu yanıtlıyorsunuz. Denetimsizlik, ardından cezai müeyyidelerin olmaması. Eğer cezai müeyyide olsaydı bu araçlar, bu iki araç -az önceki resimde de her ikisinde de araç kapamış o yolu- buraya park edemezdi. Öyleyse, bizim vatandaştan bekleyeceğimiz farkındalığı öncelikle devlet yetkililerimizden, bu ülkeye hükümet eden devlet yetkililerimizden beklememiz lazım, o da sizlersiniz. Bu, beraberinde, bakın, sadece erişime engeli getirmiyor, aslında sosyal yaşama katılımı engelliyor, erişilebilirlik kriterlerinin olmamasına sebep oluyor, koruyucu önleyici sosyal hizmetlerin yeterince uygulanamamasına, evde bakım ve pek çok soruna da beraberinde yol açıyor. Engelli ve yaşlı hizmetlerine yönelik siz yaptınız, sizin devredeceğiniz bir birim olmalı. Bu birimde vatandaşa hizmet eden, vatandaşla bire bir o hizmeti ulaştırmakla sorumlu olan belediyelerdir. Ya, bizim kanunumuzda hâlâ "özürlü" kelimesi geçiyor, böyle bir şey olabilir mi! Bakın, soru önergesi verdik biz onunla ilgili, "özürlü" kelimesi hâlâ kanunlarımızda geçiyor, biz yıllar oldu "özürlü" kelimesini geride bırakalı. Yine, bir soru önergemizi size, Çevre ve Şehircilik Bakanlığına verdik, cevabını bekliyoruz.

Bakın, temelinde engelli ve yaşlı hizmetlerine yönelik kurumsal yapılanma zorunluluğu olmadığı için belediyelerin de inisiyatifine bırakılan kriterler var. Belediye teşkilat yapılarına ilişkin merkezî bir envanter ya da istatistikten bahsetmek mümkün değil. Bu alanda kurumsal standartlar da belirlenememiş ve bu, beraberinde hizmetlere erişimde coğrafi eşitsizliği getiriyor, yine ulusal planlamanın yapılamamasını getiriyor, kaynak tahsisinde verimsizliği getiriyor. Biz şimdi bütçeyi konuşuyoruz; bütçe, bu eş güdümsüzlük, bu dağınıklık, bu ipin ucunun nereye gittiği belli olmayan anlayışla ne yazık ki doğru yerde kullanılmadığı için bütçe tasarrufu diye bir şeyden söz etmek mümkün değil. Kaynak tahsisinde verimsizliği getiriyor, veri temelli sosyal politikanın geliştirilememesine sebep oluyor. İşte, biz size soruyoruz ama beraberinde belediyelere de soruyoruz. Biz, Sayın Başkanım, ofisimle bir araştırma yaptık. Hangi belediyelerde, hangi büyükşehir belediyelerinde, hangi şehir belediyelerinde, hangi ilçe belediyelerinde engelliye yönelik hangi hizmetler, hangi kurumsal yapılanmalar var? O kadar dağınık ki. Herkes kendine göre isim koymuş, birçok yerde yok zaten çok az sayıda var. Şimdi, biz önümüze veriler gelmiş, bunlara bakacağız ama biz çok az sayıda yere ulaşabildik. Denetimlerle beraber yani siz yaptınız, bu yürüme yollarını yaptınız, kanunlarda değişikliği yaptınız ama denetimin kimde olduğunun belirlenmesi lazım, cezai müeyyideyi kesecek kurumun neresi olduğunun bilinmesi lazım. Dijitalleşmeyle artık A4'ler kalkmalı, bu raporlar bize dijitalde ulaşmalıydı. Bakın, bu kadar kaliteli sayfalar bize çıktılar getirmişsiniz, özenmişsiniz, çok teşekkür ediyoruz ama bu kadar zor günlerden geçen engellimize, yaşlımıza sosyal destek vermekte zorlandığımız günlerden geçen bir Türkiye için israf demektir.

YÜCEL ARZEN HACIOĞULLARI (İstanbul) - Konuya haksızlık etmeyin.

ELİF ESEN (İstanbul) - Biz, önce kendi kaynaklarımızda tasarruf yapmalıyız. Yaptığınız hizmetleri, o yenilikleri gönülden tebrik ediyorum ama bunun verimli bir şekilde...

(Uğultular)

ELİF ESEN (İstanbul) - Ya, bunlar bize dijital bir şekilde ulaşabilirdi, hepimiz bilgisayarlarımızdan, cep telefonlarımızdan erişebiliriz. Lütfen, bu işin cezai müeyyideler kısmı...

(Uğultular)

ELİF ESEN (İstanbul) - Ya, ben konuşuyorum, bitiriyorum konuşmamı da.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Evet, buyurun, tamamlayın.

ELİF ESEN (İstanbul) - Lütfen, Komisyon üyeleri yani önümüzde duruyor, kuşe kağıda basılmış koca bir ansiklopedi. Birim maliyetini ben merak ediyorum, gerçekten merak ediyorum.

JÜLİDE SARİEROĞLU (Ankara) - Buraya getirmişler bunu? Herkese verilen bir şey...

ELİF ESEN (İstanbul) - Bizim yapacağımız çalışmalarda kanuni çalışmaları...

JÜLİDE SARİEROĞLU (Ankara) - Elif Hanım, o kadar söylediğiniz şeyin üzerine bu söylediğiniz popülizm, demagoji...

ELİF ESEN (İstanbul) - ...evet, bir rapor çıkacak ama bu rapor çıktıktan sonra bunun mutlaka kanun çalışmalarına, genelgelere, yönetmeliklere yansması lazım. Cezaları kim kesecek bilmeliyiz. Biz aynı konuşmaları sürekli yapıyoruz, geçen toplantıda da yaptık. Alışveriş merkezine geldi, engelli arabasıyla park etti. Kime, nasıl ceza kesilecek, kim kesecek? Artık bunları sizlerin de bize cevaplayabiliyor olmanız lazım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Evet, şimdi, tabii, bu yaya yolları ve kaldırımlarla ilgili -sizin bahsettiğiniz- aslında yönetmelikte her şey var. Ben onu okuyacağım şimdi: "Kaldırımlarda yayaların hiçbir engele maruz kalmadan hareket edebilecekleri net yürüme alanı koridoru bırakılacaktır. Kaldırım net yürüme alanı 150 santimin, kaldırım genişliği ise 225 santimin altında olmamak kaydıyla, bölgenin kullanım amacına ve plandaki yol genişliğine göre uygulanacaktır. Taşıt trafiğine kapalı yerleşim yeri içindeki yaya yolu genişliği asgari 3 metre olarak uygulanacaktır. Millet bahçesi, park ve rekreasyon alanlarında yapılacak yaya yollarının genişliği ise asgari 1,2 metre olacaktır. Yüzey kaplamaları kaymaz nitelikte, dış etkilere dayanıklı ve hareketi zorlaştırmayacak özellikte, iklim koşullarına ve kullanım yoğunluğuna uygun olarak seçilecektir. Sağlık ve eğitim tesislerinin civarındaki kaldırımlara taşıt park etmemesi ve yaya hareketinin aksatılmaması için yaya emniyet şeridinin bordür tarafına koruyucu engeller yerleştirilecektir. Kaldırımlarda engelliler için hissedilebilir kılavuz ve uyarıcı yüzeyler ile trafik ışıklarında buton ve sesli sinyaller kullanılacaktır. Kaldırımların yüzde 5'ten az bir eğimle tasarlanması sağlanacaktır. Topoğrafya nedeniyle eğimin fazla olması durumunda merdiven ve sahanlıkları ile gerektiğinde iletme platformları vasıtasıyla yürüyüş rahatlığı desteklenecektir."

Ben az önce bu taslak mı dedim. Yayınlanmış 2023 yılında. Bahsettiğimiz gibi bu konuda denetim, denetim, denetim... Bunu hep birlikte, efendim, ne yapacağız? Takip edeceğiz. Gereken boşluklar varsa da yasal ve diğer mevzuat destekleriyle işi güçlendireceğiz.

Tabii, belediyelerin sunumları önemli içeriğiyle, tasarımıyla, her şeyiyle birazdan onları da merakla dinleyeceğiz.

Ben teşekkür ediyorum sizlere ekip olarak, Bakanlık olarak. Dediğim gibi devam edeceğiz sizinle iletişime.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MESLEKİ HİZMETLER GENEL MÜDÜRÜ BANU ASLAN - Sayın Bakanım, benim sunumum bitti ama Sayın Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğümüzün de bir iki sayfa sunumları vardı, takdirlerinize arz ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Şimdi siz, aslında onların söyleyeceklerini de ilettiniz diye düşündük ama...

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MESLEKİ HİZMETLER GENEL MÜDÜRÜ BANU ASLAN - Nispeten söyledik ama onların da seyahatle ilgili destekleri...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Ne var? Böyle iki, üç dakikada özetleyebileceğiniz bir şey varsa dinleyelim çünkü Erzurum ekibi uçağa yetişecek örneğin yani hızlanmamız gerekiyor.

2.- Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Belediyeler ve Birlikler Daire Başkanı Selim Solmaz'ın, engellilere yönelik seyahat destekleri hakkında sunumu

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI BELEDİYELER VE BİRLİKLER DAİRE BAŞKANI SELİM SOLMAZ - Sayın Bakanım, sayın vekillerim, değerli hazırun; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Malumunuz olduğu üzere 1580 sayılı Belediye Kanunu 1930'da yürürlüğe girdikten sonra insanımızın hayatında uzun ve kalıcı bir etki yarattı ancak günün ihtiyaçlarına göre özellikle 2005'te 5393 sayılı Kanun ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun çıkmasıyla birlikte belediyelerimiz, daha önceden alışlagelmiş çevre, atık, yol yapımı gibi belediye hizmetlerinin yanında sosyal ve kültürel hizmetleri, yine sağlık hizmetlerini, engellilere ve yaşlılara yönelik hizmetleri yapmada çok önemli rol üstlenmişlerdir. Bugün belediyelerimiz tabii ki kendi sunumlarını yapacaklar, aslında burada belediyelerin olmasının da bu açıdan çok verimli olacağını düşünüyorum.

Biz Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü olarak merkezî idare ile yerel yönetimler arasındaki koordinasyonun görev tevdi edilen ana kurumu olarak görev yapmaktayız. Burada 2 tane husustan bahsetmek istiyorum.

Ücretsiz seyahat destekleri... Malumlarınız olduğu üzere yüzde 40 üzerinde engelli olan vatandaşlarımız...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Onu geçen Ulaştırma Bakanlığımızla şey yaptık. Diğer konumuz...

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI BELEDİYELER VE BİRLİKLER DAİRE BAŞKANI SELİM SOLMAZ - Evet, bu var.

Bir de tabii, belediyelerimizin sunduğu hizmetler 2005'ten sonra yapılan kanun değişikliğiyle birlikte, işte engelli bireylere yönelik rehberlik ve danışmanlık hizmetleri, psikolojik destek hizmetleri, sosyal yardım hizmetleri, tekerlekli sandalye alımından hasta bezine ve ortez, protez gibi sağlık malzemelerinin alımına kadar, yine sağlık hizmetleri, evde bakım hizmetleri, hem yaşlılarımızın hem engellilerimizin evde fizyoterapi ve genel doktor muayenesine kadar olan hizmetler, bunların yanında kültürel hizmetler, sosyal ve kültürel hizmetler; bunlar kültür programları, gezi programları, konser programları. Yine, yaşlılarımıza ve engellilerimize yönelik olarak engelli bireylerin ulaşım hizmetleri, sadece toplu ulaşım hizmetleri değil, aynı zamanda evden alınarak hastaneye götürülmesi gibi birçok belediye hizmeti de sunulmaktadır. Bunları, zaten burada yerel yönetim temsilcilerimiz var, onların daha iyi aktaracağını düşünüyorum.

Teşekkür ederim, arz ederim Sayın Bakanım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Evet, Bakanlığımıza teşekkür ediyoruz.

Yine sizler buradasınız, belediyelerimizi dinleyeceğiz. Erzurum'la başlıyoruz, Erzurum'u uçağa yetiştirmemiz lazım.

Evet, sunum ortalamanız on dakika olacak, soru-cevap gideceğiz genelde. Somut, anlaşılabilir ve çözüm odaklı bir sunum bekliyoruz herkesten.

3.- Erzurum Büyükşehir Belediyesi Genel Sekreteri Zafer Aynalı'nın, Erzurum Büyükşehir Belediyesi olarak engellilere yönelik yaptıkları hizmetler, projeler ve öneriler hakkında sunumu

ERZURUM BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ZAFER AYNALI - Çok değerli milletvekilleri, yine kıymetli katılımcılar; hepinizi saygıyla hürmetle selamlıyorum. Bu toplantımızın hayırlı, bereketli olmasını diliyorum.

Erzurum Büyükşehir Belediyesi olarak neler yapıyoruz, onları kısaca anlatmaya çalışacağım. Erzurum'da 85.185 engelli bireyimiz var Sayın Bakanım. Nüfusumuzun yüzde 11'ini teşkil etmekte bu, onların tamamına ulaşabiliyoruz, tamamının birçok ihtiyacını eğitim anlamında, rehabilitasyon anlamında ve diğer ihtiyaçlar anlamında karşılayabiliyoruz, envanterimiz bizim güncel bir envanter. Bunun yaklaşık 15 bin kişisi 3 merkez ilçemizde yaşıyor, 70 bin kişisi de taşra ilçelerimiz ve onların bağlı mahallelerinde yaşıyor.

Aile ve Engelli Hizmetleri Koordinasyon Merkezimiz 300 dönümlük bir millet bahçemizin içerisinde. Bu millet bahçemizin içerisinde; fonksiyonel olan birçok spor branşının yapılabilirdiği, birçok eğitimin verildiği, eğitim pistlerinin olduğu, yine mesire ve piknik alanlarının olduğu, binicilik tesislerinin, lunaparkın olduğu bir alan içerisinde. Bunlara da engelli bireylerimiz çok rahat erişebiliyorlar.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Kaç kişi faydalaniyor bu merkezden?

ERZURUM BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ZAFER AYNALI - Bu 85 bin vatandaşımızın tamamını faydalandırmaya çalışıyoruz. Hepsini tabii kategorize etmişiz. Faydalandırdığı alanlar...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Üyelik sistemiyle mi?

ERZURUM BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ZAFER AYNALI - Evet, evet, Sayın Bakanım.

Aile ve Engelli Hizmetleri Koordinasyon Merkezimizin bulunduğu...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Erzurum'a gelirsek orayı ziyaret edelim o zaman.

ERZURUM BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ZAFER AYNALI - Başımız üzerine Sayın Bakanım.

1.500 metre kapalı alanda hizmet veriyoruz. 2020 yılında Erişilebilir Mekan Belgesi'ni aldı bu merkezimiz. 2 engelli servis aracımız var; ikametgâhlarından alıp ikametgâhlarına bırakıyoruz getirdikten sonra. 3 sosyolog, 1 psikolog danışmanı, 1 sosyal hizmet uzmanı, 1 hemşire, 1 manevi danışman, 2 aile danışmanı ve 10 farklı branşta usta öğretici bu koordinasyon merkezimizde görev yapmaktadır. Bunlarla ilgili her türlü mesleki kurslar, atölyeler ve sosyal etkinlikler düzenleyebiliyoruz Sayın Bakanım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Şimdi, bu engelli koordinasyon merkeziniz Erzurum'un en ileri uçtaki ilçesine kadar hizmet veriyor mu?

ERZURUM BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ZAFER AYNALI - Veriyor Sayın Bakanım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Ne tür hizmetler veriyor?

ERZURUM BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ZAFER AYNALI - Onları şimdi anlatacağım sunumda Sayın Bakanım.

Tanıtım videomuz var, onu sunumun sonuna bırakıyorum Sayın Bakanım.

Şimdi verdiğimiz hizmetleri anlatmaya çalışacağım. Az önce Bakanlık temsilcimizin dediği gibi, yüzde 40 ve üzeri engelli sağlık kurulu raporu olan vatandaşlarımıza şehir içi toplu ulaşım ücretsiz veriliyor, tamamen bunlardan faydalanabiliyorlar bir kart vasıtasıyla. Yine yüzde 40 ve üzeri engelli sağlık kurulu raporu olan bireylerimiz, su abonelikleri kendi üzerine olursa yüzde 50 su faturalarını indirimli gönderiyoruz kendilerine. Bütün dar gelirli, orta gelirli engelli bireylerimizin medikal malzeme desteğini tamamen belediyemiz tarafından sağlıyoruz. Akülü aracı olan engelli bireylerimizin de bütün bakım, tamir, parça masraflarını akülü araç atölyesinde Belediyemiz olarak biz üstlenerek tamir edebiliyoruz.

Sağlık destek hizmetleri veriyoruz. Dil ve konuşma terapisi; ağız ve dil kaslarında gelişim bozukluğu olan, konuşma güçlüğü çeken bireyler için rehabilitasyon çalışmaları yaptırıyoruz. Atla terapi yani hipoterapi çalışmaları yaptırıyoruz bireylerimize. Sporla rehabilitasyon yaptırıyoruz yine uzman spor eğiticilerimizle beraber.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU -

Kaç atınız var bununla ilgili?

ERZURUM BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ZAFER AYNALI - 4 tane atımız var hemen alanın içerisinde Sayın Bakanım. Bunu da binicilik kulüpleriyle beraber yapıyoruz, atlı spor kulüpleriyle beraber yapıyoruz. Yine Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültemiz ve İl Sağlık Müdürlüğümüzle beraber her türlü sağlık eğitimleri ve sağlık taramalarını yapıyoruz. Bunlar da onlardan görüntüler Sayın Bakanım.

Bireysel ve grupla psikolojik danışmanlık hizmetleri veriyoruz psikososyal destek hizmetleri kapsamında. Yine engelli bireylerin ailelerine yönelik de eğitim ve seminer çalışmalarını yapıyoruz; sadece bireylere değil, ailelerini de istifade ettiriyoruz.

Az önce Konya Büyükşehir Belediyesi Genel Sekreterimiz Ercan ağabeyin dediği konuyla alakalı biz iki yıl önce şehrimizde Belediyemizin himayesinde "Erişilebilirlik Komisyonu"nu oluşturduk Sayın Bakanım. Komisyon Başkanlığını ben yapıyorum; ilgili belediyeler, ilgili kurum temsilcileri ve ilgili STK'lerden oluşan bir Komisyonumuz var. Her ay mutlaka toplanıyoruz, özel gündem olursa birkaç kez toplanıyoruz her ay. Bütün saha çalışmalarını bu Komisyonumuz marifetiyle yapıyoruz ama tabii bunun yasal bir mevzuatı yok, biz bunu gayriresmî yapıyoruz. Bunun yasal bir mevzuata oturtulması -koordinasyon merkezleri gibi, diğer UKOME gibi- önem arz etmektedir Sayın Bakanım.

Toplu ulaşımında erişilebilir hizmetleri maksimum seviyede yapıyoruz. Toplu taşımaya güvenli erişim için araçların hidrolik rampa sistemleri entegre edilmiştir bütün toplu ulaşım araçlarına, ayrıca özel servis araçlarında da yine bu hizmetlerimiz yapılmaktadır. Tekerlekli sandalye kullanıcılarına uygun toplu ulaşımında hizmeti maksimum seviyede veriyoruz. Cadde ve sokak düzenlemelerini yine aynı şekilde yapıyoruz Sayın Bakanım. Toplu ulaşım araçlarında durak ve güzergâh bilgilerini anons eden sesli sistemler kullanıyoruz. Engelli bireylerimiz bu sistemleri çok rahatlıkla kullanabiliyor. Görme engelli bireyler ulaşım hizmetlerinden daha bağımsız faydalanabiliyorlar.

Bu Erişilebilir Komisyonumuzun bir toplantı resmi. Yine uygulamadan birtakım resimler Sayın Bakanım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Peki, net bir soru soracağım. Az önce bahsettik Bakanlık sunumu sürecinde: İhlaller, efendim, imar da başta olmak üzere, bunları siz denetliyor musunuz?

ERZURUM BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ZAFER AYNALI - Denetliyoruz Sayın Bakanım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Bunlarla ilgili nedir tablo? Ceza kesiyor musunuz, yaptırım uyguluyor musunuz?

ERZURUM BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ZAFER AYNALI - Şu an bu Komisyonumuz çok aktif yani Komisyon olarak tabii biz...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Onunla ilgili bir istatistiğiniz var mı?

ERZURUM BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ZAFER AYNALI - Şu an yanımızda yok ama istatistiğimiz var Sayın Bakanım, ben onu size ulaştırırım.

İlgili ve yetkili kurumları harekete geçirerek cezalarını uygulattırıyoruz. Kabahatler Kanunu'na göre belediyelerimiz cezasını veriyor. İşte, trafikle ilgili bir sıkıntı varsa Emniyet Müdürlüğümüzle, Trafik Şube Müdürlüğümüzle koordine ediyoruz. Yani hangi konuya o konunun muhatabı olan kurumlarımızla süreci yönetiyoruz Sayın Bakanım ama Komisyonumuz ana çatı Komisyon oluyor bu konuda.

Yine sinyalizasyon sistemleri...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Mesela geldik Erzurum'a, tesadüfen bir camiye gittik diyelim, rampasıyla şeyiyle erişme şansımız yüzde kaç?

ERZURUM BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ZAFER AYNALI - Yani yüzde 70'lerde erişme şansımız var Sayın Bakanım.

Engelliler ve ailelerine yönelik sosyal yardımlar da yapıyoruz Sayın Bakanım. Dar gelirli ve orta gelirli ailelere günlük üç öğün sıcak yemeklerini gönderiyoruz, kuru gıda ve gıda kolisi desteklerini sağlıyoruz, her gün ekmek yardımı yapıyoruz. Eşyaya ihtiyacı varsa eşyalarını alıyoruz, kırtasiye ve eğitim ihtiyaçlarını karşılıyoruz.

Belediyemiz bünyesinde engelli istihdam oranımız yüzde 4 Sayın Bakanım. Yine, İŞKUR'la beraber yürüttüğümüz projelerle yılda ortalama 90 vatandaşımıza da istihdam sağlıyoruz.

Engelli Kamu Personeli Seçme Sınavı için özel kurslar açıyoruz bünyemizde. Bireylerimiz bunlardan istifade ediyor. Mutfak atölyelerimizde öğrencilerin günlük yaşam becerilerini geliştirmek amacıyla çeşitli eğitim ve uygulamalar gerçekleştiriyoruz. Buralarda başarılı olanları bir üst kategoriye geçirip Atatürk Üniversitemiz Turizm Fakültesiyle beraber Lezzete Engel Yok Farkındalık Etkinlikleri düzenliyoruz. Birtakım konferanslar düzenliyoruz başta otizm olmak üzere Sayın Bakanım. İşaret dili bilgi yarışmaları düzenliyoruz sürekli.

Yine, yurt dışı büyükelçiliklerimizle birtakım projeler geliştirerek engelli bireylerimiz için onların da fonlarından istifade ediyoruz. Bu, Tayvan Büyükelçiliğimizle yaptığımız bir proje. 200 adet tekerlekli sandalye, 90 adet çocuk tekerlekli sandalyesi, 200 adet de yürüteci...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Diyelim ki Erzurum'un ücra noktasında bir vatandaş size akülü sandalye talebiyle geliyor, karşılayabiliyor musunuz onu?

ERZURUM BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ZAFER AYNALI - Karşılıyoruz, anında karşılıyoruz Sayın Bakanım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Valilik, onlarda ayrı bir şey mi var? Onların da çalışması...

ERZURUM BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ZAFER AYNALI - Tabii, sosyal yardımlaşma vakıfları vasıtasıyla onlar da ayrı bir hizmet veriyorlar Sayın Bakanım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Bu çok önemli.

ERZURUM BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ZAFER AYNALI - Evet.

Zaten Komisyonunuzda bulunan Erzurum Milletvekilimiz Sayın Fatma Öncü Hanımefendi bizim çalışmalarımızı bire bir takip ediyor, her geldiğinde mutlaka koordinasyon merkezimizi ziyaret ediyor. Biz de zaten kendi tecrübelerinden çok istifade ediyoruz Sayın Bakanım.

Engelsiz yaz kampları düzenliyoruz sürekli birçok branşta.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Nereye götürüyorsunuz yaz kampına?

ERZURUM BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ZAFER AYNALI - Daha çok Palandöken ve Konaklı kayak tesislerimizde mekânlarımız da var, sosyal mekânlarımız, daha çok oralarda yaptırıyoruz Sayın Bakanım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Erzurum'da yapıyorsunuz öyle mi?

ERZURUM BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ZAFER AYNALI - Evet, Erzurum'da yapıyoruz Sayın Bakanım.

Sayın Bakanım, Engelliler Haftası'nda mutlaka temsilî askerlik törenleri yaptırıyoruz bireylerimize. Bir bar ekibi ve mehteran takımı oluşturduk engelli kardeşlerimizden. Özel günlerde mutlaka bunları çıkarıyoruz törenlere Sayın Bakanım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Yücel Bey, görüyor musun? Sanat faaliyetleri bile var.

YÜCEL ARZEN HACIOĞULLARI (İstanbul) - Bu propagandaya girmiyor mu bu kadar faaliyet?

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Faaliyet olsun yeter ki.

YÜCEL ARZEN HACIOĞULLARI (İstanbul) - Eyvallah.

ERZURUM BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ZAFER AYNALI - İl protokolümüzle Vali Bey'i de alarak engelli kardeşlerimize futbol maçları yaptırıyoruz, müthiş bir motivasyon oluyor onlar için; bu da yine öyle bir karşılaşmadan görüntü.

Şehrimiz, biliyorsunuz, Sayın Bakanım, kar ve buz sporları şehri. Engelli vatandaşlarımızın da bundan istifade etmesini sürekli sağlıyoruz. Kışın bu eğitimleri, kar ve buz sporlarıyla ilgili eğitimleri mutlaka veriyoruz engelli kardeşlerimize; bunlar da onlardan yine görüntüler.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Peki, Büyükşehir Belediyesi bünyesinde engelli sporculara yönelik kulübünüz var mı?

ERZURUM BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ZAFER AYNALI - Onu şimdi birazdan söyleyeceğim. Ben Curling Federasyonunun Asbaşkanıyım aynı zamanda Sayın Bakanım. Biz Tekerlekli Sandalye Curling Millî Takımı'nı oluşturduk tamamen bünyemizdeki engelli bireylerle. Federasyonumuzla beraber süreçleri yönetiyoruz. Şu an curling branşıyla ilgili millî takım seviyesinde çalışmalarımız devam ediyor.

Lunapark hemen koordinasyon merkezimizin yanında. Haftada bir gün lunaparkı tamamen engelli kardeşlerimize açıyoruz. Bir gün lunaparktan istifade ediyorlar Sayın Bakanım.

Yine, Cumhurbaşkanımızı karşılama programlarında mutlaka engelli kardeşlerimizi götürüyoruz, hediyeler takdim ediyorlar Cumhurbaşkanımıza.

Açık hava sinema etkinlikleri yapıyoruz. Profesyonel takımımız Erzurumspor'un seremonilerine yine engelli kardeşlerimizi çıkarıyoruz. İşte, burada Curling Tekerlekli Sandalye Millî Takımı'nın görüntülerini görüyorsunuz. Şu an tamamen faal bir millî takım hâline geldi bu Sayın Bakanım. Bunların her türlü malzeme ve ulaşım ihtiyaçlarını da belediye olarak biz karşılıyoruz.

Engelli annelerine motivasyon etkinlikleri yapıyoruz sürekli. Seminerler düzenliyoruz birçok konuda yine ailelere yönelik. Manevi danışmanlık buluşmaları gerçekleştiriyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Şimdi Başkanım, bizim her ilden bir beklentimiz var. Belediyelerde gündüz bakım servisi, bunun mutlaka olması gerektiğine inanıyoruz. Buna yönelik bir projeniz var mı?

ERZURUM BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ZAFER AYNALI - Gündüz bakım servisinden kastınız Sayın Bakanım?

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Aile, annesi çocuğu bırakacak...

ERZURUM BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ZAFER AYNALI - Onu açıklayacağım birazdan, Sayın Bakanım sunumumda var.

Ailelere hane ziyaretleri yapıyoruz sürekli, periyodik olarak. Piknik ve çeşitli kültürel geziler düzenliyoruz hem il merkezimizde hem il dışında.

Birçok branşta kurs verdiğimiz engelsiz yaz okulları açıyoruz Sayın Bakanım. Spordan resme, aşçılıktan Kur'an-ı Kerim kursuna, okuma yazmadan işaret dili kursuna, müzikten el sanatları kursuna kadar her yıl bu kamplarımızı, yaz okullarımızı açıyoruz. Akülü araç bakım ve onarım atölyemizden bahsetmiştik az önce.

Şimdi tamamlanan, devam eden ve planlanan projelerimi anlatmak istiyorum: Engelsiz hobi bahçemiz var Sayın Bakanım, kıymetli heyet. Her ilkbaharda tohumlarını kendileri atıyor engelli kardeşlerimiz. Sezon boyunca sulamalarını, bakımlarını kendileri yapıyorlar, yaz sonunda da hasatlarını kendileri yapıyorlar, onlar için de müthiş bir terapi oluyor bu.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Kaç kişi istifade ediyor?

ERZURUM BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ZAFER AYNALI - Buradan 100'e yakın bir engelli bireyimiz istifade ediyor Sayın Bakanım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Neresinde Erzurum'un?

ERZURUM BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ZAFER AYNALI - Yine, koordinasyon merkezimizin hemen yanında, millet bahçemizin içerisinde.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Bu, En Mutlu Köy Projesi'ne benziyor.

ERZURUM BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ZAFER AYNALI - Burada birçok malzemeyi de geri dönüştürülen atık malzemelerden kullandık. Sıfır Atık'la ilgili de bir farkındalık oluşturmuş oluyoruz engelli kardeşlerimize Sayın Bakanım. Yine bu bahçeden bir görüntü.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Süresi nedir Sayın Başkanım? Süresi nedir yani bunu ne kadar süreyle uyguluyorsunuz?

ERZURUM BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ZAFER AYNALI - Her yıl uyguluyoruz bunu.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Sezonda.

ERZURUM BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ZAFER AYNALI - İşte, mayıs aylarında tohumlarını atıyorlar...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Sürekli değil...

ERZURUM BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ZAFER AYNALI - Her yıl, her yaz, kışın yapmıyoruz zaten.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Her yıl kaç ay?

ERZURUM BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ZAFER AYNALI - Üç ay.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Üç ay.

ERZURUM BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ZAFER AYNALI - Tabii, haziran, temmuz, ağustosta bakımlarını, sulamalarını yapıp hasatlarını da kendileri yapıyor.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Orada sera vardı ya. O sera tabii mevsimi artırıyor.

ERZURUM BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ZAFER AYNALI - Biz sadece yazın gün ışığından istifade ederek yapıyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Erzurum'un, tabii, iklimi biraz daha şey.

ERZURUM BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ZAFER AYNALI - Evet, Sayın Bakanım.

Gülümseyen Kafe'miz var. Burası 5 zihinsel engelli kardeşimizin istihdam edildiği bir yer ve korumalı iş yeri statüsünde. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'mızla beraber bu süreci yönettik Sayın Bakanım. Karton bardak üretim atölyemiz var. Burada da 4 engelli bireyimizi istihdam ediyoruz. Bütün sosyal tesislerimizin karton bardaklarını üretiyorlar, fazlasını da piyasaya satıyorlar Sayın Bakanım. Dışarıdan kimse çalışmıyor, sadece engelli bireylerimiz çalışıyor.

ErzurumKart mobil uygulamamıza bir buton ekleyerek...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - İşte, bu tür istihdam projelerini artırmak lazım yani o karton bardak işi belki çok komplike bir iş değil, bu atölyeleri çoğaltmak lazım ülke genelinde belki. Güzel bir örnek, onunla ilgili bize detay paylaşabilir misiniz Komisyonumuzla?

ERZURUM BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ZAFER AYNALI - Paylaşırız Sayın Bakanım, başüstüne Sayın Bakanım.

Sayın Bakanım, biz toplu ulaşımında kullandığımız ErzurumKart'a bir ilave sistem ekleyerek, engelli bireyimiz durakta beklerken sistem üzerinden şoföre bir mesaj gönderiyor, şoför ekranından o mesajı görüyor ve gideceği durakta bir engelli vatandaşın olduğunu bilerek bütün hazırlığını ona göre yapıyor. Durağa yanaşmasını, durak hazırlığını, yolcuyu, engelliye alma hazırlığını ona göre yapıyor.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Otobüslerimizin hepsi uygun mu?

ERZURUM BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ZAFER AYNALI - Hepsi uygun, tamamen dijitalde uygun.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Asansörler çalışıyor mu?

ERZURUM BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ZAFER AYNALI - Hepsi çalışıyor Sayın Bakanım.

Onların zaten günlükte de denetlemesini yapıyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Rampalı yani değil mi?

FATMA ÖNCÜ (Erzurum) - Tabii, tabii, hepsinde rampa var Sayın Bakanım, geldiğinizde göreceksiniz.

ERZURUM BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ZAFER AYNALI - Devam eden birkaç projemiz var, onlardan bahsetmek istiyorum Sayın Bakanım.

Bizim Bilim Erzurum'la beraber bir Akıllı Beyaz Baston projemiz var, sonuçlandırmak üzereyiz. Tamamen karşıdaki cisme duyarlılık göstererek engelli bireyimizi uyarın bir baston olacak, proje bitmek üzere hemen hemen.

Mola Evi, az önce dediğiniz konu Sayın Bakanım. Engelli çocuklarından ayılamayıp birçok işini yapamayan aileler yapacağımız bu Mola Evi'ne ağır engelli çocuklarını getirip bırakacaklar, güllük kendi ihtiyaçlarını karşılayacaklar.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Ne aşamada projemiz?

ERZURUM BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ZAFER AYNALI - Şu an yapımı devam ediyor.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Başladı?

ERZURUM BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ZAFER AYNALI - Tabii, tabii, inşallah, önümüzdeki sene bitirilip hayata geçecek.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Kaç kişiye hizmet verecek aynı anda?

ERZURUM BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ZAFER AYNALI - Bütün engelli ailelerine hizmet...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Ya mutlaka bütün engellilere verecek de kapasitesi kaç?

ERZURUM BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ZAFER AYNALI - Şu an 100 kişi kapasiteli bir Mola Evi planlıyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Öyle mi? Çok iyi, hızlandıralım onu.

ERZURUM BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ZAFER AYNALI - İnşallah, Sayın Bakanım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Neresinde Erzurum'un?

ERZURUM BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ZAFER AYNALI - Bizim Bilim, Doğa, Müze ve Eğitim Parkı Proje'miz var Sayın Bakanım, biraz sonra açıklayacağım büyük projenin hemen yanında yapacağız bunu da.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Bu çok kıymetli bir proje yani bu her yerde ihtiyaç olan bir konu.

ERZURUM BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ZAFER AYNALI - Buz Hokeyi Salonu'nu siz biliyorsunuz Sayın Bakanım, Buz Hokeyi Salonu'ndan sonraki alanda Ilıca'ya doğru giderken.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Evet.

ERZURUM BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ZAFER AYNALI - Bu da görüntüsü onun.

İşitme engelli çiftlere yönelik bir destek projemiz var Sayın Bakanım. Hem ışıklı bir kapı zili hem de bebeği olan işitme engelli ailelerimizi uyuracak bir telsiz sistemi projemiz var, onu da bitirmek üzereyiz.

Asıl büyük projemiz, büyük bir engelli yaşam merkezi, şu an projesi bitmek üzere. Sayın Bakanım, kışın da ihalesini yapacağız, ilkbaharla beraber kazmasını vuracağız. Çok fonksiyonel bir engelli yaşam merkezi hayata geçiriyoruz. İçerisinde duysal bahçeler olacak, engelsiz sanat galerisi ve üretim alanları olacak, sessiz odalar olacak, sesli kütüphane olacak, sportif beceri ve koordinasyon salonları olacak birçok spor branşında, içerisinden olimpiik yüzme havuzu dâhil.

Yine, sinema ve tiyatro salonları olacak, keşif ve atölye çalışma alanları olacak, otizmli çocuklara yönelik bireysel çalışma alanları olacak, sera ve doğal yaşam atölyeleri olacak, ahşap atölyeleri olacak, mutfak atölyeleri olacak, engelli yakınlarına özel dinlenme alanları olacak yani engelli bireyler için butik bir hastane, butik bir fizik tedavi ve rehabilitasyon merkezi, butik bir okul...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Planlamanız nasıl?

ERZURUM BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ZAFER AYNALI - Planlamamız 4 bin metrekare kapalı alan, 10 bin metrekare de açık alan. Burayı da yine bizim Bilim, Doğa, Müze ve Eğitim Park Proje'mizin yanında yapıyoruz. 100 bin metrekare gölet olacak yanında hemen Sayın Bakanım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - İnşaat ne zaman başlıyor?

ERZURUM BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ZAFER AYNALI - İlkbaharda başlayacak.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Hadi bakalım.

ERZURUM BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ZAFER AYNALI - Şu an yaklaşık maliyetler ve proje bitmek üzere, kışın da ihalesini yapmayı planlıyoruz Sayın Bakanım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - İnşallah.

ERZURUM BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ZAFER AYNALI - Bu da projenin görselleri.

Problemler ve çözüm önerileriyle alakalı birkaç maddemiz var Sayın Bakanım: Bu dijital erişilebilirlik, engelli vatandaşlar için önemli bir problem. Biz de belediyemizde, "web" sayfamızda bu çalışmayı bitirmek üzereyiz. Hem görme hem işitme engelliler için bütün kamu kurumlarında erişilebilirliğin kolay olması gerekiyor.

Yine, SGK tarafından karşılanan tekerlekli sandalye, ortez, protez, işitme cihazı gibi medikal desteklerde ödenen tutar dar gelirli vatandaşlarımız tarafından karşılanamıyor yani bu tutarların da artırılması gerekiyor Sayın Bakanım. Anne-babası bedensel engelli olan sağlıklı gençler hem bakım sorumluluğu hem de ekonomik yük nedeniyle istihdama erişimde dezavantajlı konumdalar. Bunları da biraz rahatlatmamız lazım yani istihdama erişimlerini kolaylaştırmamız lazım Sayın Bakanım.

3'üncü kademe özel eğitim kurumunu bitiren ağır düzeyde engelli bireyler engel durumlarının ağır olması sebebiyle mezun olduktan sonra sosyalleşmekte güçlük çekiyorlar ve herhangi bir işte çalışmıyorlar. Bunlar için yeni öğrenim kademeleri açılması önerimiz.

Yine, bu bez yardımları bireyler için biraz yetersiz kalıyor; bunların artırılması önerimiz. Engelli raporuna göre tam bağımlı bireyler maaş alabilirken, kısmi bağımlı olanlar alamıyorlar; bunların da bundan istifade etmesini sağlamak yine önerimiz. İŞKUR kapsamında düzenlenen hibe programları genellikle zihinsel engelli bireyler için...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Bu önerileri bize ayrıca bir yazı hâlinde iletirseniz seviniriz.

ERZURUM BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ZAFER AYNALI - Başüstüne Sayın Bakanım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Reyhan Hanım, onları, özellikle önerilerini alalım.

ERZURUM BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ZAFER AYNALI - Bedensel engelliler bu projelere dâhil edilmiyor. Bu durum bedensel engellilerin üretime ve istihdama katılımını sınırlandırıyor yani bunu da aşmamız lazım diye düşünüyoruz Sayın Bakanım.

Rehabilitasyon merkezlerinde verilen eğitim sürelerinin uzatılmasını istiyoruz. Millî eğitim kurumlarında eğitim alan fiziksel engelli öğrenciler normal öğrenci servisleriyle ulaşım sağlayamadıkları için eğitim hayatları aksamaktadır. Bunlara da özel araçlar Millî Eğitim Bakanlığımızın tahsis etmesi yine önerimiz.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Biz bu araç içinde belediyelerin elini taşın altına sokmasını çok önemsiyoruz.

ERZURUM BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ZAFER AYNALI - Yani kısmen sokuyoruz ama tabii tamamen mümkün olmuyor Sayın Bakanım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Tamamen de bu işe girmeniz lazım bence çünkü bu iş yerelde çözülmesi gereken bir konu. Özellikle toplu ulaşım da ve tabii ki gerektiğinde ticari olarak da... Ticari taksi konusu çok önemli, orada atılım yapmamız lazım.

Evet, buyurun.

ERZURUM BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ZAFER AYNALI - Yine, engellilerin evliliklerini kolaylaştırmak amacıyla birtakım destekler sağlanması önerimiz.

Bir videomuzu var izniniz olursa.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Kaç dakika video.

ERZURUM BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ZAFER AYNALI - Yani dört dakika.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Dört dakika çok uzun ama ya. Hızlandırmamız mümkün mü?

ERZURUM BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ZAFER AYNALI - Hızlandıralım Sayın Bakanım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - E, hadi bakalım.

(Video gösterimine başlandı)

ERZURUM BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ZAFER AYNALI - Alanımız burası Sayın Bakanım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Siz rehberlik yapın sunuma, anlatın yani siz de söyleyin, hepimiz bilmiyoruz çünkü Erzurum'u.

ERZURUM BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ZAFER AYNALI - Üzerinde yazıyor zaten, altyazıları var.

Çocuk Adalet Merkezimizin hemen yanında Sayın Bakanım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Burada kaç personel çalışıyor?

ERZURUM BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ZAFER AYNALI - 20'ye yakın personelimiz çalışıyor. Destek birimlerimiz de var tabii, dışarıdan diğer birimlerden de destek alıyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Millî Eğitimden, Gençlik Spordan falan gelenler, gidenler oluyor değil mi?

ERZURUM BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ZAFER AYNALI - Tabii, tabii; Halk Eğitimden, Gençlik Spordan, Sağlık Müdürlüğünden, Aile ve Sosyal Hizmetler Müdürlüğümüzden...

ALİ KARAOBA (Uşak) - Başkanım, belediyede çalışan toplam personelin yüzde kaç engelli şu an?

ERZURUM BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ZAFER AYNALI - Yüzde 4'ü Sayın Vekilim. Yani bizim ortalama 5 bin personelimiz var, 200'ü engelli.

(Video gösterimine devam edildi)

ERZURUM BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ZAFER AYNALI - Arz ederim Sayın Bakanım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Teşekkür ediyoruz, sağ olun.

Evet, buyurun Sayın Gergerlioğlu.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Şimdi, siz de vurguladınız, bu önemli bir konu aslında, başka her yerde de önemli bir konu; tamam, hizmetler var fakat servis meselesi, bu konuda ne yapıyorsunuz? Yani sonuçta tamam, bu çalışmalara engelliler gelmek ister ama servis konusu çok önemli. Millî Eğitim Bakanlığıyla ilgili bir öneriniz vardı sanırım. Siz pratikte...

ERZURUM BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ZAFER AYNALI - Şöyle: Bizim eğitimlerimizle ilgili değil, bizim eğitimlerimizin servisleri var; biz sabah evlerinden alıyoruz, akşam evlerine bırakıyoruz. Kendi etkinliklerimizle, çalışmalarımızla ilgili hiçbir sıkıntı yok Sayın Vekilim ama diğer genel anlamda Millî Eğitimin okullarına, eğitim alanlarına gidecek olanlar için tabii bizim tamamına destek sağlamamız mümkün olmuyor, önerimiz oydu yani Millî Eğitimin engellilere verdiği genel hizmetlerle alakalı servis.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Tamam, teşekkürler.

ERZURUM BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ZAFER AYNALI - Sayın Bakanım, buraya geleceğimizi söyleyince engelli kardeşlerimiz hem sizlere selamlarını gönderdi hem de kendi elleriyle yaptıkları bir Türk Bayrağı'nı sizlere hediye etmemizi istediler. İzniniz olursa o kardeşlerimizin adına size takdim etmek istiyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Var olsunlar. Bizden de gönül dolusu selamlar, sevgiler, saygılar kardeşlerimize, sağ olsunlar.

Projeleri takip edeceğiz ona göre, önerileri de bekliyoruz sizden.

Evet, sırada İstanbul Büyükşehir Belediyemiz var.

Buyurun.

4.- İstanbul Büyükşehir Belediyesi Genel Sekreter Yardımcısı Oktay Özel'in, İstanbul Büyükşehir Belediyesi olarak engellilere yönelik İstanbul'daki süreçler, verdikleri hizmetler, tespit ettikleri aksayan konular ve öneriler hakkında sunumu

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETER YARDIMCISI OKTAY ÖZEL - Sayın Başkanım, değerli milletvekillerimiz, değerli bürokrat arkadaşlarımız; bizleri bugün burada kabul ettiğiniz için çok teşekkür ederiz. Ben hem İstanbul Büyükşehir Belediyesi Genel Sekreter Yardımcısı, aynı zamanda da Tarihî Kentler Birliği Genel Sekreteriyim. Elif Hanım da Sosyal Hizmetler Daire Başkanımız. Beraber sizlere İstanbul'daki süreçleri, bizim verdiğimiz hizmetleri ve bizim kendimizce tespit ettiğimiz aksayan bazı detay konuları paylaşmak için bir aradayız.

Tabii, İstanbul nüfus ölçeği açısından oldukça büyük ve yoğun engelli yaşayan bir kent. Dolayısıyla bütün uygulanan detay hizmetleri burada on dakika içerisinde sıkıştırmamız pek mümkün değil ama uygun görürseniz Sayın Başkanım, İstanbul'da sizleri merkezlerimizde misafir etmekten onur duyarız değerli hazırlarla birlikte.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Zaten biz İstanbul'u özel bir başlık olarak çalışacağız, İstanbul'da bir İstanbul toplantısı yapacağız heyet olarak. O zaman da sizden alacağımız bilgilerle birimleri ziyaret edeceğiz.

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETER YARDIMCISI OKTAY ÖZEL - Özellikle son yıllarda engelli kardeşlerimizin, engelli vatandaşlarımızın hizmetleri bütünleşik şekilde ele almasına, engelli bireyler ile ailelerin bir arada hizmet yürütebilmesine yönelik sosyal yaşam merkezlerimiz var. Bunların içerisinde kreş, sosyal hizmet alanları, kadınlara yönelik "İBB Kadın" diye isimlendirdiğimiz çeşitli alanlar ve engelli kardeşlerimizin rehabilitasyon alanlarının bir arada olduğu, aslında insanların böyle oradaki hizmet sırasında da temas yaşadıkları günlük bazı merkezlerimiz var ama bu sunuma geçmeden önce bir küçük detay sizinle paylaşmak isterim Sayın Başkanım: Biraz önce Erzurum Büyükşehir Belediyesi Genel Sekreterimiz yüzde 10 örneğini verdi, toplam nüfusun yüzde 10'unun engelli olduğu kabulünü. Bu kabul İstanbul için yüzde 10 seviyelerinde değil, oldukça düşük seviyede. Aile Bakanlığının veri tabanında 370.430 gibi bir rakam söz konusu. Tabii, TÜİK'de önceki yıllarda 670 bin gibi bir rakam dillendirildi, sonra bu güncellenmedi. Bizim Aile Bakanlığının verisini dikkate aldığımız durumlarda belki kurumlar arasında bu bilgilerin birbiriyle daha sağlıklı aktarılması konusu daha hassasiyetle ele alınacak ama şunu söyleyebilirim ki Sayın Başkanım, düzenli şekilde İstanbul Büyükşehir Belediyesinin hizmetlerinden faydalanan engelli sayısı 171.362. Sunumumuzun içeriği, ulaşım, mesleki eğitim, istihdam, Türk işaret dili eğitimi, yasal haklar danışmanlığı, sizin özellikle bir önceki sunum da dikkati çektiğiniz, hizmet aldığı alanlara yönelik "ÖZGEM" olarak isimlendirdiğimiz Özel Gereksinimli Bireyler Eğitim Merkezi, Kısa Mola Merkezleri, engelli kampları, kültür, sanat, eğlence alanları, medikal malzeme bakım, onarım, kuaförlük hizmeti, psikolojik destek, sporla rehabilitasyon ve hidroterapi ile otizm danışmanlık merkezi konusu.

Sayın Başkanım, eminim ki otizm konusunu özel bir başlık olarak ele alıyorsunuzdur. Biz İstanbul'da bunun aileler açısından çok önemli bir başlık olduğunu yaşayarak görüyoruz. O nedenle çeşitli otizm danışma merkezleri açtık. Özellikle gelecek 2050 yılına kadar yeni doğan çocukların dörtte 1'inin potansiyel otizm tehlikesiyle karşı karşıya kaldığını düşünürsek bizim yasal düzenlemelerimizde ileride oluşacak...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Kaç adet otizm merkeziniz var?

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETER YARDIMCISI OKTAY ÖZEL - Başkanım, birazdan hemen onları teker teker anlatacağım.

Dolayısıyla, bizim bu konuyu belki yasal düzenlemelerde öncü olarak ele almamızın faydalı olduğunu düşünüyorum. Toplam İstanbul Büyükşehir Belediyesi kapsamında İstanbul'un çeşitli ilçelerinde dezavantajlı bölgeler başta olmak üzere bu hizmet 2000'li yılların başında profesyonel olarak verilmeye başlanmış Sayın Başkanım. İlk ÖZGEM 2000 yılında açılmış, toplam şu an yeni açılanlarla birlikte 23 ÖZGEM merkezi, 6 Kısa Mola Merkezi, Şile ve Florya'da olmak üzere 2 engelli kampı, 7 engelli irtibat bürosu olmak üzere 38 merkezde hizmet vermeye çalışıyoruz. Engelli Hizmetleri Şube Müdürlüğümüzün...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Az önceki tabloya baktığımda, şimdi, bunların içinde otizm var mı?

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETER YARDIMCISI OKTAY ÖZEL - Otizm var Sayın Başkanım. 23 ÖZGEM'in içerisinde otizm merkezleri de var, bazı otizm danışma merkezleri özelleşmiş 6 alanda var, birazdan sunumda yer vereceğim. Otizm danışma merkezinden kastımız, otizmlili bir çocuğa yeni sahip olmuş ailelerin nasıl doğru bir temasla ve psikolojik destekle buluşması gerektiğinin danışmanlık hizmetini veriyorlar. Burada İBB'nin... Tabii, biz biraz daha sosyal hizmet temasıyla bu sunumumuzu ele aldık. Belediyenin hizmetleri biraz önce Çevre ve Şehircilik Bakanlığımızın sunumunda...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Bence sunumun en hassas noktası burası, bunun üstünden gidelim yani şu ÖZGEM'i, 6 Kısa Mola Merkezini bize bir özet olarak...

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETER YARDIMCISI OKTAY ÖZEL - Detay detay anlatacağım Sayın Başkanım. Şu detaya sadece dikkatinizi çekmek isterim: Tabii ki belediyelerin birçok hizmeti var -ulaşım, yol, kaldırım sorunları- bunların tamamını pekâla tartışabiliriz, konuşabiliriz ama engelli bireylerin özellikle büyükşehirlerin farklı farklı birimlerindeki sorunları ayrı ayrı kişilerle buluşturmak, oradan araştırmak yerine tek elden hizmete ulaşabilmelerine yönelik bu ÖZGEM merkezleri hayati. "Alo 153" dediğimiz İstanbul Büyükşehir Belediyesinin on-on beş yıldan beri süregelen nitelikli hizmetiyle tek kaynaktan doğru hizmet alanına ulaşmaları konusu önemli. Bütünleşik bir şekilde ele almış olacaklar. Bu tabloyu detaylı şekilde birazdan anlatacağım.

Engelli Hizmetleri Müdürlüğünün 1 milyar 525 milyon gibi bir 2025 yılı bütçesi söz konusu. Toplam 601 personelle İstanbul'daki engellilere hizmet vermekte. İstanbul Büyükşehir Belediyesinde istihdam edilen engelli kotası yüzde 4'tü, kanun gereği kamudaki zorunluluğun biraz üzerinde 2.641 vatandaşımız İstanbul Büyükşehir Belediyesinde memur, daimî işçi ve çeşitli personel olarak...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - İştirakler dâhil mi buna?

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETER YARDIMCISI OKTAY ÖZEL - İştirakler dâhil Sayın Bakanım.

Biraz önce merak ettiğiniz ÖZGEM'lerin içeriği konusu... Özellikle 2000'li yılların başından itibaren yoğun şekilde hizmet veren, şu an genişletilmiş ağıla birlikte 23 merkeze çıkmış aktif merkezde, aynı anda tek merkezde 100 kişi olmak üzere 2.300 kişi günlük hizmet alıyor. Her bir engellinin haftada iki gün bu hizmeti alma hakkı var ve mümkün olduğunca çeşitlendirilen hizmetlerle haftada iki gün engelli annesinin, engelli ailesinin kendine sosyal bir zaman ayırabileceği önemli bir hizmet olduğunu düşünüyorum. Biraz önce Erzurum Büyükşehir Belediyesi Genel Sekreterimizin anlattığı, birazdan bizim de sunumlarımızda detaylı olacak çeşitli

hizmet alanları var burada, çeşitli kültürel, sanatsal faaliyetlerle, el işleriyle, kültür üretimleriyle, tabii ki fizyoterapi ve psikolojik terapilerle bu eğitim alanında haftada iki gün eğitimlerini sürdürürlerken aynı zamanda aileye gereksinimi olmaksızın temel insani ihtiyaçlarını giderecek bazı hizmetleri de orada öğreniyorlar, çeşitli alanlarda hizmet alanları var. Bununla birlikte, Sayın Bakanım, "kısa mola merkezi" dediğimiz 6 ayrı merkez... Bu kısa mola merkezleri, annelerin, ailelerin önceden telefonla rezervasyon yaptığı, yarım günlüküne çocuğunu, engelli bireyini oraya emanet edip sosyal hayatında en azından yarım gün bir nefes alabilecekleri, düzenli olmayan ama her başvuru yaptıklarında eğer rezervasyon imkânı varsa, müsaitlik varsa bu hizmetlerin sunulabileceği alanlar.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Peki, burada karşılama oranımız nasıl?

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETER YARDIMCISI OKTAY ÖZEL - Büyük oranda karşılamaya çalışıyoruz. Tabii, burada, İstanbul açısından -bir sonraki sunumda gelecektim ama- en temel konu ulaşım konusu.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Yani ortalama durum... Örneğin, diyelim anne aradı bugün, yarın çocuğunu bırakmak istiyor üç saatliğine, burada bu cevabın pozitif olma ihtimali ya da bir hafta önceden mi araması gerekiyor; nasıl onunla ilgili süreç?

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETER YARDIMCISI OKTAY ÖZEL - Sayın Bakanım, bu hizmeti alanların büyük çoğunluğu geçmiş tecrübesi olan ve düzenli burada hizmet alan bireyler olduğu için bence birkaç gün bir rezervasyon süresiyle mümkün olduğunca memnuniyetin yüksek olduğu alanlar. Bizim çalıştığımız istatistiklerde...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Oturmuş bir yapı var yani.

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETER YARDIMCISI OKTAY ÖZEL - Yani 2000 yılından beri alışlagelmiş... Bu kısa mola merkezi belki 2021'de oluştu ama düzenli eğitim veren ailelerin çok yakın bildiği konular. "Bunlar nasıl geliyor?" dersiniz, Ömer Vekilimizin biraz önce sorduğu konuda... İstanbul bünyesinde, Sayın Vekilim, 58 liftli araç ve 58 koltuklu servis aracı var. Bunların tamamı ÖZGEM'lere ve kısa mola merkezlerine gelecek aileyle birlikte taşınmalarını sağlıyor önceden rezervasyonla ve aynı zamanda hastane ve Emniyet gibi, resmî kurum gibi temel, zorunlu olan, ulaşımını sağlayacakları bir rezervasyon sistemiyle çalışan alanlar.

ALİ KARAÖBA (Uşak) - Bu 6 yerin İstanbul'da dağılım olarak lokalizasyonları nerede?

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETER YARDIMCISI OKTAY ÖZEL - Çeşitli yerlerde... Anadolu Yakası'nda 3 merkez olmak üzere, Avrupa Yakası'nda 3 merkez olmak üzere, Tuzla, Maltepe... Özellikle bizim Florya'daki engelli merkezlerimizin 6 noktada bölünmüş bir personel yapısı ve araç yapısı var; yakınlığa, uzaklığa göre yönetebileceğimiz alanlar bunlar. Tabii bu birimlerde çeşitli eğitim destek hizmetleri de veriliyor, bunlar düzenli yürütülen hizmetlerin dışında hizmetler. 7.394 kişi bu eğitimlerden faydalanmış, 1 milyon 735 bin kez eğitim çalışması düzenlenmiş. Klasik e-KPSS ve hazırlık kursları konuları tabii ki önceliğimiz olan konular.

İstanbul açısından iyi bir şans; geçmiş yıllarda bir hizmet olarak İstanbul'a sunulmuş, engellilere tahsis edilmiş 2 tane engelli kampı var. Sayın Bakanım, siz mutlaka görmüşsünüzdür, gezme imkânınız da olmuştur. 1 tanesi Şile'de, 1 tanesi Florya'da olmak üzere denize yakın bölgelerde, özellikle doğayla iç içe olarak, tamamen engelli birey ve ailelerin kısa da olsa rahat bir tatil geçirebilecekleri tatil köyü konseptinde alanlar bunlar. Artık on iki ay çalışmakta; sadece yaz aylarında değil, sürekli hizmet vermekte. Bazı engelli STK'lerin toplantıları, çalıştayları, genel kurulları gibi süreçlere de tahsis ediyoruz bu kampları, bu konuda hizmet vermeye devam etmekte.

Ulaşım hizmetleri... Biraz önce bahsettiğim gibi, 58 liftli araç, 58 koltuklu servis aracıyla hizmet veriyor. Biz, özellikle olağanüstü durumlarda, seçim gibi anlarda, özellikle engelli bireylerin hayatın dışında kalmalarını hissetmeyecekleri her durumda, sağlık ihtiyaçlarında Valiliğimizle koordineli şekilde liftle araçlarımızı hizmete sunuyoruz. Medikal malzeme konusunda desteğimiz var ailelerin yaptığı başvuru doğrultusunda.

Bakım onarım hizmeti veriyoruz özellikle, tekerlekli sandalye konusunda, yoğun kullanıma anında oluşan hasarlara yönelik.

Bazı merkezlerimizde, Başakşehir ÖZGEM'de, Şile ve Florya kamplarında kuaför hizmetimiz var ama engel düzeyi oldukça yüksek olan bireylere karşı önceden rezervasyon olması şartıyla tabii ki kuaförlük hizmetini evde verme durumu ortaya çıkıyor.

Psikososyal servis danışmanlarımız var, her ÖZGEM merkezimizde psikologlarımız yer almakta. Dolayısıyla, ailelerin de ihtiyacı olduğunda bu danışmanlık hizmeti bireylerle birlikte verilmekte.

Sporla rehabilitasyon ve hidroterapi konuları, dil konuşma terapisi hizmetleri, Türk işaret dili eğitimleri konuları... Sayın Başkanım, otizm danışma birimi -biraz önce bahsettiğimiz birim- bizim için de yeni, biraz daha geliştirilmeye aday bir konu. Sizlerin mutlaka bu konuda değerlendirmeleri ve önerileri olacaktır. Özellikle otistik doğan çocuklara sahip olanağı, ailelerin nasıl bir süreç izlemeleri gerektiği konusunda danışmanlık almaya ihtiyaçları var. Otistik bireylerin bundan sonra oluşacak nüfus yoğunluğunda hayata nasıl dâhil edilmeleri gerektiği, istihdamları konusunda bir süreç geliştirmeye ihtiyaçları var, bununla ilgili merkezler.

Yasal haklar ve danışmanlık hizmeti bizim temel gördüğümüz sorunlardan bir tanesi. Engelli bireyler yasal haklarına o kadar hâkimler mi, emin değiliz. Dolayısıyla bu farkındalığın artırılması konusunda kamu eliyle birçok faaliyet yürütülebilir.

Kültür, sanat ve eğlence hizmetleri uzun yıllardır devam eden süreçler, çeşitli koro ve eğitim çalışmaları... Resim sanatında çok yoğun uzmanlığı olan engelli kardeşlerimiz var, onların ürettiği sanatsal faaliyetler, bunların düzenli sergilenmesi konuları.

Farkındalık hizmetleri... Özellikle orta sütunda gördüğünüz, Sayın Bakanım -geçen yıl başladığımız ve önemsedığımız- engelli çocuğa sahip olan annelere -tabii sosyal incelemesi yapılan ve sosyal yardım ihtiyacı olduğu sosyal incelemeciler tarafından tespit edilen- 10.651 kadına 5 bin TL sosyal yardım. Bu, önümüzdeki yıl daha da artırılacak hem katılım açısından, önümüzdeki yıl 90 milyonluk bir bütçe ayırdık. Özellikle annelerin sosyal hayattan oldukça uzak kalması ve ihtiyaç sahiplerinin bazı eksikliklerini tamamlayabilmeleri açısından önemli olduğunu düşünüyoruz, geliştirmeye açık.

Meslek içi eğitimlere yönelik bazı alanlar, istihdam hizmetleri... İstanbul Bölgesel İstihdam Ofisleri aracılığıyla İstanbul genelinde iş arayan engelli bireylerin işle buluşmasını sağlamaya yönelik bir hizmet alanı. Sayın Bakanım, kayıtlı engelli aday öz

geçmiş havuzumuzda 19.950 birey var. 15.325 başvuru var, toplam 2.657 mülakata dâhil olmuşuz İstanbul İstihdam Ofisleri aracılığıyla. Çeşitli BİO'lara başvurmuş 1.500 kişinin de özel şirketlerle iş ilişkilerini kurmuşuz. Buna dair bazı istatistikler burada var.

Biraz önce bahsettiğim, çok kısa bir zaman içerisinde 2026 Mart ve ilk çeyreği olmak üzere 3 sosyal yaşam merkezini hayata geçireceğiz. 2027 ortasına kadar 10 sosyal yaşam merkezi dâhil edilmiş olacak. Bu sosyal yaşam merkezlerinin tamamının içerisinde ÖZGEM'ler olacak. Yani 26 olan ÖZGEM sayısı 36'ya çıkacak. Fakat bu sosyal yaşam merkezlerinin önemi sayın hazırun, özellikle bütün ihtiyaç sahibi sosyal merkezlerin bir arada olması yani ÖZGEM'lere engelli çocuğunu bırakan annenin bir üst kata geçip İBB Kadın dediğimiz merkezde sosyal ve kültürel ihtiyaçlarını giderecek bir süreç olması. Aynı zamanda, engelli olmayan kardeşinin yine aynı alanda, kreşte eğitim alıyor olması. Dolayısıyla bütünleşik bir hizmeti bir arada vermeye yönelik çeşitli merkezler olacak bunlar.

Tabii, geçtiğimiz süreçler içerisinde özellikle İstanbulkart üzerinde yazan "engelli" ibaresinin kaldırılması ki bu oldukça tepki çekmekteydi, engelli bireylerimiz tarafından ayrımcılık olarak değerlendirilmekteydi. Bunların ücretsiz kartlarındaki bu ibarelerin kaldırılması gibi bazı özel konular var.

Bazı alanlarda da engelin özelliğine göre özelleştirdiğimiz bölümler var.

Özellikle sizin ziyaretinizde Fatih Kariye ÖZGEM ziyaretinin programa alınmasını özellikle isteriz çünkü içerisinde bir otizm merkezi var, otizmlı çocukların eğitimine yönelik bir merkez. Aynı merkezin bir alt katında İBB kreşlerinin yer aldığı "Yuvamız İstanbul Kreşi" var ve en alt katta da İBB kadın birimimiz var. Her iki birime de çocuklarını getiren annelerin çeşitli hizmetleri alabilecekleri bir bütünleşik merkez. Dolayısıyla otizmle özelleşmiş bir alan.

Sancaktepe'de işitme engellilerine yönelik bir ÖZGEM merkezimiz var. STK iş birlikleri konusu oldukça önemli. İstanbul'da bu konuda çalışan birçok STK'yle çalışmalar yürütmekteyiz Sevgili Başkanım.

Tabii, yakın zamanda yürüttüğümüz bir çalıştay vardı, 35 STK, 20 üniversite ve 108 temsilcinin katıldığı engellilere yönelik bir çalıştay. Bu çalıştayın çıktı raporunu resmî yazıyla Komisyonumuza iletmek isteriz. Bu konu mutlaka raporun ekine katkı sunacaktır diye düşünüyoruz.

Tabii "Neler yapılabilir?" konusu oldukça çeşitli. Bunda beyin fırtınası yapmakta fayda var. Biz kendimizce bazı konularda öneriler geliştirdik. Özellikle istihdam konusu, engellilere yönelik teknoloji istihdamına odaklanılması konusunu, yeni yasal mevzuatlarda konu edilebilecek bir konu olarak değerlendiriyoruz. Özellikle mekânsal erişilebilirlik ve denetim konusunda siz değerli üyelerimiz ve Başkan oldukça dikkat çekti; bunun yasal mevzuata işlenmesi konusu önemli, denetim konusunu oldukça önemli görüyoruz.

Müze ve kültür sanat alanlarında engelsizliğin tartışması bir süreç olarak ele alınması.

Engelli annelerinin emeklilik durumu ve sigortalanması konusu mutlaka sizlerin önünüze oldukça gelen, engelli aileleriyle görüştüğünüzde dillendirilen bir konu olmalı. Biz bu konuda yoğun talepler ve değerlendirmelerle karşı karşıyayız, bununla ilgili yasal düzenlemeler yapılmalı.

Devletimiz sosyal konut konusunda önemli atılımlar yapıyor son yıllarda; özellikle engelli annelerine, engelli ailelere, hatta engelli bireylere verilecek sosyal konut imkânlarının hem ekonomik olarak daha imkânlı hâle gelmesi hem de önceliklenmesi konusu.

Özellikle ısrarla tavsiyemiz, değerlendirmemiz, Millî Eğitim Bakanlığı ilk ve ortaokullarda tabii, eğitimin birlikteliğini yürütse de bizim, anaokulu seviyesinde, kreş seviyesinde engelli çocuklarımızla bir arada, bütünleşik şekilde bir karma eğitimin yapılması konusunda çeşitli deneyimlerimiz var, örneklerimiz var. Bu deneyimleri siz Değerli Komisyonla paylaşmak isteriz.

Sosyal hizmetler ve ekonomik geliştirilebilirlik konuları, özellikle engelli bireylerin adına biriktirilecek bir fon konusu mutlaka... Hayata aileleri olmadan tutunabilmeleri açısından.

Sayın Başkanım, 8 no.lu madde oldukça önemsedığımız bir konu. İstanbul biliyorsunuz bir deprem bölgesi. Afet ve acil durumlarında kriz yönetimine yönelik olarak engellilerin yaşadığı alanların kamunun resmî alanlarına, belgelerine, dosyalarına girmesi konusu. Biz İstanbul'da bunu "CBS" dediğimiz harita bazlı bir sistemle işledik. Diğer illerde de yapan belediyelerimiz mutlaka vardır, belki Bakanlığımızın koordinasyonunda bunun harita bazlı tespit edilmesi konusu ki afet sonrası müdahale ve çeşitli imkânların önceliklenmesi konusunda önemli olacaktır. Çevre ve Şehircilik Bakanlığımız bu konuda değerlendirme yapacaktır diye düşünüyoruz.

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Bunu bize gönderirsiniz değil mi? Bu çok önemli bir konu, paylaşırsanız mutlu oluruz.

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETER YARDIMCISI OKTAY ÖZEL - Tabii, tabii, Sayın Başkanım, memnuniyetle paylaşırız.

Denetim ve yaptırım mekanizmalarının geliştirilmesiyle ilgili çeşitli konular, özellikle dijital erişilebilirlik konusu. Çok güzel bir örnek var, biraz önce Elif Hanım hatırlattı bana. Türkiye'nin "EKAP" dediğimiz ihale sistemi -artık biliyorsunuz, elektronik ihaleye geçtik- her şeyin elektronik, şeffaf ihale edildiği bir süreçte EKAP'ın internet sitesi ne yazık ki engelli kullanımına uygun hâlde değil. Dolayısıyla bu konu ivedi şekilde gündeme getirilebilir sizlerin aracılığıyla diye düşünüyoruz.

E-hizmet erişilebilirliği konusundaki hizmetler... Gelmeden önce biz İBB üst yönetimiyle biraz bu konuyu da tartışırken tabii, o üst yönetimde de engelli çocuğa sahip olan dostlarımız, büyüklerimiz var. Onlardan birinin özel konusu özellikle spor merkezleri konusuydu. Her ilçede oluşturulacak spor merkezlerinin ÖZGEM'lere benzer bir açık hava kullanımını içerecek şekilde kurulabilmesi, belki mevcut spor salonlarının, İstanbul'da yoğun şekilde okulların bahçelerinde bulunan spor salonlarının belli günlerde engelliler için düzenli kullandırılması konusunun özellikle engelli annelerin profesyonel hayata dâhil edilmesi açısından hayati olacağını düşünüyoruz.

Bu şekilde topladık, mutlaka eksik kısımlar vardır ama biz bunu bir dosya hâlinde yazıyla Komisyonumuza tekrar sunacağız.

Teşekkür ederim.

Arz ederim.

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Biz çok teşekkür ediyoruz.

Değerli katılımcılar, sorusu olan arkadaşlar var mı İstanbul Büyükşehir Belediye çalışanlarımıza?

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETER YARDIMCISI OKTAY ÖZEL - Sayın Başkanım, bir konuyu unutmamış, belki bir değerlendirme olur.

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Lütfen buyurun.

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETER YARDIMCISI OKTAY ÖZEL - Eyüp Sesli Kütüphaneyi birçokunuz duymuş olabilir, belki duymayanlar için de biz bir ön fikir verebiliriz. E-devlet üzerinden ulaşılması mümkün olan bir yapısı var. Fiziki olarak da tabii, engelli bireylerimiz dâhil olabiliyor. 51 kişilik fiziki imkânı olsa bile dijital imkânı yoğun; 7 bin sesli yayın, 5 bin uygun alfabede basılmış kitapla Türkiye geneline de hizmet verme, bu hizmetin paylaşılması konusunda da bizim istekli olduğumuzu sizin aracılığıyla söylemek isterim.

Teşekkürler.

ELİF ESEN (İstanbul) - Ben bir soru sorabilirim...

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Tabii, Başkanım, şimdi, onun öncesinde bize not olarak iletilen bir iki konu var, onu ben sizinle paylaşayım.

Şimdi, bir tanesi bu İstanbul Gaz Dağıtım Firması...

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETER YARDIMCISI OKTAY ÖZEL - İGDAŞ...

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - ...aracılığıyla bir ilan verilmiş, engelli personel istihdamı ilanı. Burada, yazdığı niteliklere baktığınızda hiçbir engelli bundan faydalanamıyor gibi görünüyor. Muhtemel ki sehven bir hatadır diye düşünüyorum çünkü orada bir kod uygulaması söz konusu oluyor. Bu tarz hakikaten bir uygulama var mı, yoksa sehven yapılmış... Ben okuyayım isterseniz size nitelikleri, ne istediğinizi yazmış yani belediye ne istediğini yazmış: "Adayların tekerlekli sandalyeye bağımlı olmaması, görme ve işitme, konuşma ya da zihinsel engelli olmaması ve iki elini kullanılabilmesi gerekmektedir." diye bir ifade var. Normalde zaten bunları olmayana "engelli" de demiyoruz, sanırım burada bir hata olmuş.

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETER YARDIMCISI OKTAY ÖZEL - Sosyal medyada konu olmuş bir konuydu Sayın Başkan...

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Bize kendisi bizzat başvuru da yapmış, başvuruda bulunmuş.

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETER YARDIMCISI OKTAY ÖZEL - Sehven yapılmış bir hata ama ben sizden teslim alabilirim, ilgililerden bu konuda izahat bekleriz.

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Tamam.

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETER YARDIMCISI OKTAY ÖZEL - İstihdam konusu, İBB'de her iştirak...

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Oranınız...

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETER YARDIMCISI OKTAY ÖZEL - ...kendi aracılığıyla personel alımı yapamıyor, İnsan Kaynakları Daire Başkanlığınca yürütülen merkezî bir yapı var, dolayısıyla sehven yapılacağını düşündüğüm bir hata ama kontrol ederiz, hızla bir ilgisine de şey yaparız, geri dönüşü yaparız.

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Teşekkür ederiz.

Genel anlamda yüzde kaç oranında İstanbul'da?

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETER YARDIMCISI OKTAY ÖZEL - Yüzde 4'ün üzerinde istihdam.

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Yani sayı verebilir misiniz eğer elinizde varsa bir rakam?

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETER YARDIMCISI OKTAY ÖZEL - Tabii ki... sŞnumda... Sayın Başkanım, 2.641...

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Tamam, teşekkür ederim.

Sağ olun, çok teşekkürler.

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETER YARDIMCISI OKTAY ÖZEL - Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Buyurun Sayın Esen.

ELİF ESEN (İstanbul) - Öncelikle, bütün belediyelerden gelen yöneticilerimize hoş geldiniz diyorum ben de. Hem Erzurum'u hem de sizin sunumumuzu keyifle dinledim, çok güzel hizmetler var ve erişimi de mümkün olan hizmetler. Tebrik ediyorum, teşekkür ediyorum.

Erzurum aramızdan ayrıldı mı?

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Uçak...

ELİF ESEN (İstanbul) - Anladım, evet, peki.

Orada dikkatimi çeken ve bize de ulaşan bir sorun vardı, Erzurum'da o sorun çözülmüş. Engelli akülü araçlarının ya da işte kullandıkları mekanizmaların tamirinin ve sarf malzemelerinin desteklendiği bir atölye, teknik destek hizmetinin olduğu... Gerçekten çok önemli. Şimdi, biz Komisyonun üyesi olduğumuz için bize çok farklı sorun ve ihtiyaçlar, güncel sorun ve ihtiyaçlar iletiliyor. Bu benim de aralarında çok önemseydiğim bir konu çünkü engellilik zor bir şey ve gerçekten hayata erişimleri, istihdama erişimleri, sosyal avantajlara erişimleri zor. Dolayısıyla, böyle bir destek çok önemli, var mı böyle bir atölyeniz, bunu merak ettim İstanbul'da.

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETER YARDIMCISI OKTAY ÖZEL - Çok küçük yazmışız, affınıza sığınıyorum, belki sunumu revize ederiz ama ilk, en üstteki sütunda üçüncü sırada gördüğünüz, 7.906 kişiye hizmet vermişiz; bu, 32.247, medikal bakım onarım.

Sayın Vekilim, şöyle bir temel konu var yani İstanbul özelinde söylemek lazım, bu rakamlar İstanbul için büyük rakamlar değil. Tabii, zahmetli, büyük, önemli operasyonlar ama dikkatinizi tekrar -sunumun başında söylemiştim- çekmek isterim: Aile Bakanlığının verisiyle 370.430 kişinin engelli olduğunu İstanbul'da düşünüyoruz. Gerçek, TÜİK verisinin 600 binlerin üzerinde olacağını tahmin ediyoruz.

ELİF ESEN (İstanbul) - Tam veriyi bilmiyoruz.

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETER YARDIMCISI OKTAY ÖZEL - İBB'den o kadar tanıtım yapmamız rağmen 171.362 kişi düzenli hizmet alıyor. Yani bizim, dolayısıyla Sayın Başkanın, sunumun başında, toplantının başında özellikle farkındalık ve erişilebilirlik vurgusunun oldukça önemli olduğunu düşünüyoruz. Toplumsal farkındalığı artırdıkça 370 bin bireyin tamamının hizmet talep edeceği, yerel yönetimleri zorlayacağı, bütçelerinin artışının sağlanacağı, imkânlarının artışının sağlanacağı konuları tartışacağımız günler gelecek umarım.

ELİF ESEN (İstanbul) - İnşallah.

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETER YARDIMCISI OKTAY ÖZEL - Biz de kendimizce gayret gösteriyoruz bu konuda.

ELİF ESEN (İstanbul) - Teşekkür ederim.

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETER YARDIMCISI OKTAY ÖZEL - Sağ olun.

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Buyurun Sayın Yaman.

AYLİN YAMAN (Ankara) - Ben de değerli konuşmacılara teşekkür ediyorum. Tanıdık yüzler görüyorum, onların bu konuda verdiği emekleri çok iyi bildiğim için teşekkür ederek başlamak istiyorum.

Şöyle bir şey duymuştum ben, sanırım Üsküdar Belediyesi başlattı... Kendisi de bir görme engelli olan... Bu dijital akıllı baston görme engelliler için... Aslında onunla ilk temasa geçtiğimizde, belediyeler üzerinden acaba bir maliyet çalışması yapılabilir mi diye bir çalışma da yaptık kendisiyle, çok değerli bir proje. Bu konu ne durumda acaba? Üsküdar Belediyesi diye duydum ama var mı böyle bir dağıtım planı ya da bir çalışma, ortak çalışma? Bu konuda bir bilginiz var mı? Ankara Büyükşehir Belediyesiyle de görüşmüştük biz. Tabii, fizibilite yapılırken dijital baston çok maliyetli bir şeydi ama şöyle bir değeri var o projenin: Kendisi de görme engelli olan, Türkiye'de bu işe gönül verip yatırımını yapmış- çok değerli bir projeydi- iyi eğitilmiş, hatta şimdi uluslararası alanda da projesi çalışıyor ve gurur duyuyoruz tabii kendisiyle. Ama bu tür projeleri destekleme durumunuz nedir acaba? Aynı şeyi Ankara'ya da soracağım, aslında onlarla da yapabilmeyi çok istiyoruz biz bunu. Başladığını duydum, bu konuda bir bilginiz var mı acaba?

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETER YARDIMCISI OKTAY ÖZEL - Üsküdar'daki son durumu bilmiyorum Sayın Vekilim ama bu tarz inovatif süreçleri tabii ki takip etme durumumuz var, zorunluluğumuz var. Teknoloji geliştikçe yatırım maliyetlerinin düşeceğini de biliyoruz, tahmin ediyoruz. Dolayısıyla biz bu konuda bir teknik detay, bilgi alırız, uzmanlık da talep ederiz. Şu güne kadar herhangi bir çalışmamız olmadı ama herhâlde önümüzdeki günler için, teknolojinin geliştiği bir aşamada zorunluluk. Bu konuda çalışmaları memnuniyetle yaparız.

AYLİN YAMAN (Ankara) - Özellikle de yerli bir girişim olduğu için hakikaten değerli, ödüller de aldı; İngiltere'de aldı, Amerika'da şimdi bir pazar payı var, ciddi bir pazar payı var. Gönül istiyor ki böyle girişimcilerin Türkiye'de de teşvik edilmesi. Onu takip ederseniz çok mutlu olurum, önemli bir projeydi çünkü.

Sağ olun.

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETER YARDIMCISI OKTAY ÖZEL - Tabii, memnuniyetle.

Teşekkür ederiz.

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Buyurun Sayın Karaoba...

ALİ KARAOBA (Uşak) - Ben öncelikle sunumunuz için çok teşekkür ediyorum.

Şimdi, Erzurum'u da dinledik, sizi de dinledik. Aslında, aklın yolu bir yani burada engelli vatandaşlarımızı hayata ne kadar daha çok dâhil edersek... Erzurum'un sunduğu bir tane öneri vardı, Sosyal Güvenlik Kurumunun ortez, protezlerin ödemesiyle ilgili inanılmaz komik rakamlar vermesi. Bunlarla ilgili belediyenin yardıma zorlanması, aslında bir yerde sistematik bir merkezde toplanması gerektiği duygusunu bize anlatıyor.

Bence güzel hizmetler yapıyorsunuz, başarılar diliyorum. Baktım ben, her dalda bir hizmet var ama tabii İstanbul çok büyük bir megapol, çok kolay işler değil. Her belediye kendi açısından hayatı kolaylaştırmak için çaba sarf ediyor. Gerçekten, ortak konuları ortak akılla ortaklaştırma zorunluluğumuz oluşmuş. İşte, cezayı kim yazacak, nasıl yazacak da... Yani biz aslında burada, Emine Hanım da söylemişti biraz önce, dönüp dolaşıp aynı şeyleri konuşuyoruz. Amerika'yı yeniden keşfetmeye gerek yok, sorunlar açık, net. Onun için, belediyeler çaba sarf ediyor, uğraşıyor ama merkezî hükümet ile belediyelerin, hatta bütün belediyelerin, Belediyeler Birliğinin birlikte, koordine, merkezlerle, herkesin iyi yaptıklarını alarak bu ülkeye yaygınlaştırması gerekir.

Mesela, biz Trabzon'da gittik, "mutlu köy" diye, "en mutlu köy" diye bir hizmeti gördük, gerçekten hepimiz çok hayran kaldık. Yani, orada engelli vatandaşlarımız istihdama katılmış, marul dikeyor, ekiyor, işte seracılık yapıyor, ince, iğne işler yapıyor ve bundan çok mutlu oluyor. Yani kendisi gibi olan çocukları da gördüğünde o yaşam merkezi içerisinde gerçekten mutlu bir köy olmuş. Bunların yaygınlaştırılması gerektiğini düşünüyorum.

Sunumunuz için çok teşekkür ediyorum. Çok büyük bir şehri, bu kadar kısa sürede, hâkim olarak sunmuş olmanızdan dolayı da teşekkür ediyorum, sağ olun.

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETER YARDIMCISI OKTAY ÖZEL - Teşekkürler, sağ olun.

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Buyurun Sayın Kocamaz.

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Ben de bütün sunucu arkadaşlara teşekkür ediyorum.

Tabii, Türkiye genelinde birçok belediye bu işleri gönülden yapıyor. Yani yasal bir mecburiyeti olmadığı hâlde birçoğunda yapıyor ve buna da belli bir bütçe ayırıyor. Aslında bu tür konular bir standarda oturtulup devletin de belediyelere ek bir destek vermesi gerekir diye düşünüyorum. Bunu niye söylüyorum? Çünkü Türkiye'de her 8 kişiden birisi engelli yani yüzde 12,5 oranında engelli var. E, şimdi, normal insanlar için bir kıstas yok, bir kontenjan yok. Belediye ihtiyacı olduğu kadar elemanı alabiliyor ama engelli vatandaşlarımız için devlet kademelerinde yüzde 4, özel sektörde yüzde 3. Şimdi, yüzde 12,5'u hesaplarsak, bunun üçte 1'ine ancak devlet ya da belediyeler, kamu, iş sahası açabiliyor ama diğerlerinde böyle bir kıstas yok. Onun için bence bu oranın da yeniden gözden geçirilmesinde fayda var. Yani burada bir haksızlık var gibi ben değerlendiriyorum çünkü oran olarak olması gerekenden çok daha az. Tabii, bununla ilgili de altyapıyı iyi oluşturmak, bu arkadaşlarımızın belli eğitimlerden geçirilerek devlet kurumlarında daha fazla istihdam edilmesinde fayda var diye düşünüyorum.

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Başka var mı arkadaşlar?

Evet, o zaman ben de bir iki bir şey söyleyerek... Sizlere hakikaten çok teşekkür ediyorum. Tabii, yerel yönetimlerin sorumluluğu çok fazla ama kolektif bir çalışma gerekiyor hep beraber. Öncelikle bilinci oluşturmak gerektiğine inanıyorum. Hatta ben bir ara öneride bulunmuştum bütün Komisyon üyelerine, arkadaşlarıma demiştim ki -bilmiyorum hatırlıyorlar mı- şöyle evde bir saat gözünüzü kapatarak hareket etmeye çalışın, tekerlekli sandalyeye oturarak lavaboya gitmeye çalışın ya da dışarıdaki işlerinizi görmeye çalışın, kamu binalarındaki ihtiyaçlarınızı gidermeye çalışın tek başınıza ya da kulaklarınızı kapatın ve kapının nasıl çaldığını, herhangi bir elektronik malzemenin sinyali nasıl verdiğini vesaire, günlük bireysel ihtiyaçları algılayabilmek için... Aslında bu, farkındalık açısından çok değerli ve çok önemli, empati dediğimiz şey. Sürekli şöyle bir ifade kullanıyoruz arkadaşlar -hazır mikrofonu da bulmuşken- işte "Engelli adayıyız. Engellilere ayrı bir tanımlama, ayrı bir kontenjan..."

Mesela -az önce Genel Müdürlüğümüze söyledim- sokağa çıktığınızda, mimari olarak neredeyse yüzde 90'ı hiç birbirine benzemiyor, rampaları kullanabilir; orayı yapan mimarı, inşaat mühendisini mutlaka ve mutlaka tekerlekli sandalyeye oturtup "Hadi şuradan bir çık, ben bir göreyim." demek gerektiğine inanıyorum ben bunu anlayabilmesi için. Ayrıca, bir de temel insan haklarına baktığınızda, işte arkadaşımızın birisi, sanırım Elif Başkanım söyledi "Hâlâ kamudaki "özürlü" ifadeleri değiştirilmemiş -kanununda düzenlenen- mevzuatlarda değiştirilmemiş, hâlâ bunlar kullanılıyor." diye. Aslında neyin, hangi kelimenin tanımlandığının önemi yok. Birlikte yaşıyoruz ve hakikaten ben engelsiz bir insan tanımadım: Kimi gözlük kullanıyor, gözünde problem var; kimi sosyalleşemez, asansöre binemez gibi gibi... Yani mükemmel insan, herhangi bir problemi olmayan bir insanla ben karşılaşmadım, baktığınız zaman. O yüzden değerlendirirken de personelin, çalışan personelin de... Mesela, en son Trabzon seyahatimizde hakikaten hepimiz bazı tecrübeler yaşadık, keşke bunları yaşamazsak. Bu işi gerçekten bir insani sorumluluk standartlarında algılayıp beraber dönüştüreceğiz, birlikte dönüştüreceğiz. O yüzden -bütün partiler, Meclisteki bütün değerli arkadaşlarımızın ortak iradesiyle kurulan bir Komisyon, çok da değerli- ben inanıyorum, sizin gibi hem yereldeki arkadaşlarımızın hem kamu kurumundaki arkadaşlarımızın bize katma değer sağlayıp çok güzel sonuçlar elde edeceğimize inandığım bir Komisyon.

Teşekkür ediyorum, çok sağ olun.

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Bir konuyu daha...

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Başkanım, buyurun.

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Şimdi, yaşadığım bir olayı anlatmak istiyorum.

Ben, Tarsus'ta, ilk, belediye başkanı oldum; tabii, herkes bizden iş istiyor, belediye başkanlarının en büyük sıkıntısı da bu. Belediyeler alıştırılmış geçmişten bu yana, iş ve işçi bulma kurumu gibi görülüyor; onun için de herkes öncelikle belediyeye geliyor. 2 delikanlı geldi -tabii onlar önceden hazırlık yapmışlar- dediler ki: "Biz sizden iş istiyoruz." Ben de dedim ki: Vallahi şu anda işçi alacak durumumuz yok. "Peki, engelli kontenjanınızda boşluk var mı?" dedi biri, diğeri de "Mahkûm kontenjanında boşluk var mı?" dedi. "Ne yapacaksınız?" dedim. "Eğer boşluk varsa ben bunun ayağına sıkacağım; o, sakat kontenjanından işe girecek, ben de mahkûm kontenjan da işe gireceğim." Yani, bu iş alay konusu da oluyor yani bu şekilde.

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Sırada İzmir...

YÜKSEL TAŞKIN (İzmir) - Başkanı bekleyelim, belki soru sormak ister.

Bir de açıklayalım istiyorsanız, yoklama şeyini. Belki gitme durumu yani...

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

3.- Oturum Başkanı Fatma Öncü'nün, toplantıya ara verme ve milletvekillerinin salondan çıkma nedenine ilişkin açıklaması

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Arkadaşların niçin salondan çıktığını mı açıklayalım? Artık şimdi sanırım herkes biliyor.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bizim zaman zaman Meclisteki çalışmalarımızda, Genel Kurulda yoklama talebi söz konusu olduğunda yeterli sayının oluşturulabilmesi için Komisyon üyelerimizin yoklamaya gitmeleri gerekiyor. Ara vermenin sebebi buydu. Ben, hani, hemen hemen herkes biliyor diye açıklama yapma ihtiyacı duymadım ama yani mücbir durumdan kaynaklı arkadaşlar salondan çıkmak zorunda kaldılar. Ama mesafe de olduğu için biraz, diğer binada Genel Kurul, sanırım şu anda dönüyorlardır diye tahmin ediyorum. Bir mesajlara bakayım, inşallah gelirler.

Bu arada, herhangi bir konuda yani bu alanda söylemek istediği, fikri olan arkadaşlarımızı, önerisi olan arkadaşımızı dinleyebiliriz çünkü sunumların bütün heyet tarafından dinlenilmesinin doğru olduğunu düşünüyoruz. O yüzden, biraz beklemek durumunda kalacağız. Varsa önerileriniz ya da bu sunumlarla ilgili herhangi bir beyanınız, dinleyebiliriz arkadaşlar.

Teşekkür ediyorum.

IV.- SUNUMLAR (Devam)

4.- İstanbul Büyükşehir Belediyesi Genel Sekreter Yardımcısı Oktay Özel'in, İstanbul Büyükşehir Belediyesi olarak engellilere yönelik İstanbul'daki süreçler, verdikleri hizmetler, tespit ettikleri aksayan konular ve öneriler hakkında sunumu (Devam)

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Başkan da geldi zaten.

YÜKSEL TAŞKIN (İzmir) - Sizin de sorunuz vardır diye bekledik.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - İstanbul'la ilgili... Tabii, İstanbul özel bir başlık bizim için. Özellikle bölge toplantıları yerine İstanbul toplantısı yapacağız; hem ilçeleriyle hem Büyükşehirle hem Valilik hem sivil toplumu bir araya getireceğiz. O yüzden İstanbul'da da bu iletişimimize devam edeceğiz.

Dolayısıyla, başka sorusu olan, başka bir söz almak isteyen yoksa İstanbul'la ilgili müzakereyi bitirip İzmir'e geçelim diyorum.

Teşekkür ediyoruz.

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Başkanım, engellilerle alakalı, Erzurum'dan...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Buyurun.

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - "Merhabalar, ben bir ortopedik engelli bireyim. Erzurum'da ehliyet almak için 2 kez başvurdum, ikisinde de dalga geçer gibi hiçbir test yapmadan reddettiler. Manuel aracı bile ekipmanı olmadan rahatlıkla kullanıyorum. Bu konuyu Komisyona iletir misiniz?"

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Alalım bilgilerini bu kişinin hemen, iletişim bilgileri de olsun ama. Tabii ki...

Evet, buyurun İzmirli hemşehrilerimiz.

5.- İzmir Büyükşehir Belediyesi Genel Sekreteri Zeki Yıldırım'ın, İzmir Büyükşehir Belediyesi olarak engellilere yönelik yaptıkları hizmetler, çalışmalar ve projeler hakkında sunumu

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ZEKİ YILDIRIM - Sayın Bakanım, sayın milletvekillerim; özellikle bizden önceki belediyelerin sunumlarını da dikkatlice izledim. Oradan da iyi uygulama örneklerini muhakkak biz de hayata geçireceğiz.

Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı Engelli Çalışmalar Şube Müdürlüğü olarak biz bu çalışmaları yürütüyoruz. Nisan 2014 yılında Müdürlüğümüzü kurduk. Özellikle 2024-2025 bütçelerine dikkatinizi çekmek isterim: 83 milyon 86 binden 180 milyon 572 bine çıkardık 2025 yılındaki harcamalarımızı. Bu, tabii, bu aya kadar yapılmış olan harcamalar, 2026 yılında ise 221 milyon olarak bir bütçe öngörüyoruz. Tabii ki bu bütçeyi özellikle de 83'ten 180'e çıkarırken 180'i 280'e, 380'e çıkarmak isterdik ama özellikle belediyelerin ve ülkemizin bazı konularda ekonomik anlamda bir süreçten geçtiğini de biliyorsunuz.

Çalışmalarımızı özellikle engelliler, bakım verenleri anlamak ve tanımak üzerine kurduğumuzu söyleyebiliriz. Üç tane ana başlıkta sunumumuzu size sunacağım. Özellikle, hizmet merkezlerimiz... Toplamda 10 tane hizmet merkezimiz var. Bu hizmet merkezlerimiz Konak, İnciraltı, Örnekköy, Yurtoğlu; bunların özellikle 2 tanesi merkezde ve diğerleri ise kuzey ve güneyde olmak üzere farklı bölgelerde. Uygulama merkezlerimiz var, bunlarla ilgili detayları anlatacağım. İlginç ve dikkat çekici olduğunu düşündüğümüz bazı başlıklar var. Engelli farkındalık merkezimiz var, bu da üzerinde durmamız gereken konulardan bir tanesi çünkü biraz önce Sayın Vekilimizin de bahsettiği gibi, aslında "Biz adayız." "Empati yapmamız gerekiyor." başlıklarından biraz daha farklı bir noktaya gitmemiz gerekiyor. Bu engelli farkındalık merkezlerinde, biraz önce sayın vekilimizin dediği gibi, gözlerimizi bağlıyoruz, tekerlekli sandalyeye oturuyoruz, kulaklarımızı kapatıyoruz. Bunu da lise çağındaki ve ortaokul çağındaki çocuklarla ağırlıklı olarak yürütüyoruz. Bunu karşdakini anlamak, özellikle de yüzde 90'ın yüzde 10'u anlaması açısından da son derece önemli görüyoruz. Belediye çalışanlarımızı da bu farkındalık eğitim merkezine düzenli olarak götürüyoruz ve vatandaşımızı, özellikle de çalışmalarımızı daha iyi anlamaları gerektiğini görüyoruz.

Bu, merkezlerimiz ve merkezlerimizde verilen hizmetler ve yararlanan 2025 yılındaki kişi sayıları... Tabii, çok küçük olduğu için okunmuyor ama sayısal ortamda da sanırım tüm vekillerimize gönderilmiştir diye düşünüyorum, önlerinde de zaten çıktılar olması gerekiyor. Bu, Konak Hizmet Merkezimizde, özellikle 62 bin kişinin bu yıl içerisinde faydalandığını...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Bu İzmir'deki engelli sayısı ile ilgili... Az önce İstanbul "Yüzde 18." dedi, daha doğrusu "Çok düşük, yüzde 10'un çok altında." dedi. Erzurum "Yüzde 10." dedi. İzmir'de sizin şeyiniz nedir?

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ZEKİ YILDIRIM - Biz, özellikle, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığından aslında verilerle ilgili daha sağlıklı bir süreç yürütmek istiyoruz ama genel kabuller anlamında yüzde 10 civarında olduğunu tahmin ediyoruz. Dünya Bankasının özellikle baktığımızda yüzde 16 civarında dünyada bir genel kabulü olduğunu görüyoruz. Bu konuyu netleştirmek için ilgili kurumlarla daha net bir iletişim kurma çabamızı sürdüreceğiz.

İnciraltı Engelli Hizmet Merkezimizde, gördüğünüz gibi, yaklaşık olarak 50 bin vatandaşımız 2025 yılında faydalandı. Bu iki merkezimiz çok yoğun bir şekilde kullanılıyor. Örnekköy Engelli Merkezi, Yurtoğlu Engelli Merkezi ve diğer merkezlerimizle ilgili de rakamlar gerçekten yoğun olarak kullanıldığını gösteriyor. Biraz önce, bir sayın vekilimizin sorduğu gibi, akülü arabalar ve tekerlekli sandalyelerde bu yıl içerisinde 702 tane bakımı da yaptığımızı belirtmek isterim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Kaç tane dağıttınız?

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ZEKİ YILDIRIM - Bunun sayısı şu an bende yok Sayın Vekilim ama bu konuda şöyle söyleyebilirim: Bizden gelen tüm talepleri karşılıyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Canan Hanım, bu, geçen Çamdibi'nde ziyaret ettiğimiz ailenin 2 çocuğu var, ikisi de engelli... Bozulmuş artık, tamir edilemiyor.

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ZEKİ YILDIRIM - Onunla ilgili iletişim bilgilerini alırsak, eğer bize ulaşamadıysa, biz hemen ilgilenelim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Onları size iletelim.

Teşekkür ediyoruz.

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ZEKİ YILDIRIM - Bu engellilere yönelik çalışmaları biraz önce bahsettiğim gibi üç ana başlıkta anlatacağımızı söyledik. Engellilere yönelik çalışmalarda, özellikle gördüğünüz gibi, psikososyal destek, özel eğitim, el sanatları, seramik, masa tenisi, bocce, resim, hareketli spor gibi çok fazla...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Şimdi, az önce diğer belediyelere sorduğumuz bir soru var: Aile çocuğu bırakıp iki saat, üç saat, beş saat bir yere gidecek. Böyle bir merkezimiz var mı?

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ZEKİ YILDIRIM - Evet, 4 tane kısa süreli engelli merkezimiz var. Bu sadece Büyükşehir Belediyesine ait olan, onun dışında ilçe belediyelerimize ait olan kısa süreli engelli merkezlerimiz var.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Bunların hepsi sunumda var mı?

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ZEKİ YILDIRIM - Onlarla ilgili sunumda da göstereceğiz.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Sunumun içinde bu bilgiler var...

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ZEKİ YILDIRIM - Var.

Şöyle, özellikle ilçe belediyeleriyle bir koordinasyon da kurmaya çalışıyoruz. O bölgedeki ihtiyaçlara göre hem büyükşehir belediyesi hem ilçe belediyesi arasında bir görev paylaşımı da yapmaya çalışıyoruz.

Sadece engelliler değil, engelli yakınları da biliyorsunuz, çok zorlu bir süreçten geçiyorlar. Onlarla ilgili psikososyal destek, yaratıcı drama, psikodrama ve sağlık eğitimi, afet bilinci, temel ilk yardım, izcilik gibi çok farklı konularda da destek olmaya çalışıyoruz.

Bu arada, tabii, biraz önce dediğimiz gibi, engelli olmayanlara yönelik çalışmaların da özellikle üzerinde duruyoruz çünkü bizim sadece belediye olarak değil, tüm toplum olarak bu görev paylaşımını hep birlikte yapmamız gerektiğine inanıyoruz.

Engellilere yönelik çalışmaları hızlı hızlı geçeyim zamanı iyi kullanmak için. Eğitim ve psikososyal danışmanlık hizmeti veriyoruz. Burada, tabii, onun alt olarak çok fazla...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Şimdi, şöyle yapalım, bunları zaten sunumda biz görürüz de siz öne çıkan uygulamalar, karşılaştığınız sorunlar, böyle spesifik şeylerden bahsedin; hem süreç hızlı aksın hem daha akılda kalsın.

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ZEKİ YILDIRIM - Tamam Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Örneğin, İzmir'deki toplu ulaşımında engelli erişimine yönelik bir sıkıntınız var mı otobüslerle ilgili?

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ZEKİ YILDIRIM - Otobüslerle ilgili... Özellikle yeni otobüslerimizin hepsi engellilere yönelik olarak zaten satın alındı. Eski otobüslerimizi de yeniledikçe bunların tamamı da engellilere yönelik olacak.

Burada fotoğrafları da görüyorsunuz, geçiyorum.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Şu araçlardan kaç tane var elimizde, az önceki servislerden?

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ZEKİ YILDIRIM - Bunun da özellikle araç sayısı olarak galiba 50 civarında olduğunu hatırlıyorum ama burada yararlanan kişi sayısı olarak 3.242 olduğunu söyleyebilirim.

Bu İZDEM dediğimiz şey, bence dikkat çekici bir nokta, İzmir Dokunulabilir Engelsiz Modern Sanatlar Müzesi. Bunu biraz açmak istiyorum: Modern sanatlar dönemi ressamlarının eserlerinin aslına uygun replikaları seramik kabartma tablo olarak üretilmiş ve karekod uygulamasıyla görme engelliler için sesli betimleme, işitme engelliler için de işaret dili anlatımları sağlanarak erişebilir hâle gelmiştir. Bu müzemizi de 7.200 kişi 2025 yılında ziyaret etti.

Tabii, sunuma devam ederken, aslında bir konuda da -biraz önce sayın vekillerimizin sorduğu gibi- kendi tecrübemle şöyle bir bilgi vermek isterim: Özellikle işin denetleme konusunda Bakanlıktan Sayın Genel Müdürümüz ilgili idare ve Bakanlık olarak denetim sürecini yürüttüğünden bahsetti. Aslında "ilgili idare" kavramı biraz daha geniş bir kavram. Dolayısıyla, bu sadece belediyeler kapsamında da olmuyor, biliyorsunuz, valilik ve diğer kurumlar da giriyor. Ben şöyle bir örnek vereceğim, özellikle 2019 yılından sonra engellilikle ilgili mevzuatımızda çok ciddi düzenlemeler yapıldı ama bu düzenlemelerin uygulamalarında biraz vicdan gerektiğinin de altını çizmek istiyorum. Şöyle ki: İzmir'de özellikle merkezde cephe olarak çok küçük parsellerin olduğu yerde rampayla çözülemeyen yerlerde yeni binalarda engelli asansörü yapıldığında çözülüyor. Dolayısıyla biz kontrollerde baktık ki bu engelli asansörleri oturma raporu aldıktan sonra oradan sökülüyor, başka bir binaya takılıyor. Sonra oturma raporu alınca oradan başka bir binaya takılıyor. Biz şöyle bir uygulama getirdik: Seri numaralarını ruhsata yazarak onun sökölüp oradan başka bir yere gitmesini engelledik. Aslında bunu çarpıcı bir örnek olarak söylüyorum size çünkü imarla ilgili temel konu aslında hem Yapı Denetimi Kanunu hem de İmar Kanunu ve diğer kanunların hepsinin birbiriyle örtüşmesi gerekiyor. Denetimle ilgili Yapı Denetimi Kanunu'nun getirdiği tüm süreçlerde denetim mekanizması yapı denetim firmalarında, kontrol de belediyeler ve ilgili birimlerde oluyor. Bu konuda, yerel yönetimlerin denetimler konusunda daha da hassas davranması gerektiğini düşünüyorum. İzmir Büyükşehir Belediyesi olarak biz bu hassasiyeti gösterme kararlılığını da gösteriyoruz.

Engelsiz ulaşım ile ilgili biraz önce dediğim gibi 3.242 kişi yararlandı. Tekerlekli sandalye ve aküyle ilgili 702 bakımı da bu yıl içerisinde gerçekleştirdik.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Nerede bu bakım merkezi?

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ZEKİ YILDIRIM - Şimdi, onları da hemen söylüyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - İzmir Milletvekili olduğum için biraz daha spesifik soru sorabilirim inşallah.

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ZEKİ YILDIRIM - Aslında şöyle: Temelde baktığınızda bu engellilere yönelik çalışmalarda toplam 10 tane merkezimiz olduğunu söyledik ki ya, bu 10 merkezde de aslında atölyelerimiz var, oralarda bakılıyor çünkü bunların ulaşılabilirliği bizim için de önemli.

Sessiz Destek Çözüm Merkezimiz var. Bunu da biraz açacak olursak, bu, özellikle sağır ve işitme engelli yurttaşlarımızın hayatlarını kolaylaştırmak, işaret dili kullanımını yaygınlaştırmak için kurduğumuz bir birim. Bu birim özellikle de günlük hayatta ihtiyaç duydukları konularda bizimle iletişime geçtiklerinde biz bu konuda her türlü desteği veriyoruz.

Destekli İstihdam Ofisi var. Bu destekli istihdam ofisinde özellikle baktığımızda 2025 yılında 1.504 bireyimizle görüşülmüş, bunlardan 42'sini iş hayatına kazandırmış bulunuyoruz.

Erişilebilirlikle ilgili çalışmalarımızı kısaca geçeyim. Bununla ilgili özellikle bizim bir Kırmızı Bayrak uygulamamız var. Aslında siz toplantıya açarken çok önemli bir noktayı vurguladınız Sayın Başkanım, o da şu: Evet, mevzuatımızla birlikte yeni binalar engellilere yönelik, özellikle de erişilebilirlik anlamında her türlü teknik zorunluluğu getirdi ama daha önceki mevzuatta yapılmış olan binalarda ise bu söz konusu değildi. Dolayısıyla, daha önce yapılmış olan binalarda özellikle de kamu binalarında Kırmızı Bayrak uygulamasını başlattık. Kırmızı Bayrak uygulamasıyla birlikte bir komisyon marifetiyle bunlar denetleniyor ve bunlar da özellikle yüzde 60, yüzde 75 ve yüzde 90 oranlarını geçtikçe 1, 2, 3 yıldız almak koşuluyla kırmızı bayrağa erişmiş oluyorlar. 2024 yılı sonu itibarıyla de 95 yere kırmızı bayrak verildiğini de söyleyebiliriz.

İzmir'de biliyorsunuz, kıyılarımız çok uzun, engelli vatandaşlarımızın kıyılara ulaşmasıyla ilgili ayrı bir çalışma yapıyoruz.

Medikal malzeme desteğine tabii ki tüm belediyeler olarak biz de elimizden geldiği kadar güçlü bir şekilde devam ediyoruz. Yaklaşık 78 bin civarında medikal malzeme dağıttık. "Art terapi" dediğimiz özellikle sanatla terapi konusunda Yurtoğlu Engelli Çalışmalar Hizmet Merkezimizde hizmet veriyoruz. İyi Uygulama Örnekleri kitabımız var. Karikatür ve kısa film yarışmaları yapıyoruz.

Zeytin hasadını biraz anlatmak isterim. Özellikle engelli vatandaşlarımız aileleriyle birlikte belediyeye ait olan zeytin ağaçlarında zeytin hasadını birlikte yapıyorlar. Topladıkları zeytinleri biz zeytinyağı hâline dönüştürüyoruz, daha sonra da katılımcılara bu zeytinyağını veriyoruz.

Boccia konusunda çok başarılı olduk. Özellikle Türkiye Şampiyonası ve uluslararası arenada da sporcularımız pek çok başarı elde ettiler.

Afet çok önemli, İzmir özellikle afetler konusunda biliyorsunuz en riskli bölgelerimizden bir tanesi. Bu konuyla ilgili de kapsayıcı afet bilinci eğitimi veriyoruz. Aslında, tüm bu çalışmalarda şunu da söylemeden geçemeyeceğim: Biz aslında Tek Sağlık uygulaması çerçevesinde hareket ediyoruz. Belediye Başkanımız Cemil Tugay biliyorsunuz, tıp doktoru ve bu kapsamda da iyi olma hâli ve Tek Sağlık olarak her türlü canlının, doğanın birlikte iyi olma hâli üzerinden tüm kurgumuzu oluşturuyoruz.

İnciraltı'nda özellikle doğa temelli hortikültürel terapi bahçemiz var. Burada sekiz haftalık bir eğitim sürüyor. Tüm katılımcılarımız burada yetiştirdiği ürünleri kendileri daha sonra topluyorlar.

İzcilikle ilgili eğitim konusunda talepler var, bu konuyu da karşılamak istiyoruz.

Engelli ailelerine -biraz önce dediğim gibi- eğitim ve psiko-sosyal danışmanlık hizmetleri veriyoruz. Engelli olmayanlara farkındalık merkezi; biraz önce bahsettiğim gibi buraya da 2.600 kişi katıldı, bu katılımın daha da artmasını istiyoruz. Özellikle Millî Eğitim Bakanlığıyla iş birliğimizi artırmaya çalışıyoruz. Biraz önce dediğim gibi, ortaokul ve lise öğrencilerine eğer bu konuda daha fazla katkı verebilirsek, daha fazla farkındalık oluşturabilirsek tüm toplum olarak bu iyi olma hâline doğru geçeceğimizi düşünüyoruz.

Sivil toplum kuruluşlarıyla zaten yoğun bir iletişim hâlindeyiz.

Kıyı temizliğiyle ilgili tüm engelli bireylerimiz ve aileleriyle hep birlikte bütün olarak bir çalışma yaptık ve kıyı temizliğinde çok güzel sonuçlar elde ettik.

Engelsizmir Kongresi yaptık. Bunu daha sonraki süreçlerde de yine devam ettireceğiz. Buradan gelen çıktıları da uygulamaya geçirmek istiyoruz.

Biraz hızlı geçiyorum zamanı iyi kullanmak için.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Şimdi, şöyle yapalım Sayın Başkanım: İzmir malum benim de seçim bölgem, aynı zamanda Yüksel Milletvekilimiz de burada, dolayısıyla biz Ege Bölgesi Bölgesel İstişare Toplantısı'nı İzmir'de yapacağız.

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ZEKİ YILDIRIM - Çok seviniriz Sayın Başkan.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - İzmir'i çok detaylı çalışmamız lazım. İzmir hakikaten çok önemli bir il hepimiz için ve bu bahsettiklerinizi hem iyi uygulama noktasında bu örnekleri yerinde incelememiz hem bölgeye hem de Türkiye'ye örnek olabilecek ölçekte onları değerlendirme, bu noktada da var olan sorunları, rasyonel düşüncüyü masaya yatırmamız lazım. O yüzden bunu bir girizgâh olarak değerlendiriyoruz. Siz bu sunumu hızlandırırsanız çünkü bu böyle yarım kalmayacak, devam edeceğiz.

Buyurun.

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ZEKİ YILDIRIM - Tamam Sayın Başkanım.

Özellikle de sizi ağırlamaktan tüm Komisyon olarak son derece mutlu olacağız çünkü dediğiniz gibi, özellikle iyi uygulamaları bütünleştirdiğimizde birleştirici olarak sizlerin de desteğiyle hayata geçireceğiz.

Sessiz Destek Çözüm Merkezinden bahsettiğim gibi özellikle çok büyük bir memnuniyet duyuluyor, daha sonra da çalışmalardan birkaç fotoğraf da koymak istedik.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Yani İzmir'de engelsiz istihdam modeli, örneğin erişilebilirlik, İzmir çünkü deniz ulaşımında da çok önemli bir ilimiz. Denizdeki erişilebilirlik; deniz ulaşımında, metrosuyla, diğer alanlarıyla ve özellikle eğitime yönelik olarak belediyenin ekstra servisleri, diğer ilçelerle... İzmir'in malum taşrası da çok büyük, Beydağ'dan Karaburun'a kadar muhteşem bir arazi. O yüzden İzmir'i bir bütün olarak inşallah değerlendireceğiz ben de çalışıyorum kendim, özel olarak da çalışıyorum. İnşallah bunu çok detaylı değerlendirip hem önümüzdeki yol haritasını hem mevcut durumu Komisyon olarak da destekleyeceğiz.

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ZEKİ YILDIRIM - Çok teşekkür ederiz.

Evet, fotoğrafları da hızlıca geçiyorum.

Ben özellikle dinlediğiniz için çok teşekkür ediyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Biz teşekkür ediyoruz.

Evet, değerli üyelerimiz, İzmir'le ilgili söz isteyen...

Buyurun.

YÜKSEL TAŞKIN (İzmir) - Şöyle aslında gerçekten çok uzun uzun bir çalışmaya ihtiyacı olduğunu baştan söyleyeyim. Burada size soru sormakla zaman baskısı arasında gidip geliyoruz veya yorum yapmakta.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Sorun siz İzmir Milletvekilisiniz, buyurun.

YÜKSEL TAŞKIN (İzmir) - Diğer arkadaşlar için de geçerli.

Şimdi, ben aslında uzun bir süredir engelli hareketini, oradaki Büyükşehir ve ilçe belediyelerinin bu konudaki faaliyetlerini takip ediyorum. Hatta İzmir milletvekili olmadan önce de MYK olarak gelip gidiyordum. İzmir'e özgü, çok inanılmaz farklı bir şey var yani ciddi bir sivil toplum var, çok ciddi bir katılımcılık isteği var ve talepkâr bir yapı bu; her şeyi denetliyorlar. O katılımcılık meselesine "Sivil toplumla istişare ediyoruz." diyorsunuz ama katılım mekanizmaları oluşturdunuz mu? Bu konuda nasıl yöntemler takip ediyorsunuz veya etmeliyiz? Bir yandan soruyorum, bir yandan bunu geliştirmeye de açık bir şey olarak görüyorum.

Bir de şimdi, herkesin malumu, ülke siyaseti çok kutuplaştığı için merkez... Hani rahmetli Özal "Türkiye çok merkeziyetçi bir yer." dediği zaman ben o zaman solcu olduğum için -hâlâ solcuyum da- hemen böyle alerjik bir reaksiyon gösteriyordum ama Özal'ın bir şeyi varmış yani Türkiye ultra merkeziyetçi bir yapı ve yerel yönetimlerin alanlarının daha fazla açılması lazım. Hatta, şimdi bugün İzmir'i biz yönetiyoruz yarın başka bir parti, Erzurum'u... Yani parti mevzusundan bağımsız bir şey, bizim merkez-yerel ilişkilerini tekrar düşünmemiz gerekiyor. Yani parti mevzusunu bir kenara bırakıp otuz kırk yıl sonraki Türkiye'de... Mesele ben Erzurum'u gördüğümde de muazzam bir dinamizm gördüm burada, hiç de AK PARTİ yönetiyor gibi bir komplekse asla kapılmadım. Trabzon Ortahisar mevzusunu takip ediyordum zaten, İzmir'de yapılanları biliyorum ama olmuyor yani elbiseyi biraz daha bu ihtiyaçlara göre dikmek lazım. Mesela, benim geçen Sosyal Politikalar MYK'si iken fark ettiğim bir şey: Kamu ile yerel idareler veri konusunda didişiyor, olabilir mi? Yani biz Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarıyız, veri konusunda nasıl bir uzlaşmazlık olabilir? Artık herkesin parti mevzusundan öte bunun bir sosyal hizmet olduğunu, sosyal politikalar olduğunu ve bunun... Partiler ötesi bir mesele bu.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Kamunun sorunu, aslında kamuyla yerel değil, kamuyla kamunun da öyle bir şeyi var.

YÜKSEL TAŞKIN (İzmir) - Bu meseleleri çözmek lazım ama şu kutuplaşma ortamında bu konuları konuşamıyoruz sağlıklı bir şekilde. Ben bunu daha da detaylandırmak istemiyorum çünkü malum olduğunu düşünüyorum, yapacak çok çok iş var. Artı, bu Komisyonun da işini çok ciddiye aldığını görüyorum. Çok çalışkan da bir Komisyon, bazen hızına yetişemediğimiz için katılmadığımız etkinlikleri de oluyor, onun için de özür dileriz. Yani burada ciddi bir şey yapmaya çalışıyoruz. Umarım buradan sizlerin de dolaylı olarak dillendirdiğiniz bu merkez ve yerel arasındaki uyum-uyumsuzluk meseleleriyle ilgili de bazı iyi tavsiyeler çıkar diye bitireyim ben.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Teşekkür ediyoruz.

Buyurun.

FATMA ÖNCÜ (Erzurum) - Aslında soru değil de Sayın Milletvekilimizin ifadesine dayalı olarak. Şimdi sürekli aynı konu üzerinde dönüp dolaşıyoruz biz, işte "Veri problemimiz var, veri problemimiz var, veri problemimiz var." Şimdi, diyelim ki bir tane şehirde 2 engelli var. Biz 2 engelli var diye kamunun işleyişini yapmayacak mıyız? Yapacağız. Dolayısıyla elbette ki veri eşittir hizmet kalitesi, o ayrı, onda tamam hepimiz hemfikiriz ama sürekli buna odaklanmak da bazen bizi yanıltabiliyor çünkü mesele: Engelli sorunu var mı? Var. Engelli bireyin erişim problemi var mı? Var. İster 10 tane olsun ister 1 milyon tane olsun, bunların her biri kamuda uyulması gereken referanslar ve kurallar. Onu ifade etmek istedim.

Teşekkür ederim.

YÜKSEL TAŞKIN (İzmir) - Veri ve yetki karmaşası, onu da eklemek istedim sadece veri değil.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Evet, teşekkür ediyoruz İzmir'e.

İzmir'e çok selam gönderiyoruz buradan.

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ZEKİ YILDIRIM - Ben teşekkür ederim, sağ olun.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Gelelim Ankara'mıza.

6.- Ankara Büyükşehir Belediyesi Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Dairesi Başkanı Mesut Halıcı'nın, Ankara Büyükşehir Belediyesi olarak engellilere yönelik yaptıkları hizmetler, çalışmalar ve projeler hakkında sunumu

ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MESUT HALICI - Sayın Bakanlarım, değerli milletvekillerim, illerimizden gelen bürokrat arkadaşlarım, Türkiye'nin -Karabük, ona duydum- diğer illerinden gelen STK temsilcisi duyarlı arkadaşlarımız ve bize emekleriyle şu anda hizmet eden Meclisteki çalışma arkadaşlarıma Ankara Büyükşehir Belediyesi olarak teşekkürlerimi bir borç bilirim. Yoğun bir mesai sonrasında ya da iki-üç saatlik bir süre sonrasında, fazla detaya girmeden... Sayın Bakanımın 81 ildeki saha çalışmalarıyla ilgili gösterdiği duyarlılığı biliyorum. Her şeyden önce "Engellilere erişilebilir olmayan hizmet bizim için hizmet değildir." anlayışını benimsemiş bir kurulun karşısına çıkmak bana büyük bir mutluluk verdi. Görevimin bilincindeyim. Büyükşehir Belediyesi olarak da sağ olsun yöneticilerim Ankara'da engelli ve yaşlı hizmetlerini daire başkanlığı konumuna getirerek -Türkiye'de bir ilki- başkente yakışır bir şekilde bu görevi icra ettiler. Bize de takdir ve tensipleriyle de bu görevi layık gördüler. Kendilerine de ayrıca teşekkür ederim.

Ankara bildiğiniz gibi 25.437 kilometreden oluşmakta. 25 ilçemiz var, nüfusun yoğunluğu 7-8 ilçeye bölünmüş durumda. Belediyelerin çalışma olanakları ve bütçe olanakları netice itibarıyla kısıtlı, teçhizat anlamında kısıtlı. Ben genel itibarıyla yaptığım hizmetlerden siz de eğer Sayın Bakanım uygun görürseniz bahsedeyim, daha sonra Türkiye genelinde yapılması gereken gördüğüm sorunlarla ilgili size önerilerimi arz edeyim. Sayın kurulunuz da Komisyonunuz da bunu uygun görürse ileride çağırır detaylarıyla ilgili...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - O önerileri yazılı da istiyoruz.

ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MESUT HALICI - Yazılı da var zaten Sayın Bakanım, bunları hallederiz.

Genel itibarıyla sorduğunuz sorulardan yola çıkarak devam ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Çerçevemiz o, bizi detaylara boğmayın.

ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MESUT HALICI - Aynen.

Yani engelli sayısı ile ilgili herhangi bir sıkıntımız yok Ankara Büyükşehir Belediyesi olarak personel babında, 101 -normalde 5'di, emekli olmalarından kaynaklı 101'e çıktı- engelli eksikimiz var, o tamamlanacak.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Kaç engelli var çalışan?

ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MESUT HALICI - Şu anda 101 engellimiz var, 128 olması gerekiyor, 27 açığımız var.

Ankara Büyükşehir Belediyesi Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Daire Başkanlığı olarak bildiğiniz üzere, 11/10/2024 tarihinde Meclis kararıyla kurulduk. Netice itibarıyla de mart ayında göreve başladık. Engelli Hizmetlerimizin amacı, kapsamı, bildiğiniz üzere,

engelli bireylerin bağımsız yaşamlarını desteklemek, erişilebilirliği artırmak, sosyal ve ekonomik hayata etkin katılımlarını sağlamak. Hizmetlerimiz de sizin de önem verdiğiniz üzere, aynı zamanda devlet politikamız hâline gelmiş, erişilebilirlik uygulamaları, istihdam, sosyal destek, ulaşım, psikolojik danışmanlık, sağlık destek hizmetleri. Genelde yürüttüğümüz hizmetler evde bakım ve sosyal destek hizmetleri; bu, evde temizlik hizmeti, bakım onarım hizmeti, kuaförlük hizmeti şeklinde gidiyor. Netice itibarıyla, evde bakım onarım hizmeti seyyar bir şekilde engelli vatandaşlarımıza araçlarımız vasıtasıyla veriliyor veya onların talepleri doğrultusunda alınıyor, atölyelerde bu sorunları gideriliyor. Kuaförlük hizmeti zaten evde verilmek mecburiyetinde ama biz lokallerimizle de yaş alan bireylerimize de ekstra vermek durumundayız. Engelli ulaşım sistemiyle, kendi araçlarımızla hem engelli vatandaşlarımızın hem 65 yaş üzeri yaşlı Ankaralı hemşehrilerimizin hastane randevuları başta olmak üzere servislerini yapıyoruz. Ayrıca, Çayyolu'nda tersine kaynaştırma modelinin uygulanmış olduğu normal gelişim gösteren çocuklarımızla özel gereksinimli çocukların bu gündüz bakımevi servis planlamaları UKOME kararıyla alınmış ve bizim tarafımızdan da yapılmış durumdadır. Belediyemizin tüm hizmetlerinin, alt ve üst yapılarının, tüm donatılarının denetlenebilmesi amacıyla 2023 yılında Erişilebilirlik Komisyonu kurulmuş ama Erişilebilirlik Komisyonunu şimdi yeniden güncelleyip daha üst düzeyde, belli periyodik aralıklarla, yapılan merkezlerin veya hizmet binalarının belediye açısından erişilebilirliğinin tam kontrolü açısından bir çalışma yürütüyoruz. Biz şu ana kadar Ankara Büyükşehir Belediyesinde Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Daire Başkanlığı olarak kendi binalarımızın "uygun olanı" "kısmi uygun olanı" ve "uygun olmayanı" diye envanter çalışmasını da yapmış durumdayız. Onunla ilgili de düzenlemeler devam etmekte. Diğer illerde olduğu gibi mola merkezlerimiz var. Bu mola merkezlerinin temel özellikleri: Bir, ulaşım hizmetinin verilmesi gerekiyor çünkü alt gelir grubunda veya derin yoksulluk aşındaki vatandaşlarımız buralara çocuklarını getirebilmek durumunda olmalı. İki, bunlar şehir merkezlerinde, AVM'lerde veya sosyal ihtiyaçlarının giderildiği yerlerde olmalı. Daha ticari düşünüldüğünden kaynaklı olarak bence buralarda kısa mola merkezlerinin ama değişik yaş gruplarıyla yani 3-6 veya işte 7-14, 15-35 yaş aralığı gibi çeşitlendirerek açılmasıyla ilgili... Çünkü ailenin netice itibarıyla oradan il içindeki o yoğun alanlara gelebilmesi gerekiyor. Bunlarla ilgili yeterli derecede personel planlamasının ve ulaşım hizmetinin verilmesi gerekiyor yoksa kısa mola hizmetine otobüs durağında inip kendi olanaklarıyla getirildiği zaman...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Bu mola merkezi, gündüz bakım merkezi türü büyükşehrin kaç tane şeyi var?

ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MESUT HALICI - Bizim şu ana kadar kısa mola merkezlerimiz 3 tane var, yoğunluklu olan yerlere açılmış. Çayyolu'nda da gündüz bakımevi şeklinde tersine kaynaştırmanın olduğu büyük Türkiye'deki...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Bırakıyor oraya çocuğu...

ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MESUT HALICI - Kırmızı bayrak da zaten aldı, bina zaten erişilebilir olmak zorunda siz de takdir edersiniz.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Çünkü biz Valilikten bir talepte bulunduk, tüm valiliklerden bulunduk aslında, gelen yazıda bunlar yoktu, o yüzden şimdi teyit edeceğim.

ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MESUT HALICI - Çayyolu'yla ilgili bizim var.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - İlçelerle ilgili falan bazı veriler vardı.

ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MESUT HALICI - Hatta, bizim kendi ulaşım araçlarımızın UKOME kararını yeni aldık.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Ona bir bakalım.

ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MESUT HALICI - Proje ve işbirlikleri, engellilik ve dezavantajlı gruplar alanında faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşlarıyla, üniversitelerle kamu yararıyla "Engelsiz Başkent" temasıyla çalışmaktayız. Daha çok Ankara Kent Konseyimizde Engelli Meclisimizle birlikte çalışmaktayız.

Erişilebilirlik Master Planı yaptık -2026-2030 yılları- sağ olsun, Konya Büyükşehir Belediyesi Genel Sekreterimizle birlikte. Şimdi ondan da faydalanacağız, karşılıklı istişare hâlinde olacağız. Erişilebilir yaşam sokağını hayata geçirmeyi düşünüyoruz.

JÜLİDE SARİEROĞLU (Ankara) - Master planı için bütçe görüşmeleri başlıyor haftaya, ne kadar bir bütçe ayrıldı Ankara'da?

ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MESUT HALICI - Sayın Bakanım, şimdi biz yeni kurulduğumuz için, Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığından ayrıldık, var olan bir Engelliler Müdürlüğü vardı, bir de yaşlı hizmetleriyle ilgili müdürlük vardı, onun belli bir kesimi bölündü, onun yaptığı işlerin bir kısmı bende, bir kısmı onda kaldı. Esas düzenleme ve bütçe yapılması 2026'yla bu son süreçte olacak. Bir de İdari Mali İşler Şube Müdürlüğü var.

Yaşam Sokağı, örnek olması vesilesiyle yapılacak. Mola evlerinin sayısı artırılmak mecburiyetinde çünkü Ankara'da nüfus dağılımı ve yerleşkesi farklı.

Engellilerin meslek edindirme çalışmaları... Geneli itibarıyla bizim kafamızda engellilerin durumu şu oluyor: İşte, yüzde 3'lük, yüzde 4'lük kotalardan yararlansın. Ankara Büyükşehir Belediyesi olarak biz dezavantajlı bireyin kamu yararı ve kâr arasında... Sermaye, sonuçta kendini daha iyi yenileyebilen ve var olabilmek için daha fazla mücadele gösteren, işte AR-GE çalışması yapan bir yapı. Kâr ve kamu yararının bir araya gelebilmesi maksadıyla biz yok olmaya yüz tutan, bir de yok olmayacak meslekler gibi bir ayırım yaptık. Ayrıca, engel gruplarına ilişkin, bir kişinin dezavantajı var olan işveren için aynı zamanda da avantaj olabiliyor. "Nedir bu diyeceksiniz?" Gürültülü yerlerde normal gelişim gösteren, duyma problemi olmayan bir vatandaş çalışacağına duyma problemi olan bir arkadaşımızın orada verimli olması daha doğru. Mesela, özel kalemlerde çalışabilir vesaire. Artı, mesela hiç ölmeyecek mesleklerden biri, çok basit ve kârlı bir iş, sermayesi sadece iğne ile iplik: Benim ceketim yandığında veya bir sigara ateşi düştüğünde netice itibarıyla ben onu örgücüye götürdüğüm anda ya 5 bin lirayı çöpe atacağım -atıyorum, fiyatı neyse- ya da 300'e, 500'e bunu yaptıracağım. Ortopedik engelli vatandaşlarımızın seri üretim yapılan yerlerde çalışması hem işverenin işine gelir çünkü sigara ve çay molası daha az verecektir hem de bu tür mesleki becerileri günlük hayata uyarlanarak... Piyasa şartlarında eğer belediyeler ve kamu

kendini bırakırsa, bu araştırmayı yaparsa sonuç itibarıyla daha doğru sonuçlara ulaşılabilir. Artı, geri dönüşüm ofisleri şeklinde olabilir bu. Mesleki beceriler Millî Eğitim Bakanlığının var olan Çıraklık ve Yaygın Eğitim Modüler sisteminden alıyor.

AYLİN YAMAN (Ankara) - Mesut Başkanım, diyorlar ki "İyi ticari kafası var, Kayserili mi?"

ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MESUT HALICI - Ben netice itibarıyla, insanın üretime katılmasıyla ilgili daha doğru düşündüğümü ve planlamacı bir kafa yapısına sahip olduğumu düşünüyorum. Kamu yararını savunan bir düşünceye sahibim. Kârla nasıl uzlaşılı bir şekilde yaşayabiliriz ben onunla ilgili bir kafa yordum, sadece geliştirdim, takdir sizindir.

YÜCEL ARZEN HACIOĞULLARI (İstanbul) - Tamam yani kafayı yordun da engellileri daha nasıl sömürebiliriz...

ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MESUT HALICI - Engellileri sömürmek evde bırakmakla aslında doğru orantılı, evde bırakan bence daha çok sömürüyor, çünkü kafa da yerleşmiş "Engelli, aman ulaşmasın, önüne on santim merdiven koyayım." Oysa sermaye, on santimlik merdivene harcadığı çimentoyu onun gelişimine harcamış olsaydı çok daha farklı yerlere giderdi.

Netice itibarıyla, engellilerin meslek edindirilmesiyle ilgili o bariyerleri kafamızda aşabilecek düzenlemeleri yapabiliriz. Mesela e-KPSS'yle ilgili var olan mevcut yüzde 3 ve yüzde 4 üzerinden gideceksek, ilgili bakanlıklarımız ve belediye bu arkadaşlarımızın ilgili "web" sayfalarında daha önce eğitimlerle anlaşarak -benim zamanımda coğrafya, Türkçe, matematik, şimdi de yurttaşlık bilgileri olmuş, ben bunu Ankara'da fiziki anlamda veriyorum ama- ünite çekimleri yapıp, banttan, Türkiye'nin her tarafındaki engelli bireyin netice itibarıyla bu hizmetten yararlanmasını ve doğal olarak da devletin bu sınavına daha eşit şartlarda girmesini de beraberinde getirecektir. Madem 783 bin kilometrekarelik bir yerde hepimiz eşitiz, bu eşitliği de basit bir düzenlemeyle sağlayabiliriz diye düşünüyorum.

Türk işaret diliyle ilgili şöyle bir şey var: Biz Türk işaret dilinin bütün alanlarda olması gerektiğini söylüyoruz ama aynı zamanda Ankara Büyükşehir Belediyesi olarak 50 kişinin üzerinde çalışan yerlerde -yüzde 3'lük yüzde 4'lük dilim dışında- Türk işaret dilinin personelce en azından 50 kelimesinin, 60 kelimesinin öğrenilmesinin doğru olduğunu düşünüyorum. Şundan dolayı: Bir, Türkiye'de 2024 verilerine göre bu kesim 2,5 milyon. 2,5 milyon netice itibarıyla alışveriş yapabileceği 50 kelimeyi de öğrenmekten yoksun bir yapının içerisinde mağdur edilmemeli. İki, deniz kenarında olan yerler Rusça ve İngilizce işaret dili mutlaka vermeli, bunu kurs olarak da verebilir çünkü var olan turizm şirketleriyle -zaten bizde Allah'ın bahsettiği deniz, sahil vesaire var- Rusya üzerinden veya İngiltere'den ya da neyse bu dilleri bilen, işitme engelli olan, problem yaşayan vatandaşlar Türkiye'ye daha fazla gelebilir. Bunlar da sezonluk, en azından bu arkadaşlarımız da günlük rehberlik yaparak hem kendilerini geliştirirler hem de onlara ekonomik bir katkı sunulmuş olur. Yani sadece Türk işaret diline de takılmamak gerekir diye düşünüyorum.

Belediyemizde ana hizmet binalarında kamuya açık ve kapalı park, bahçe...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Pardon, şimdi, şöyle bir çerçeve çizmek istiyorum: Şimdi, müsaadenizle, bu fizik tedavi, rehabilitasyon bizim de önemli gündem maddelerimizden biri.

ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MESUT HALICI - Evet.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Önümüzdeki günlerde başta ilgili hastaneler olmak üzere bu konunun otoritelerini davet edeceğiz. Tabii, biz hep engelli bakım merkezi, gündüz bakım merkezi diye bu soruyu yöneltiyoruz. Aslında gerek fizik tedaviyle ilgili gerek ergoterapiyle ilgili yerelde de çözülebilecek, yerel yönetimlerin de bu anlamda atabileceği adımlar var...

ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MESUT HALICI - Evet.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - ...ve bunlara maalesef hemen hemen rastlamadık. Bu konuda siz belediyeler olarak çalışabilirsiniz çünkü aynı zamanda bu konuda çalışmaya gönüllü gerek fizyoterapistler gerek ergoterapistler ciddi manada da karşılaştığımız arkadaşlarımız. Özellikle bu merkezlerde bunları değerlendirmeye yönelik çok proje öneriniz var. Bunları da dâhil ederseniz aslında bir açılım olabilir.

ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MESUT HALICI - Tamam Sayın Bakanım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Bunu ilgili arkadaşlar geldiğinde de ben gündeme getireceğim. Bilmiyorum hekimlerimiz tabii bu konuda ne düşünürlər ama burada bizim pratik adım atmamız gerekiyor.

AYLİN YAMAN (Ankara) - Rehabilitasyon merkezi açısından mı?

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Evet, rehabilitasyon desteği açısından, bir merkez olarak değil belki ama böyle temel birtakım konularda çünkü fizik tedavi, rehabilitasyon çok kıymetli bir alan.

ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MESUT HALICI - Aynen.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Bu noktada da inşallah bir açılım, belki komisyonumuz aracılığıyla ortaya koyabiliriz.

AYLİN YAMAN (Ankara) - Sayın Başkan, orada şöyle bir sıkıntı var: Sağlık Bakanlığı belediyelerin sağlık hizmeti sunma konusunu kısıtladı. Eskiden biliyorsunuz...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - İşte burada bir açılım sağlanabilir, Komisyon marifetiyle burada yeni bir süreç başlatabiliriz.

AYLİN YAMAN (Ankara) - Bu çok iyi olur gerçekten. Aslında ihtiyaç var.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Çünkü yerelde şimdi vatandaş falanca yere gideceğine onu ilçesinde çözse ya da işte büyükşehir belediyesinin sağladığı imkânla çözse oradaki trafiği de biz azaltmış oluruz yani daha ağır vakaları oralarda çözelim mesela. Anlatabiliyor muyum?

EROL KELEŞ (Elâzığ) - Yalnız burada hekim istihdamı nasıl sağlanacak, problem o. Sağlık Bakanlığının belediyelere bir kadro vermesi lazım fizyoterapistler açısından ki oradaki fizyoterapist yapacağı fizik tedaviyi hekimin önerisiyle yapmak durumunda. Mutlaka hekim olmalı.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Bir hekim raporu doğrultusunda çalışır.

EROL KELEŞ (Elâzığ) - Ya da hastaneye gidip oradan. Şu anda yapılıyor rehabilitasyon merkezlerinde. Öneriler veriliyor, o önerilere istinaden merkezde rehabilitasyon yapılıyor.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPÖĞLU - Yani derece derece, tabii ki ağır derecelerden bahsetmiyorum ama böyle temel birtakım şeyleri bizim belediyeler marifetiyle... Hem istihdama da katkı sağlayacak bir çalışma olabilir. Projeden bahsedilince ben bunu belediyelerimize de özellikle sunmak istedim. Bunu konuşacağız zaten, önümüzdeki günlerde hem fizik tedavi hastanelerini ziyaret edeceğiz hem onları burada misafir edeceğiz çünkü orada çok önemli bir alan var.

Buyurun.

ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MESUT HALICI - Efendim, ayrıca, Ankara Büyükşehir Belediyesi olarak mesela bizim vermiş olduğumuz, aslında görev tanımlaması içerisinde, engellilerle ilgili olan bölümde sosyal desteklerin içerisinde medikal malzeme ve hasta altı bezi var. Genel itibarıyla da işte beyaz baston ve onun gibi şeyler, daha doğrusu Sağlık Uygulama Tebliği'ne bağlı olan cihazlar var. Bunlar hem devletin ve belediyenin denetimi açısından hem tek elde toplanması ve uzman kişilerin bir arada olması açısından Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı veya bir yerde toplanarak ihalesi yapılırsa... Hatta bana göre ihale bile yapılmasın, şundan dolayı: Zaten bir sosyal inceleme yaptırarak bu tip işlerde kişinin gelir durumuna göre eğer devletten de o yardımı alıyorsa belli bir miktar ihale yapıp o malzemeyi vereceğimize nakdî anlamda ilgili kartlarına yatıralım ilgili evraklar neticesinde, daha fazla sonuca ulaşmış oluruz diye düşünüyorum. Ama bunun önüne geçebilmek için büyükşehir belediyelerinin şunu yapması gerekiyor: İlçe belediyeleri yatırım planlarıyla -o zaman da parti ayrımı vesaire neyse işte kişisel kaprisler de ortaya geliyor ama hepsi ortaya gelecek- diyecekler ki ben Çankaya'da eğer 10 tane kreş açmışsam Büyükşehir Belediyesi netice itibarıyla burayla ilgili planlamasını diğer ilçelere ayırmalı, artı, ben eğer medikal malzeme ve hasta altı bezi gibi yardımları yapacaksam bunların ortak bir otomasyon ağı içerisinde ilçe belediyelerinin benim verdiğim medikal malzemeyi görmesi, aynı kişinin bir başka ilçeden almasını da engelleyeceği için hem burada büyük oranda bir tasarruf sağlanacak, ciddi anlamda da belediyelerin israfının önüne geçilmiş olacak parasal anlamda. Yani burada büyükşehir belediyesinin yapması gereken bence iki tane yöntem var -biz büyükşehir olarak bunun üzerinde çalıştığımız için söylüyorum- ya ilçe belediyelerini toplayacağız, hepimiz kim kime ne yardım verdiyse "Arkadaş, Mesut Halıcı netice itibarıyla tekerlekli sandalye aldıysa Haziranın 10'unda, 15'inde gidip Çankaya'dan alamayacak." diyeceğiz... En azından bunu görebilmeli veya "error" verebilmeli neyse işte ilgili sistem. Bu ciddi anlamda yatırım planlamasını da daha verimli hâle getirir diye düşünüyoruz.

Onun dışında da Sayın Bakanım, uygun görürseniz, bazı istatistikler, veriler vermek istiyorum. Bizim Büyükşehir Belediyesince hizmet verilen engelli birey sayısı 34.145, aktif taşıma hizmeti 4.095, evde temizlik hizmeti alan 6.520 fizyoterapi 2.278; bakım onarım hizmeti 13.510; sağlık hizmeti 18.950. Sonuç itibarıyla her ne kadar sağlık hizmeti vesaire denilse de bunlar aslında biliyorsunuz biz destek hizmeti verdiğimizden dolayı tansiyondu, şekerdi, vesaire bu tip ölçümleri kapsıyor. Yanlış da yönlendirmek ve farklı anlaşılmalara da sebep vermek istemem.

Beni dinlediğiniz için teşekkür ederim. Böyle kıymetli bir hazırunun karşısında biraz hızlı oldu ama siz de yorgun olduğunuz için ben de hızlı konuşmak zorunda kaldım. Bir kusurumuz olduysa affola.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARİEROĞLU – Evet, teşekkür ediyoruz.

Soru sormak isteyen var mı acaba?

Ben son verdiğiniz rakamlarla ilgili... 365 bin kadar engellimiz şu an Ankara'da.

ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MESUT HALICI - Aktif olarak başvuruyor, genellikle.

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARİEROĞLU - Sizin yine istatistiklerinize göre, rakamlara göre şu anda sadece yüzde 10'una ulaşmış bir hizmet, engelli sayısı...

ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MESUT HALICI - Hayır, bunlar şimdi şöyle Sayın Bakanım.

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARİEROĞLU - Rakamlarda bence bir şeyiniz var, eğer bu rakamlarsa durum çok vahim görünüyor.

ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MESUT HALICI - Şöyle bir şey: Engelliler Müdürlüğü...

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARİEROĞLU - İstihdam rakamında da bence bir hata var. 128 olamaz Büyükşehirin personel sayısını düşündüğümüz zaman.

ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MESUT HALICI - Hayır. 4.200, memur sayısı üzerinden konuşuyorum ben, 63 bin üzerinden konuşmadım. Şirketler üzerinde de sorun yok. Ben memurlar üzerinden aldım.

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARİEROĞLU – İşte toplam engelli sayısı.

ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MESUT HALICI - Aynen, aynen.

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARİEROĞLU - Memur değil, hani işçi üzerinden ya biliyorsunuz. Çalışma Bakanlığı yaptığımı hatırlatayım size, bu konularla ilgili bir uzman olarak.

ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MESUT HALICI - Biliyorum efendim. Hayır, ben memur üzerinden verdim rakamları.

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARİEROĞLU - Neyse, rakamları bence daha iyi verebiliridiniz çünkü daha fazlasıdır diye düşünüyoruz. Geçmişten bu yana rakamlarını takip ediyoruz, bir eksiklik oldu. Bu son rakamlarda da bir gariplik var bence. Hizmet verilen engelli birey sayısı 34.145.

ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MESUT HALICI - Evet.

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARİEROĞLU - 365 bin sizin raporunuzda yazıyor toplam engelli sayısı. Onunla kıyasladığımızda yüzde 10'una tekabül ediyor.

ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MESUT HALICI - Şimdi, belediyelere kişi başvurmazsa bu hizmeti alamıyor zaten. Başvuran kişi sayısı budur. Bir de bundan önce Engelliler Şube Müdürlüğüydü. Şube Müdürlüğü potansiyeli ve kapasitesi, artı onun altyapısı netice itibarıyla bu kadar başvuru...

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARİEROĞLU - Neyse master planı da yapıldığına göre, bence iyi bir bütçe inşallah ayırırsınız ve diğer kalan engellilerimize de ulaşan hizmetler yapar inşallah Büyükşehir Belediyesi.

Ben hani Ankara Milletvekili olduğum için de birkaç soru daha sormak istiyorum.

ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MESUT HALICI - Sayın Bakanım, bir iki açıklama yapabilir miyim ben?

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARİEROĞLU - Bu otobüsler mevzuusu... Biliyorsunuz, diğer belediyelere de soruldu, otobüslerin engellilerimizin ulaşımına uygunluğu konusunda sayılar da verebilirseniz...

ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MESUT HALICI - Siz de takdir edersiniz ki geçen EGO Genel...

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARİEROĞLU - İzmir "50." dedi az önce, işte "Erzurum'un tamamı uygun." denildi.

ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MESUT HALICI - Şimdi, bilemiyorum tabii o Erzurum netice itibarıyla da.

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARİEROĞLU - Bura da başkent.

ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MESUT HALICI - Başkent.

Sonuç itibarıyla o sorunu nasıl çözmüş bilmiyorum, soracağım. Şimdi, eski otobüsler, üç yıllık, dört yıllık otobüsler. Bu süreç, o engelsiz otobüs alma işine zaman başlamış onu bilmediğim için... Şimdi, bizim, bu yıl içerisinde EGO Genel Müdürünün bana vermiş olduğu bilgi, 400'e yakın erişilebilirliğe uygun, engellinin rahatlıkla inip çıkabileceği otobüs teminine yönelik ihale sürecinin devam ettiği ve sonuçlanacağı yönündeydi. İşte, sesli vesaire yanıt sistemi, görsel yanıt sistemi...

Şimdi, temel problem yapıların erişilebilir olmasıyla ilgili, bir tarih bina var, iki eski binalar var, bunlarla ilgili bir sürü mevzuat vesaire. Bir, bunlar erişilebilirliğin önüne geçiyor. İki, otobüslerle ve diğer ulaşım araçlarıyla ilgili özel sektörün elinde netice itibarıyla dolmuş, özel otobüsler olduğu için onları zamanında geçiremiyorsunuz. Belediyeyle ilgili de eğer otobüs filosunda...

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARİEROĞLU - Engelli kardeşlerimizin ulaşımına uygun şartlarda dizayn edilmiş, düzenlenmiş kaç otobüsü var Ankara Büyükşehir Belediyesinin? Çok net bir soru soruyoruz yani.

ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MESUT HALICI - Onu sormadım, ben size arz edeyim EGO Genel Müdürlüğünden alıp.

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARİEROĞLU - Peki.

ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MESUT HALICI - Bir diğer konuyla ilgili bir öneri getirecektim. Biz normalde belediyeler, tabii, eğer... Bu erişilebilirlikle ilgili daha önce 2007 ve 2012 yıllarında Avrupa Birliği kapsamında kısa, orta ve uzun vadeli bir plan yapıldı. Sayın Abdullah Gül de o zaman Başbakan. 2012'den sonra herhangi bir sonuç, ilerleme kaydedilemedi. İşte o sarı şeritler vesaire de o süreçte belli bir ivme kazandı. Bunun tekrar devam edebilmesi... Şu mümkün müdür bilmiyorum, sizin takdirlerinize arz ediyorum: Proje için geldiğinde harç parası veriyor vatandaş; projeyi yaparken yani bir bina yaparken yapı denetim ücreti, işte kart irtifakı, tapu bedeli vesaire. Bununla ilgili belli bir oranda erişilebilirlik üzerine bir fon kurulup... İlgili şey açısından bir zaruret. Çünkü bütün daire başkanlıklarının ben her ne kadar daire...

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARİEROĞLU - Yani bu önerileri yazılı olarak evet alalım.

ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MESUT HALICI - Ondan zaten, yazdığım için size...

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARİEROĞLU - Tamam, yazılı olarak da gönderirseniz.

ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MESUT HALICI - O zaman sözlü olarak anlatmaya devam, şeye gerek yok.

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARİEROĞLU - Buyurun, hızlı gidiyorsunuz zaten.

ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MESUT HALICI - Yani eğer ekstra bir fon olursa diye çünkü daire başkanlığı düzeyinde de bir talimat verebilme yetkiniz yok. Benim bir apartmanın engelsiz hâle getirebilmesiyle ilgili, erişilebilir hâle getirilmesiyle ilgili yetkim yok; rampa yapılacaksa rampayla ilgili, ilgili daire başkanlığı veya neyse veya binayla ilgili bir problem varsa onunla ilgili, ilgili daire başkanlığıyla vesaire görüşmem gerekiyor. Bu fonu şu maksatla ben sadece şey yaptım: Bu olursa, buradan bir belli miktarlarda veya sınırları çizilmiş şekilde... Tam anlamıyla bizim bir binayı erişilebilir hâle getirebilmemiz zor çünkü genelde göz ardı edilen görme engelliler oluyor, kapalı-açık yönlendirme sistemi olmuyor, vesaire vesaire ama biz bir rampa koyduğumuz zaman, eğer onun da açısı uygunsa, sarı şerit de varsa genel itibarıyla kısmi uygun hâle getirdiğimizi bile başarı olarak kabul ediyoruz. Ben, o anlamda bir öneri getirdim. Ben, bunları da yazılı olarak size sunarım Sayın Bakan.

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARİEROĞLU - Peki, teşekkür ediyoruz.

ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MESUT HALICI - Ben teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARİEROĞLU - Evet, buyurun.

AYLİN YAMAN (Ankara) - Mesut Başkanım, teşekkür ediyorum sunumunuz için.

Şuna da bir açıklık getireyim engelli politikaları çalışan biri olarak, Mesut Başkan daha çok yeni geldi. Aslında, bu daire yeni de oluşturulan bir daire, Sosyal Hizmetlerin altındaydı engelli işleyişi. Şimdi, bundan sonra o yüzden beklentimiz bizim de çok yüksek bu yeni yapılanmayla birlikte. Daha önce şunu konuşmuştuk biz. Bu, birçok yerde var ama hepsinde tam yapılanmış değil. Bu

tekerlekli sandalyelerin, işte, montaj işi, tamir işi, işitme cihazlarındaki tamir işleri, pilleri, yerli bir pil üretimi gibi, bununla ilgili bir şey düşünüyor musunuz önümüzdeki döneme yönelik? Onu atlamış olabilirim ben.

ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MESUT HALICI - Sayın vekilim, bu akülü tekerlekli sandalyelerde kurumsal işleyiş açısından şöyle bir sorun var: Bunu alıyorsunuz ama aynı zamanda akü talebi de oluyor doğal olarak. Akünün genelde kullanım ömrü altı ay ve bunları ondan sonra şarj ettiğiniz zaman yeteri derecede, yeteri kalibrede bunun gücünü alamıyorsunuz. İki, battal boy, ağır kilolu vatandaşlarımız oluyor, daha düşük kilolu vatandaşlarımız oluyor; bunlarla ilgili akü planlaması yaparken var olan bütçeyi de düşündüğünüzde ve size de netice itibarıyla başvurunun sosyal inceleme kapsamında ve kişinin bağımsız başvurusuyla doğru orantılı olduğunu düşündüğünüzde burada bürokrat kamu zararına yol açabilecek iş ve işlemler yapmış gibi görünebiliyor. O yüzden, eğer böyle bir şey yapılacaksa Büyükşehir Belediyesi olarak önerimiz -yani biz kendi açımızdan yapacağız sonuç itibarıyla- bunun tek bir elden ihalesinin, vesairesinin yapılması, ihaleye de gerek kalmadan ilgili vatandaşa bunun nakdi anlamda Başkent Kartlara belirli bir miktar neyse sosyal inceleme yapıp yüklenmesi. Neticede "Bu sorunu nasıl aşabiliriz?"in çözüm aşaması içerisindeyiz. Yani bu olayı bütüncül düşündüğünüzde, işte bu bir iş yapıyorsunuz, kamu zararı diye teftiş yiyorsunuz ne yaparsanız yapın. Yani bütün boyutuyla düşünmek gerekiyor. O anlamda böyle bir sorun var.

AYLİN YAMAN (Ankara) - Bir ara teknokentler üzerinden bir projeyi düşünüüyordunuz sanki, öyle bir şeyiniz de var mı acaba teknokent üzerinden? Aslında belki işleyiş de daha kolaylaştıracak bir şey de olabilir.

ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MESUT HALICI - Bu yardımlarla ilgili mi diyorsunuz?

AYLİN YAMAN (Ankara) - Yok, esas mesela işitme cihazlarının pili. Biliyorsunuz, üretim yapmak, yerli üretime destek amacıyla. Çünkü -mesela işitme cihazı özelinde- pilleri inanılmaz pahalı.

ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MESUT HALICI - Aynen efendim.

AYLİN YAMAN (Ankara) - O bittiği zaman bir yaşlının ya da bir engellinin bunu idame ettirmesi çok zor. Biz, tabii, bunu Sosyal Güvenlik Kurumuna da sürekli söylüyoruz yani bunların ödenmesi noktasında bir işitme cihazı 50 bin lira ortalama ama ödemesi 3 ila 6 bin lira.

ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MESUT HALICI - Aynen, temel problem o.

Efendim, zaten Sağlık Uygulama Tebliği'nde bunlar var. Cumhurbaşkanlığımızın yayınlamış olduğu tasarruf tedbirlerinde de zaten yerli olduğunu söylediğimizden kaynaklı olarak bununla ilgili zaten öncelik genelde hep böyle oluyor, onunla ilgili de gerekli çalışmayı yaparız. Tabii, mevzuat neyi gerektiriyor, bütçe neyi gerektiriyor... Çünkü bizim de siz de takdir edersiniz ki öncelikli olarak yapmamız gerekenlerin bir sıralaması oluyor ama Büyükşehir Belediyesi olarak, Daire Başkanlığımız olarak biz şu anda istihdam ve erişilebilirlik konusunda daha ön planda olmayı şey yapıyoruz ama onunla ilgili de maddi durumlar nedir, ne değildir bir görelim, bir netleşelim, ondan sonra da gereken neyse zaten yapacağız.

AYLİN YAMAN (Ankara) - Kolay gelsin.

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARİEROĞLU - Başka var mı acaba?

Buyurun Sayın Karaoba.

ALİ KARAOBA (Uşak) - Ben de Başkanım, hayırlı olsun diyorum, güzel işler başaracağınızdan şüphem yok.

ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MESUT HALICI - Sağ olun efendim.

ALİ KARAOBA (Uşak) - Şimdi, birkaç öneriniz dikkatimi çekti. Özellikle şimdi her belediye neredeyse akülü araba, işte tekerlekli sandalye yardımı yapıyor. Sizin söylediğiniz gibi tek elden yapılması çok önemli yani merkezî alım olabilir, yerel yönetimlerin toplam engelli sayısını bildirip... Kriterleriniz var zaten, size başvuran herkese de akülü araç vermiyorsunuz, ihtiyaca binaen raporların incelenmesi sonucu veriyorsunuz.

ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MESUT HALICI - Tabii efendim, sosyal hizmet uzmanlarımız gidiyor, netice itibarıyla inceliyor.

ALİ KARAOBA (Uşak) - Bu raporları yine merkezî sistem yapıp yani merkezî yönetim size ayrılan bütçenin belli bir oranını da bunlara ayırarak dediğiniz gibi, işte akünün ömrü altı ay, tadilatı çok daha sıkıntılı, yan ürünlerinin ya da malzemelerinin, parçalarının alınmasını aslında merkezî bir alımla çok daha sistematik hâle getirebiliriz. Bu, işitme cihazı için de böyle ya da alternatif olarak yani siz bugün devlet hastanesine gittiğinizde, anjiyo yaptırdığınızda bir standart stent ödeniyor, "İsterseniz ilaçlı, şöyle pahalı stent de takabiliriz." gibi sorular sorulur. Bu protezlerde de böyle, diz protezinde böyle, kalça protezinde böyle. Burada birazcık sorun SUT fiyatlarının artık revize edilmesi gerekiyor. Yani, ortez ve protezlere ödenen rakamların güncel ülke gerçeğiyle örtüşen yani vatandaşı mağdur etmeyen, cebinden neredeyse hiç para çıkmayacak şekilde organize edilebilmesi lazım. Her gün bize geliyor mesaj, işte diz protezi yaptıracam acil vakalar haricinde Uşak Devlet Hastanesinde şu an ortopedi vakası alınmıyor Hocam. Neden? İhaleler yapılmadı, toplu alımlar yapılmadı, sadece acil kırıklar gelirse vaka alacaksınız. Bu da ne yapıyor? Operasyon sürelerini altı aya, bir yıla kadar öteleyebiliyor. O açıdan, aslında burada gerçekçi olursak muayene ücretinden tutun da işte ortez, protez fiyatlarına kadar revize edersek, gerçekçi rakamlar verirsek aslında yerel yönetimler de bu konuda çok rahat ederler. Hangi partiden olduğunun bir önemi yok, engelliler hepimizin vatandaşı, hepimizin dostu ve bizim hepimizin buna destek olabilmesi için standart raporlarımız nasıl yapılıyorsa işte itiraz ettiğimiz konular da olmakla birlikte bu rakamların gözden geçirilmesi yüzde 100 şart. Merkezî bir alım öneriyoruz, bu kayıtlara geçsin.

ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MESUT HALICI - Normal ilçe belediyelerinin benim vermiş olduğum malzemeyi kontrol edebildiğinde, ben onları görebildiğimde Sayın Vekilim, aslında ciddi anlamda bir tasarruf planlaması ortaya çıkıyor. İki ay sonra gidiyor diğer belediyeden alıyor, vesaire.

ALİ KARAÖBA (Uşak) - Her açıdan çok büyük bir avantaj. İzmir Belediyemizin sunduğu güzel bir şey vardı. İşte, cephesi dar olduğu için asansörü dıştan yapma, birinden alıp diğerine takıyorlardı herhâlde.

ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MESUT HALICI - Aynen.

ALİ KARAÖBA (Uşak) - Yani tamam, vatandaş açık nokta arıyor ama sonuçta bu işi denetleyenler de bunu kapatma yükümlülüğünde, seri numarasını aldığınızda ikinci işçi de bunu yapamıyor. Aynı şey merkezî sistemde olursa çok daha sağlıklı olacak.

Ben başarılar diliyorum, yeni ayrılmış olmasından da mutluluk duyuyorum. Belediyenin buna verdiği önemi daha iyi anlamış oluyoruz.

Teşekkür ediyorum.

ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MESUT HALICI - Umarım diğer daire başkanlıkları da olur büyükşehir belediyelerinde.

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARİEROĞLU - Şimdi, konu farklı şehirler, Başkanlık koltuğuna oturunca çok rahat konuşamıyorum, Kasapoğlu Bakanımız vekâlet verdiği için, şimdi Ankara Vekili olarak, şu an sosyal medyada çok ciddi şeyler var, dönüyor. Akşam yine metrolardaki arıza vesaire. Evet, o cihazlar tabii ki önemli ama önce temel hizmetlerin de iyi yapılması lazım, erişilebilirlikle ilgili. Otobüslerin iyi olması lazım, metroların çalışması lazım, yürüyen merdivenlerin çalışması lazım. Bu konuda da hani engelli konusunda siyasetüstü baktığımız için ve Başkanlık koltuğunda olduğum için çok daha detaylara girmeden bu konuların da önemli olduğunu düşünüyoruz.

ALİ KARAÖBA (Uşak) - Bunun için de para lazım.

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARİEROĞLU - Şimdi, bütün belediyeler, az önce Erzurum anlattı, birazdan Konya anlatacak, İstanbul anlattı; herkes nasıl yapıyorsa mazeret yok, iş üretmek gerekiyor diye söylemek istiyorum. Türkiye'nin en büyük bütçelerinden birisine sahip Ankara Büyükşehir Belediyesi, inşallah fark yaratırsınız.

ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MESUT HALICI - Yaratacağız.

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARİEROĞLU - Bugüne kadarki çalışmalar yüzde 10'a ulaşmış, çok daha yüksek kişilere ulaştırılacak vizyonu ortaya koyarsınız. Master planı da var, bütçesi de oluşturulur inşallah. Biz Ankara'da vatandaşlarımızın iyi hizmet almasını istiyoruz. Engellilik konusu da siyasetüstü olarak baktığımız bir konu, bizlere de bir şey düşerse destek olmaya hazırız deyip çalışmalarınızda başarılar diliyoruz, teşekkür ediyoruz.

ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MESUT HALICI - Biz teşekkür ederiz, biz de "Az laf, çok iş." diyoruz zaten Belediye olarak.

AYLİN YAMAN (Ankara) - Ben de bir Ankara Vekili olarak son sözü alabilir miyim.

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARİEROĞLU - Konya'ya geçeceğiz son olarak ama buyurun, söyleyin.

Çok dikkatli konuştuğumu da düşünüyorum çünkü konuşacak olursak ben burada çok ciddi şeylere de girebilirim yani gerçekten verilen rakamlar, yapılan hazırlık ama buna girecek bir ortam olmadığını düşünüyorum şu anda.

Buyurun.

AYLİN YAMAN (Ankara) - Engelli konusuna hepimiz siyasetüstü bakıyoruz ama sonuçta, günün sonunda her şey bir siyasi yaklaşıma dayanıyor elbette ki. Ankara Büyükşehir Belediyesinin birçok yaptığı şeyler yani sosyal medya üzerinden bakacak olursak bazı konulara, o bilgi kirliliği ve dezenformasyon üzerinden gidersek gerçekten...

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARİEROĞLU - Millet sokakta şu anda, metrolarda yine arıza olmuş herhâlde, o yüzden.

AYLİN YAMAN (Ankara) - Bu her zaman olabilecek bir şey yani olabilir elbette, onlar ilgileniyorlardır zaten. Erişilebilirlik konusunun onların da temel konusu olduğuna eminim. Bu bir koruma amaçlı bir şey de değil ama sonuçta nasıl ortamda çalıştıklarını, ne tempoda çalıştıklarını biliyoruz. Günün sonunda da halkın teveccühü zaten, onun takdiri deyip ben de bitireyim.

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARİEROĞLU - Teşekkür ediyoruz.

Burası da başkent, Türkiye'nin kalbi, Meclisin olduğu, bürokrasinin olduğu şehirde her şeyin tıkr tıkr işlenmesini biz de bekliyoruz diyerek ben de tamamlamış olayım.

ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MESUT HALICI - Geçmişten günümüze örneklerle devam edecek olursak bu aksaklıklar demek ki devam edebiliyormuş.

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARİEROĞLU - Bu bizim alıştığımız şeyler, trafik konusu, hepimiz konuşuyoruz, inşallah çözüm olacaktır diye düşünüyorum.

ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MESUT HALICI - Şimdi bir de yapay zekâ girdi işin içerisine...

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARİEROĞLU - İnşallah vizyoner belediyecilik anlayışı inşallah Türkiye'nin tüm illerinde, tüm ilçelerinde yaşanır, bütün vatandaşlarımız inşallah güzel hizmetler belediyelerden alır diyoruz.

Teşekkür ediyoruz, başarılar diliyoruz.

ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MESUT HALICI - Sağ olun.

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARİEROĞLU - Evet, Konya Büyükşehir Belediyesini alalım.

Ercan Bey, zaman çok kısıtlı, bir de 20.00 itibarıyla bazı programlar da var katılınması gereken, hızlı bir biçimde alalım lütfen.

Buyurun.

7.- Konya Büyükşehir Belediyesi Genel Sekreteri Ercan Uslu'nun, Konya Büyükşehir Belediyesi olarak engellilere yönelik yaptıkları uygulamalar ve sunum planı hakkında sunumu

KONYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ERCAN USLU - Sayın Başkanım, engellilere dönük yapılan sosyal çalışmalarla ilgili belediyelerimiz sunum yaptılar, oldukça mükerrer çalışmalar da var. Vakti verimli kullanmak açısından benim âcizane önerim, kabul buyurursanız, biz, 2023 yılında bir Erişilebilir Şehir Master Planı yaptırmıştık, Sayın Vekilimizin de bahsettiği bu kaliteli baskı, özel bir baskı olmayıp da ihaleyi alan firma tarafından 50 adet belediyemize teslim edilmiş, 18 tanesi duruyormuş, tabii üst düzey bir toplantı olunca buraya getirme ihtiyacı hissettik.

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARİEROĞLU - Teşekkür ediyoruz.

Bir kendinizi tanıtarak, kayıtlara girmesi açısından; yöntemi size bırakıyoruz, hani sonuçta şehrimizi anlatacaksınız, faaliyetleri nasıl anlatmayı arzu ediyorsanız, önceden de gönderdik, sunumları da gönderdiniz, onları da arkadaşlarımız değerlendirir.

KONYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ERCAN USLU - Engelsiz Şehir Master Planı'nı yaptıran arkadaşımız, yönetici arkadaşımız ve engellilerle ilgili birimin yöneticisi arkadaşımızla beraber geldik. Müsaade ederseniz, önce Master Planı'ndan bahsetmek isteriz çünkü Sayın Bakanımız açılışta yerel yönetimler açısından 3 konudan bahsetmişti şehirlerdeki mevcut tablo, erişilebilirlik konusunda iyi uygulama örnekleri ve geleceğe dönük hedefler ve öncelikler diye. Mevcut durum malumunuz, tabii ki kanunlar, yönetmelikler zaman içinde çıktığından dolayı, hiçbirisi de makabline şamil olmadığı için, geriye işlemediği için bu düzenlemeler kaçınılmaz oluyor. 2023 yılında başlayan bu master planımızla şehrimizi engelsiz hâle getirmeye başladık ve de devam ediyor.

Müsaade ederseniz, Hüseyin Avni Bey master planını anlatacak, kalan vakitte de sosyal hizmetler açısından, engellilere dönük çalışmalarımızdan tekrar olmayan konuları da hızlıca...

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARİEROĞLU - Normalde on dakikaydı ama tabii diğer konuşmacılar da aştığı için en hızlı şekilde bekliyoruz.

KONYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ERCAN USLU - On dakikayı aşmamaya çalışacağız.

Bu arada bizim 550 otobüsümüz var ve 72 tane tramvayımız var, tamamı engellilere uyumlu şekilde.

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARİEROĞLU - Nasıl finanse ettiniz bunu? Diğer belediyelerimizle yönteminizi paylaşırsanız, bu önemli.

KONYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ERCAN USLU - Sayın Başkanım, zaten tramvaylarımız düşük tabanlı, hemzemin şekilde, hiçbir kot farkı olmadan biniyorlar insanlar, engelli olanlar ve olmayanlar. Otobüslerden eski olup engelsiz olanlara mekanik rampa yaptırdık, engelli olduğu zaman durakta şoförümüz el frenini çekip inip engelli rampasını açıp bindirip devam ediyor.

Şimdi, müsaade buyurursanız Hüseyin Bey devam edecek.

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARİEROĞLU - Belediyelerimiz bu tecrübelerini birbirleriyle paylaşırlarsa iyi olur, engellilerimiz açısından.

Hüseyin Bey, buyurun.

8.- Konya Büyükşehir Belediyesi Şehir Estetiği Şube Müdürü Hüseyin Avni Gezgîn'in, Konya Büyükşehir Belediyesinin Erişilebilir Şehir Master Planı ve engellilere yönelik yaptıkları uygulamalar hakkında sunumu

KONYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ŞEHİR ESTETİĞİ ŞUBE MÜDÜRÜ HÜSEYİN AVNİ GEZGİN - Kıymetli Başkanım, değerli hazırun; Konya Büyükşehir Belediyesi olarak Türkiye Belediyeler Birliğinin 2022'de düzenlediği "bir fikir projesi" yarışmasında ödül aldığımız bir master plan hazırlanması kapsamında Konya'daki bütün engelli dernekleriyle toplantılar düzenledik ve ulaşabildiğimiz kadar fazla engelli vatandaşımızla görüşmeler neticesinde onların şikâyetlerini derledik ve yerinde analizler yaptık ve o analizleri bu master plan kapsamında sunduk. Sayısı yeterli olduğu kadar da sizle paylaşmaya çalıştık, isteyen milletvekillerimize ve Komisyon üyelerine dijital olarak da gönderebiliriz. O analizlerin özellikle engelli vatandaşlarımızın genel görüşünü yansıttığı için birkaç maddesini burada müsaadenizle okumak istiyorum.

Bu master planının hazırlanmasındaki altlıklardan, analizlerin bir tanesinin 8'inci maddesinde şöyle bir, engelli vatandaşlarımızın aktardığı bir bilgi var: Engelliler genel anlamda ayrımcılık yapılmasını istemiyorlar. Toplumun içinde birey olarak, hep beraber yaşamak istediklerini ifade ediyorlar. Yapılacak çözümler sadece onlara değil herkese hitap edecek, onların da kullanabileceği şekilde dizayn edilmesini talep etmektedirler. Sadece onlara özel bir çözümün onları toplumdan ayıracağına düşündükleri için genele hitap eden ama onların da içinde olduğu çözüm ve standardı desteklemesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Bu, aslında şu an Türkiye genelinde şehirlerimizin az önce milletvekillerimizin de belirttiği gibi normal vatandaşlarımızın da kullanmakta zorluk çektiği ulaşım akslarının engelliler için uygun hâle getirilmesi sürecinde hep beraber ele almamız, çözüm üretmemiz gereken konulardan bir tanesi.

Çarpıcı bir madde daha okumak istiyorum: Artık, engelliler şu ana kadar belediyelerin yaptığı engelsiz sokak, engelsiz cadde, engelsiz park ve benzeri sloganları duymak istemediklerini belirtmişlerdir. Her yerin zaten engelsiz olması gerektiğini ifade ederek engelli bir bireyin çocuğunun da engelli olacak diye bir kaide olmadığından, engelli bireylerin ailesiyle beraber vakit geçirebilecekleri alanların tesis edilmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

Bunun gibi analizler neticesinde engelli bireylerimizle ve derneklerimizle Konya genelinde en çok sıkıntı çekilen alanları yerinde incelemede bulunduk ve o alanlarla ilgili yapılması gereken erişilebilirlik kriterlerini tespit ettik. Proje kapsamında belirlenmiş 17 alanın mevcut durumu havadan fotoğraflanmış ve tespit edilen alanlar gezilerek engeller yerinde tespit edilmiştir. Burada yapılan imalatlar metlajlandırılmış.

Burada projeye düzenlenen, yapılması gereken uygulamaların olduğu alanları görüyoruz Konya şehri özelinde. Konya'mızın en önemli kavşaklarından Alaaddin Bulvarı etrafında havadan görüntülemeler yapılmış, buranın erişilebilir hâle getirilmesi için yapılması gereken düzenlemeler aşağıdaki açıklamalar kısmında yazılmıştır. Genellikle burada aktarılan Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığının yaptığı sosyal hizmetlere yönelik çalışmalar, bu fiziki düzenlemeler olarak bu tespitleri bu master planda yapıp daha sonra çıkılan ihalelerle bunlar yerinde gerçekleştirilmiştir. Şimdi onlardan bilgiler vermek istiyorum.

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARİEROĞLU - Yani aslında bizim gönderdiğimiz sorular üzerinden gitsek biraz ya da seri bir biçimde bu sunumu alabilirsek... Çok anlayamadık yani şu an. İş yapmak kadar sunmak da önemli biliyorsunuz.

KONYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ŞEHİR ESTETİĞİ ŞUBE MÜDÜRÜ HÜSEYİN AVNİ GEZGİN -

Bu master plan kapsamında belirlediğimiz alanlarda bunlar Büyükşehir Belediyesine ait binalarımız. Konya Büyükşehir Belediyesi olarak Valilik Erişilebilirlik Komisyonu ile çok yüksek temaslı bir çalışma yürütüyoruz. Valilik Erişilebilirlik Komisyonu kamusal alanlarda denetleme yapacağı alanları belirliyor ve Belediyemizin Erişilebilirlik Komisyonu ile temasa geçerek buraları yerinde inceleyip erişilebilirlik açısından eksiklikleri çıkartıyorlar. Bu gördüğümüz alanlar Valilik Erişilebilirlik Komisyonu tarafından eksiklikleri çıkartılmış alanlar ve ihalelerle eksiklikler tamamlanıp erişilebilir hâle getirilmiş kamusal alanlar. 2020 yılında yapılmış 54 adet tesis erişilebilir hâle getirilmiştir. Daha sonraki, bir sonraki, 2023-2025 yılları arasında yapılan ihalelerle de 101 kamusal alan erişilebilir hâle getirilip, Valilik Erişilebilirlik Komisyonu tarafından erişilebilirlik belgesi almıştır. Toplamda 155 belgemiz son üç yılda erişilebilir hâle getirilmiştir. Bunlar içerisinde yaya üst geçitleri, yaya alt geçitleri, parklar ve kamusal alanlar, belediyemize ait KOMEK binaları ve ASEM binaları bulunmaktadır.

Buralarda neler yaptığımızı gösteren bazı örnek fotoğraflar koyduk. Erişilebilirlik Yasası kapsamında mevcut yasal dayanakların belirttiği teknik şartnamelere göre merdivenlerde basamaklara kaydırmaz bant yapılması bütün bu kamusal binalarda gerçekleştirildi. Kontrast sağlanması gerçekleştirildi. Riht yükseklikleri uygun olmayan merdivenler yönetmeliklerde belirtildiği şekliyle -orta alanda teknik şartnamedeki bilgiler yer almaktadır- ona göre uygun hâle getirildi bütün alt geçitlerde, üst geçitlerde. Korkuluk yükseklikleri güvenli alanlarda 90 santime, güvenli olmayan alanlarda 110 santime göre ayarlandı uygun olmayan bölgelerde. Teknik gereklilikler sağlandı. Bütün bu saydığımız 155 adet kamusal alanın iç mekânlarında ve dış mekânlarında teknik gereklilikler sağlandı. Bunlar da bazı görsellerimiz. Dış mekânlarda uyarıcı yüzeylerin ve kılavuz yüzeylerinin uygulama örnekleri. Braille alfabesine göre engelli vatandaşlarımızın kullanabileceği düzenekler. Engelli asansörlerinin eğer önünde 150 santimetrelilik dönüş mesafesi engelli vatandaşımızın kullanacağı şekilde değilse bu sahanlıklar 150 santime getirilerek engelli vatandaşlarımızın kullanımına uygun hâle getirildi. Kapı genişlikleri çoğu yerde 1 metreyi sağlamadığı için net geçiş alanı kapılarımız tekrar yeniden inşa edilerek hem kontrast sağlandı hem de kapı genişliği net 1 metre olacak şekilde tekrar ayarlandı.

Engelli vatandaşlarımızın kullanacağı bankolar ilave edildi mevcut bankolara ve onların kullanabileceği şekilde isimlendirmeler yapıldı. Bu saydığımız 155 adet kamusal alanda WC'lerde, ortak kullanım alanlarında engelli vatandaşlarımızın örneklerde görüldüğü şekilde kullanılabileceği mekânlar oluşturuldu. Yükseklikler olarak ve diğer engelli vatandaşlarımızın kullanımına yönelik faaliyetler olarak bunlar gerçekleştirildi.

Rampa eğilimleri uygun olmayan yerlerde uygun hâle getirildi. Eğer 1 metreden fazla bir yükseklik katedilecekse yüzde 5 eğime mi uygun hâle getirildi. Sahanlık yapılması gereken yerlerde sahanlıklar ilave edildi.

Yaya geçitlerinde ve olması gereken yerlerde kılavuz yüzeyler taş olarak döşendi. Uyarıcı yüzey olması gereken yerlerde, varsa da yönetmeliklere uygun değilse sökülerek tekrar yönetmeliklere uygun hâle getirilerek uyarıcı yüzey döşendi, bunların da bazı örneklerini görüyoruz. Mevcutlarda olan mazgallar, ızgaralar yönetmelikte olması gerektiği şekilde engelli vatandaşlarımızın kullanabileceği şekle getirildi. Engelli vatandaşlarımızın kullandığı alanlarda onların kullanabileceği şekilde bankalar yerleştirildi. Şehir genelinde engelli vatandaşlarımızın karşılaştıkları sorunlar genellikle kaldırımların erişilebilir olmamasıyla alakalı. Bu, hem parklaşma yönüyle hem de imalat aşamasında yeterli genişlikleri ve standartları sağlamaması ya da kot farklılıkları olması sebebiyle, bunların çözümüyle ilgili her caddemizde görevli, kontrol arkadaşları tayin edilip eksiklikler tespit edilip onların üzerine gidildi ve o kaldırımlar erişilebilir hâle getirildi. Proje alan bütün birimlerimiz ya da yapı ya da fiziksel uygulama yapan bütün birimlerimiz erişilebilirlik standartlarıyla ilgili bilgilendirildi ve onların uygulanmasına yönelik güncel yönetmelikler sürekli proje birimlerimize ve uygulama birimlerimize ulaştırıldı Valilik Komisyonunun bunları eksik olarak belirleyip tekrar geri dönüş olmaması için.

Fiziksel uygulama olarak bahsedeceğimiz kısımlar bunlar. Şimdi, arkadaşımız sosyal hizmetler olarak...

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARİEROĞLU - Çok seri olarak alabilirsek. Bir yandan da yoklama mesajı geliyor, herhâlde tekrar ikinciye gitmemiz gerekiyor. Yetiştirebilirsek bir daha dönmek durumunda kalmayız.

9.- Konya Büyükşehir Belediyesi Engelli ve Toplum Hizmetleri Şube Müdürü Ahmet Yalçın'ın, Konya Büyükşehir Belediyesi olarak engellilere yönelik yaptıkları diğer uygulamalar, yapacakları çalışmalar, öneriler ve talepleri hakkında sunumu

KONYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ENGELLİ VE TOPLUM HİZMETLERİ ŞUBE MÜDÜRÜ AHMET YALÇIN - Kıymetli hazırun, özellikle birçok belediyemizi dinledik, istifade ettik, eksik alanlarımızı not aldık. Başkanımız da "Diğer belediyelerin yapmadığı uygulamaları ya da anlatmadığı uygulamaları anlatırsanız daha kısa geçeriz." dediler.

2014 yılında engelli mehteran takımını kurduk, burada engellilerimizle çeşitli faaliyetlere çıkıyoruz. 2022'de yine engelli bandosunu kurduk. Şu an bu bandomuz 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'ne 80'ler, 90'lar klasik şarkılarını çalışıyorlar. Konya Büyükşehir Belediyesi olarak sivil toplumumuzda ve spor kulüplerimizle aktif şekilde iş birlikleri hâlinde çalışıyoruz. Bu noktada onların gezidir, konaklamadır, spor malzemeleridir ve benzeri...

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARİEROĞLU - Sıkıntı yok Genel Sekreterim, sizin titizliğinizi anladık. Konuşarak belki daha hızlı ilerler, sunumu diğer arkadaşlarımız açar.

Buyurun, siz devam edin bir yandan.

KONYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ENGELLİ VE TOPLUM HİZMETLERİ ŞUBE MÜDÜRÜ AHMET YALÇIN - Bu manada gerek engelli sivil toplumumuzla gerekse spor kulüplerimize iş birliği hâlinde devam ediyoruz. Onlardan gelen talepleri uygunluk derecesine göre karşılıyoruz.

Yine, ev temizliği hizmetimiz var. Engelli, özellikle engelli ve yaşlı bireylerimize, ekim ayı itibarıyla 220 vatandaşımıza ayda 2 sefer olmak üzere hizmet götürüyoruz. Yine, kişisel bakım, özellikle kişisel bakımlarını yapamayan engellilerimize, ekim ayı sonu itibarıyla raporlarımızda 108 bireyimize ayda 2 sefer olmak üzere kişisel bakımlarını yapıyoruz. Yine, medikal malzeme, tamir, bakım, akülü araba, mekanik araba taleplerini sosyal inceleme raporlarına göre değerlendirip desteklemeye uygun şekilde devam ediyoruz.

Yine, sosyal kart desteğimiz var. Bu kapsamda sadece engellilere yönelik ekim ayı sonu itibarıyla 1.496 kişiye ulaşılmış, toplamda ekim ayı itibarıyla 5 milyon 530 bin liralık bir sosyal kart desteği sağlanmış. Bu sosyal kartımız Konya Büyükşehir Belediyesinin model uygulaması. Bu manada ihtiyaç sahibi engellilerimize de bu şekilde destek vermiş oluyoruz. Yine, KOSKI'mizden Su ve Kanalizasyon İdaresinden yüzde 50 indirimimiz mevcut. 26.220 engelli aboneye yüzde 50 indirimli su imkânı sunuyoruz.

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARİEROĞLU - Konya'da kaç engellimiz var? Söylediyseniz ben atlamış olabilirim. Kayıtlı kaç?

KONYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ERCAN USLU - Yaklaşık 27 bin kayıtlı engellimiz var Sayın Başkanım.

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARİEROĞLU - Nüfus olarak, engelli nüfus?

KONYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ERCAN USLU - Yüzde 10 diye genel bir kanaat var ama rakam olarak bize ulaşmış bir şey yok. Sağlık Müdürlüğünden de tam bir rakam alamadık.

ALİ KARAOBA (Uşak) - Sizin hizmet verdiğiniz rakam kaç?

KONYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ERCAN USLU - 27 bin.

KONYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ENGELLİ VE TOPLUM HİZMETLERİ ŞUBE MÜDÜRÜ AHMET YALÇIN - Yine model bir çalışmamız var, ödül alan Engelsiz Konya Mobil Uygulamamız, burada gerek dijital hizmetler ve diğer sosyal etkinliklere ulaşabilecekleri, yine engellilerimizin taleplerini bu aplikasyon üzerinden bizlere ilettiği bir model uygulamamız var. Bu da yine Bakanlığımız tarafından ödül almış bir çalışma. Kavşaklardaki sesli uyarı sistemi özellikle görme engelliler için Türkiye'de ilk defa 8 Mayıs 2006 yılında Konya'mızda uygulamaya geçti, daha sonra diğer şehirlerimizde model olarak devam etti, şu an yaygın bir şekilde bütün ülkemizde devam ediyor.

Yine, biraz önce müdür arkadaşımız iletti, master planımız da yine bir ödül aldı Emine Erdoğan Hanım'dan.

Yine bizim Konya'mızda folklorik, örfi bir çalışma var, üç ayların başlangıcını biz Konya'mızda "Şivlilik" olarak kutlarız, belki duyanınız, bileniniz olmuştur, çikolatalar, kuru yemişler ve benzeri ikramlar yapılır çocuklarımıza ama bu kapsamda özellikle çölyak hastaları ve benzeri rahatsızlığı olan bireylerimizi de özellikle o özel günde unutmamış olduk, onlara da bir çalışma yapmış olduk.

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARİEROĞLU - Otizmle ilgili bir çalışma yapıyor musunuz?

KONYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ERCAN USLU - Sayın Başkanım, otizmle ilgili, otistik engellilerin Türkiye'nin en büyük rehabilitasyon merkezi ve okulu Konya'mızda. 2 şubesi mevcut SOBE isminde.

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARİEROĞLU - Peki, böyle gündüz bakım merkezi, yatılı bakım merkezi, mola evleri, bunlar var mı, sayılar?

KONYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ERCAN USLU - Selçuklu ilçemiz otizmle, Meram ilçemiz Down sendromlularla, Karatay ilçemiz de alzheimer hastalarıyla ilgili biraz ihtisaslaştı. İlçelerimizi destekliyoruz, biz daha çok onlara lojistik ve mekân sağlama konusunda destek oluyoruz.

YÜCEL ARZEN HACIOĞULLARI (İstanbul) - Ben Konya'ya sıklıkla gidiyorum. Konya bu konuda son derece...

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARİEROĞLU - Keşke biraz bunları anlatsanız. Anlatamadınız ama. Neyse, hayırlısı artık sunumları inceleyelim biz.

KONYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ENGELLİ VE TOPLUM HİZMETLERİ ŞUBE MÜDÜRÜ AHMET YALÇIN - Başkanımızın da bahsettiği gibi biz ilçe belediyemizle ortaklaşa çalışıyoruz, onların yapmış olduğu hizmetlere de destek veriyoruz. Sunumumuzda sadece "otizm" ve "Down sendromu" diye bir başlık almıştık.

Yine, engelli öğrencilerimize yönelik servis desteklerimiz var otizmlili bireyleri taşıdığımız, yine Down sendromlu bireylerimizi taşıdığımız, görme ve işitme engellilerin Kur'an-ı Kerim ve diğer dinî bilgilerle ilgili kurslardaki servislerini sağlıyoruz. Spor kulüplerimizin çalışma alanlarına gitmeleri ve evlerine dönmesi noktasında yine servis imkânı sağlıyoruz ve benzeri servis imkânlarımız var. Otizmle ilgili Konya'mızda 2 Nisanda bir farkındalık çalışması yaptık. 2 Nisanda kamu binaları, köprüler, stadyum ve benzeri yerlerde mavi ışık çalışması yaptık ve bir farkındalık çalışması yaptık, yine sürüyor devamında.

Ben Komisyonumuza yapacaklarımızla ilgili de birkaç bilgi vermek isterim. Engelliler Haftası -mayıs ayında- büyükçe bir festival yapmayı... Hem sağlıklı bireylerle engelli vatandaşlarımızın kaynaşmasına yönelik bir kapsamlı çalışma içerisindeyiz şu an. Yine, bir ağaç bayramı yapalım, özellikle engellilerimize yönelik bir uygulama olsun, onların bakımlarını yapsınlar diye bir çalışmamız var; malumumuz zor günlerden geçiyoruz, orman yangınları fazlaca var idi. Yine, huzur noktasında çalışmalarımız var, özellikle engelli yaşlılarımızı ve hastalarımızı hastaneye götürme ve orada refakat etme ve evlerine geri bırakma hizmetimiz mevcut.

Komisyonu önerilerimizi 6 başlıkta sıraladık ama ben ikisini söyleyeceğim. Birincisini Ercan Başkanımız -Genel Sekreterimiz- iletti; özellikle erişilebilirlik koordinasyon kurulunun kurulmasını, Komisyon tarafından da takip edilmesini önemsiyoruz. Alınan kararların bağlayıcı olması, engellilerin yaşamlarını daha da kolaylaştıracağı noktasında bir önerimiz olacak.

Yine, Komisyonumuzdan başka bir ricamız, korumalı iş yeri statüsündeki işletmelerin teşviklerinin artırılması, gerekirse çalışan maaşlarının yarısının devlet tarafından karşılanmasını Komisyonumuzda karar olarak kayıt altına alınmasını talep ediyoruz.

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARİEROĞLU - Teşekkür ediyoruz, sağ olun.

KONYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ENGELLİ VE TOPLUM HİZMETLERİ ŞUBE MÜDÜRÜ AHMET YALÇIN - Biz teşekkür ediyoruz.

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARİEROĞLU - Genel Sekreterimizin ekleyeceği son bir şey var mı toplamak adına? Soruları alacağız varsa.

KONYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ERCAN USLU - Estağfurullah.

Sayın Başkanım, tabii ki "Nakıstan kemal sudur etmez." demiş büyüklerimiz, eksiklerimiz olabilir ama biz engellilerimize, tabii ki burada mevzuata sadece uydurmak değil, bunlarla ilgili kamu görevlisiyiz yani eksiğimiz olursa burada da öte tarafta da karşımıza çıkabilecek konular bunlar.

Dediğim gibi, günlük hayatta bu master planına kamu binalarında, başta kendi binalarımız olmak üzere bina içlerinde, giriş çıkışlarda, kaldırımlarda, yaya kavşaklarında, alt ve üst yaya geçitlerinde engellilerin tamamen hareketlerini tekerlekli sandalyeyle, motorlu vesaire bunu sağlayabilecekleri şekilde toplu ulaşım araçlarımızda görebildiğimiz kadarıyla sağlamaya çalıştık. Tabii ki yeni binalarda bu zorunluluk getiriliyor, eskilerde de adaptasyon için bütçemiz ölçüsünde bu işi tamamlamaya gayret ediyoruz. Bütün tramvaylarımızda ve duraklarımızda engelli duyuruları, anons sistemleri var, otobüslerimizde de mevcut. 550 otobüsümüzün ve 72 adet tramvayımızın tamamında engellilere uyumlu şekilde...

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARİEROĞLU - Biz hep böyle erişebilirlik konusunda hep rampa üzerine takılıyor ama bu anons sistemi de önemli, bu sinyalizasyon konuları, kavşaklarda...

KONYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ ERCAN USLU - Kavşaklarda, hem otobüs duraklarında hem de otobüslerin içinde ve tramvayların içinde sesli anonslarımız da mevcut.

Hazırurun, zatıalinizin ikazları olursa onları da...

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARİEROĞLU - Sağ olun, teşekkür ediyoruz.

Konya Büyükşehir Belediyemize sorusu olan ya da katkı vermek isteyen var mı?

V.- MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONLARI

A) Görüşmeler

1.- Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının, Erzurum, İstanbul, İzmir, Ankara ve Konya Büyükşehir Belediye Başkanlıkları temsilcilerinin yaptıkları sunumlara ilişkin görüşme

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARİEROĞLU - Evet, ben sadece Banu Hanım'a az önce de soracaktım.

Şimdi, belediyelerimizin bu İLBANK, İller Bankası vesaire fon kaynakları var, bazen kredi başvuruları oluyor farklı. Engellilerle ilgili ya da kadınlar, yaşlılar gibi böyle özel destek gerektiren gruplarımızla alakalı projelerde bir öncelik ya da bir kolaylaştırıcılık, farklı bir uygulaması var mı? Aslında bu da düşünülebilir belki, kaldırımların yapılması vesaire konularda, bunu yapan belediyelerimize...

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI MESLEKİ HİZMETLER GENEL MÜDÜRÜ BANU ASLAN - Sayın Bakanım, ona Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğümüzden Daire Başkanımız burada, kendisi kredilerle ilgili bu noktada bilgi verecek, teşvik kredileri var.

Bizim genel olarak Bakanlığın yapılaşmayla ilgili bir fonksiyonunun olduğu... Hani, sosyal boyuttan bu şekilde bir şey değil de daha böyle imar düzenlemeleri, yapılaşma düzenlemeleri gibi bir görevinin olduğunu tekrar hatırlatmak istiyorum. Kredilendirmede temalar öncelikli ve yerel yönetimlerin öncelikli konularında da Başkanımız bilgi verecek.

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARİEROĞLU - Teşekkürler.

Buyurun.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI BELEDİYELER VE BİRLİKLER DAİRE BAŞKANI SELİM SOLMAZ - Sayın Başkanım, belediyelerin borçlanmasıyla ilgili konu, malumunuz, Belediye Kanunu'nun 68'inci maddesinde düzenleniyor. Burada belediyelerin belli bir borçlanma limiti var, bütçelerinin kabaca yüzde 100'üne kadar borçlanabiliyorlar. Evet, tabii, bu limite bakılmaksızın borçlanabileceği konular kanunda sayma suretiyle sınırlandırılmış. Bunlardan biri, SUKAP kapsamında borçlanmalar; bir diğeri, ihbar ve kıdem tazminatlarıyla ilgili borçlanmalar. Burada doğrudan engellilere ve dezavantajlı kesimlere yönelik olarak borç stok istisnası bulunmamakla birlikte, çok taraflı yatırım ve kalkınma bankalarından doğrudan ya da İller Bankası aracılığıyla çekilen proje karşılığı kredilerde borç stokuna bakılmadan borçlanma imkânları var.

Burada da engellilere ilişkin, örneğin...

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARİEROĞLU - Tam bir Bakanlık... Teknik...

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI BELEDİYELER VE BİRLİKLER DAİRE BAŞKANI SELİM SOLMAZ - ...Dünya Bankası gibi ya da çok taraflı uluslararası yatırım ve kalkınma bankalarından proje özelinde bir kredi alınabilirse burada da borç stok tutarına bakılmadan borçlanma imkânları var efendim.

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARİEROĞLU - Ama belki bu da bir öneri olarak sunulabilir belediyelerimize kolaylık olarak...

Peki, çok teşekkür ediyoruz.

Buyurun.

EROL KELEŞ (Elâzığ) - Teşekkür ederiz sunumlar için.

Şimdi, 5 tane büyükşehir belediyemizin sunumlarını dinledik, yapılanları gördük, yapılması istenenler, yapılmayanlar, öneriler vesaire. Şimdi, ben şunu merak ediyorum: İşte, Ankara Büyükşehir Belediyesi bir daire başkanlığı kurmuş, bazı yerlerde müdürlükler var, bazı yerlerde koordinasyon merkezleri var; acaba belediyelerin standart olarak engelliler için ayırdığı bir bütçe var mı? Mesela "Total bütçesinin yüzde 10'unu engellilere ayırmak zorunda." Tüm Türkiye'de böyle bir standardizasyon sağlanabilir mi?

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARİEROĞLU - İşte, onu biz Komisyon olarak herhâlde değerlendireceğiz. Az önce sorduk, böyle bir bütçe planlaması yok. Yani birimlerin var ama hani özel olarak şeyin...

ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MESUT HALICI - Tahmini, öyle kesin "Yüzde 10, yüzde 20" diye yok.

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARİEROĞLU - Öyle bir şey yok ama her bir başkanlığa, daire başkanlığına ayrılan bütçe içerisinde gerçekleştiriyorlar ama zaten hizmetler kısıtlı. Bunu yapacak diğer bütüncül bir bakışa ihtiyaç var yani bütüncül olarak... Hani "Cinsiyete duyarlı bütçeleme" diyoruz; bu, engelli hizmetleri konusunda da bu konuya da duyarlı bütçeleme sistemi belki çalışmalı.

EROL KELEŞ (Elâzığ) - Standardizasyon sağlanması açısından söylüyorum.

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARİEROĞLU - Bunu Komisyon olarak, bence biz değerlendirebiliriz.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Aslında Komisyon olarak...

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARİEROĞLU - Evet, bence Komisyonunda bir öneri olarak sunabileceğimiz, üzerinde belki çalışabileceğimiz... Akademisyen arkadaşlarımız var burada, uzman arkadaşlarımız; biraz bu konuyu çalışıp bize bir bilgi hazırlayabilirler. Dünyada var mı bunun örnekleri? Diğer ülkelerde yerel yönetimlerde merkezî bütçe konusunda bir çalışma var mı? Buna bir baksınlar, bize bir rapor sunsunlar.

ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MESUT HALICI - Mesela şu olabilir mi Sayın Bakanım? İlerdeki engelli sayısına göre, nasıl nüfus sayısına göre belediyelere bütçeden pay...

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARİEROĞLU - Yani bunları tabii ki öneri olarak değerlendiririz.

ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MESUT HALICI - ...ona göre kendi bütçesinden alır.

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARİEROĞLU - Güzel bir öneri oldu.

Teşekkür ediyoruz.

Buyurun Yücel Bey.

YÜCEL ARZEN HACIOĞULLARI (İstanbul) - Bugün sıklıkla erişilebilirlik üzerine, kentteki erişilebilirlik üzerine konuşurken sürekli "kaldırımlar" dediniz, aklıma Necip Fazıl'ın "Kaldırımlar" şiiri geldi: "Çilekeş yalnızların annesi" diyor ya, herhâlde engellilerin de öyle.

Şimdi, uygulama ve denetleme zorluğu ve zorunluluğu konusunda bir dolu şey söylediniz ama ben de kayıtlara geçmesi açısından Komisyonun tüm toplantı ve çabalarına şöyle düşünmek istiyorum: Neden yapıyoruz bütün bu çabayı, bütün bu hizmeti? "Engellilere neden ihtiyacımız var?" diye sormuştum. Bir küpeye neden ihtiyacımız varsa aslında ondan, faziletiyle neden ihtiyacımız varsa yani faziletli şeylere neden ihtiyacımız varsa ondan yapıyoruz bu toplantıları; ben kendi açımdan öyle değerlendiriyorum.

Komisyon toplantılarının başından beri kesintisiz katılıyor ve ısrarla "Engellilere nasıl yardımcı olabiliriz?" değil, soruyu ters çevirerek "Bizim engellilere neden ihtiyacımız var?" diye sorgulamak gerektiğini sürekli hatırlatmak istiyorum. Faziletli şeyler, hiçbir işe yaramazlar ya da daha doğrusu faziletli şeyler, hiçbir işe yararlar, bir küpe gibi. Küpe bizim aidiyetimizi, milletimizi, nereye ait... Özgür birer insan olarak seçimlerimizi gösterir bir küpe, hiçbir işe yaramayan bir küpe; bir küpe yenmez, küpeyi yiyemezsiniz; köfte değildir küpe. Engellilere neden ihtiyacımız var? "Ben şahsiyetli, uygar, medeni bir insanım, medeni bir toplumda yaşıyorum." dememiz için engellilere ihtiyacımız var. Sağlamları uygar, medeni -adına ne dersiniz deyin- daha iyi, daha şerefli, daha izzetli, daha faziletli insanlar hâline getirmek için engellilere ihtiyacımız var.

Trabzon'daki bir âmâ arkadaşın söylediği şey beni çok yaralamıştı: "Bizim haysiyetimiz var; bizim kırılğan haysiyetimizi çocuklarımıza, anne ve babalarımıza ve eşlerimize, onların kaypak vicdanlarına teslim etmeyin." Ben de orada söz vermiştim, bunun peşine düşeceğim diye; bu çok önemli. Az önce de Konya'daki arkadaşın "Engellilerden sürekli olarak onu alıyoruz bildirim olarak." dediği: "Bize sürekli 'engelli' diyorlar ve bize sürekli yardım yapmaya çalışıyorlar."

Komisyonun burada olma gerekçesini tekrar ediyorum kendi açımdan: Engellilere ihtiyacımız var.

İyi akşamlar.

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARİEROĞLU - Teşekkür ediyoruz.

Anlamalı bir kapanış oldu.

Yarın saat 14.30'da tekrardan buluşmak dileğiyle... STK'lerimizi dinleyeceğiz.

Tüm katılan belediyelerimize, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığından Genel Müdürümüze, çok kıymetli çalışma arkadaşlarına, herkese teşekkür ediyoruz. İnşallah, vermiş oldukları katkılar hayırlara vesile olur diyoruz.

Sağ olun, iyi akşamlar.

Kapanma Saati: 19.58